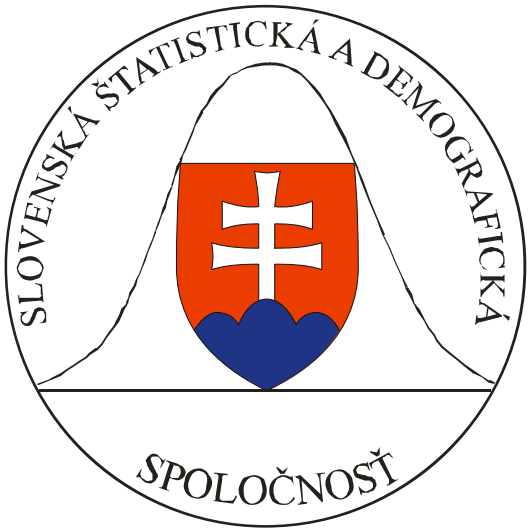
SLOVENSKÁ ŠTATISTICKÁ A DEMOGRAFICKÁ SPOLOČNOSŤ
www.ssds.sk

POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2006

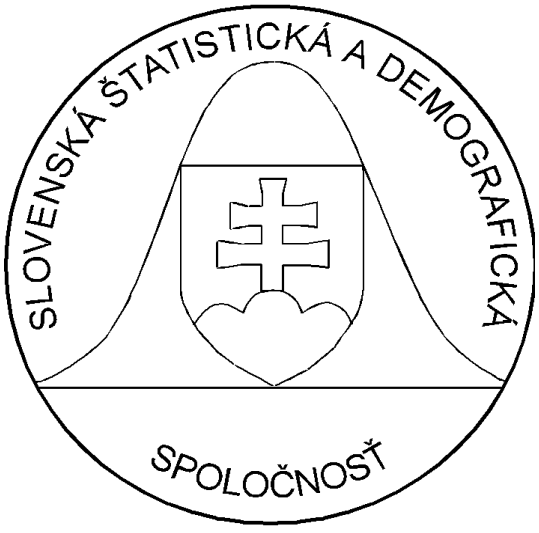
BRATISLAVA
2006

SLOVENSKÁ ŠTATISTICKÁ A DEMOGRAFICKÁ SPOLOČNOSŤ
Miletičova 3, 824 67 BRATISLAVA 26
www.ssds.sk

KONFERENCIA

POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2006

pod záštitou
podpredsedu vlády a ministra financií
Slovenskej republiky
Ivana Mikloša

BRATISLAVA
4. 4. 2006

Slovenská štatistická a demografická spoločnosť ďakuje za pomoc pri organizačnom zabezpečení konferencie. Pri zabezpečení konferencie poskytli pomoc organizácie:

Štatistický úrad Slovenskej republiky
Toyota Financial Services Slovakia s. r. o.
EXIMBANKA SR
JULIO s. r. o., Kružľov
COLSPEDIA s. r. o., Žilina
STATIS s. r. o., Bratislava

ISBN 80 - 88946 - 42 – 5
EAN 9788088946427
© SLOVENSKÁ ŠTATISTICKÁ A DEMOGRAFICKÁ SPOLOČNOSŤ

Konferencia
POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2006

Programový a organizačný výbor:
Prof. Ing. Jozef Chajdiak, CSc. – predseda
RNDr. Ján Luha, CSc. – tajomník
RNDr. Peter Mach
Ing. Michal Olexa, PhD.
Doc. RNDr. Viliam Páleník, PhD.
Ing. Magdaléna Šipková

Vydala SŠDS

Zostavili: Prof. Ing. Jozef Chajdiak, CSc.
RNDr. Ján Luha, CSc.
Recenzovali: Prof. Ing. Jozef Chajdiak, CSc.
RNDr. Peter Mach
RNDr. Ján Luha, CSc.

Odovzdané do tlače: marec 2006
Vyšlo: apríl 2006

ISBN 80-88946-42-5
EAN 9788088946427

Hlavnou náplňou činnosti Slovenskej štatistickej a demografickej spoločnosti je šíriť poznatky z oblasti štatistiky a demografie. Spoločnosť uskutočnila doteraz množstvo odborných konferencií, seminárov, prednášok a iných odborných akcií, ktorých cieľom bolo rozvíjať štatistickú a demografickú vedu i prax.

K týmto podujatiam od roku 2001 patrí aj konferencia Pohľady na ekonomiku Slovenska. Tento rok sa koná už šiesty ročník konferencie. Predchádzajúce ročníky potvrdili, že konferencia vzbudila záujem u odbornej verejnosti a vytvorila si tradíciu ako významné odborné podujatie.

Cieľom konferencie v tomto roku je prezentovať výsledky aktuálnych prognóz vývoja HDP a DPH na Slovensku. Pozvanie na konferenciu prijali predstavitelia významných slovenských pracovísk, ktoré tvoria ekonomické prognózy. Som presvedčený, že konferencia bude vhodnou príležitosťou na podnetnú výmenu odborných názorov.

Chcem sa poďakovať autorom za odborné príspevky a organizátorom za kvalitnú prípravu podujatia. Som presvedčený, že konferencia Pohľady na ekonomiku Slovenska 2006 prinesie zaujímavé a podnetné informácie a úspešne tak prispeje k rozvíjaniu poslania Slovenskej a štatistickej a demografickej spoločnosti.

Peter Mach
predseda ŠÚ SR
predseda SŠDS

Experné hodnotenie stavu a vývoja ekonomiky Slovenska za rok 2005 a oproti roku 2004

Na hodnotenie ekonomiky boli použité názory expertov (účastníkov konferencie Pohľady na ekonomiku Slovenska 2006) na stav a vývoj piatich ukazovateľov charakterizujúcich stav a vývoj ekonomiky SR ako celku.

Boli použité ukazovatele:

X1 – hrubý domáci produkt na obyvateľa,
X2 – inflácia,
X3 – miera nezamestnanosti,
X4 – saldo štátneho rozpočtu k HDP,
X5 – saldo zahraničného obchodu k HDP.

Na hodnotenie stavu a vývoja jednotlivých ukazovateľov bola použitá bodová stupnica s hodnotami od –2 (veľmi zle) cez 0 (neutrálny stav alebo vývoj) po +2 (veľmi dobre), s krokom po pol bode. Intenzita počtu bodov sa pridelovala v porovnaní SR so stavom a vývojom v EÚ. Ďalej sa za každého experta určilo celkové hodnotenie stavu a vývoja ekonomiky SR ako priemer z bodov pridelených jednotlivým ukazovateľom (resp. pojmom).

Na celkové hodnotenie stavu resp. vývoja ekonomiky SR sme použili medián z pridelených hodnotení jednotlivých expertov (prostrednú hodnotu).

Hodnotenie stavu:

Stav 2005	X1	X2	X3	X4	X5	Priemer
Gábriš Marek	-2	-1	-1	-1	-2	-1,2
Haluška Ján	-2	-1	-2	-1	-2	-1,4
Chajdiak Jozef	-2	-1	-2	-1	-1	-1,4
Olexa Michal	-2	-1	-2	-1	-2	-1,3
EÚ SAV	-2	-1	-2	0	1	-0,8
Ševčovic Peter	-2	-1	-2	0	-1	-1,1
Tóth Ján	-2	1	-2	-1	-1	-0,8
Spolu (medián)						-1,2

Hodnotenie vývoja:

Vývoj 2005/2004	X1	X2	X3	X4	X5	Priemer
Gábriš Marek	2	-1	1	1	-1	0,5
Haluška Ján	2	2	1	2	-2	0,9
Chajdiak Jozef	2	-1	2	1	-1	0,6
Olexa Michal	2	2	2	1	-2	0,8
EÚ SAV	2	1	1	2	0	1,1
Ševčovic Peter	2	1	1	1	-1	0,9
Tóth Ján	2	1	2	2	-1	1,1
Spolu (medián)						0,9

Stav ekonomiky SR hodnotia experti priemernými známkami od –0,8 po –1,4 pri prostrednej hodnote **–1,2.**

Vývoj ekonomiky SR v roku 2005 oproti roku 2004 hodnotia experti priemernými známkami od +0,5 po +1,1 pri prostrednej hodnote **+0,9**.

ŠTATISTICKÁ SPRÁVA O ZÁKLADNÝCH VÝVOJOVÝCH TENDENCIÁCH V HOSPODÁRSTVE SR V ROKU 2005 A PROGNÓZA VÝVOJA NA 1. POLROK 2006 (1)

1. ZÁKLADNÉ MAKROEKONOMICKÉ TENDENCIE

1.1 Súhrnné hodnotenie

Hrubý domáci produkt medziročne vzrástol o 6 %. Tempo rastu bolo o 0,5 p. b. rýchlejšie ako v roku 2004.

Celková výkonnosť ekonomiky Slovenska, meraná ***hrubým domácim produktom*** (2), sa zvýšila v roku 2005 podľa spresneného odhadu v stálych cenách o 6 % (najvyšší medziročný prírastok od roku 1996). V porovnaní s rokom 2004 sa jej dynamika zrýchlila o 0,5 p. b. Z hľadiska vývoja v jednotlivých štvrťrokoch bolo vysoké tempo rastu ekonomiky výsledkom výrazného zrýchlenia v 2. polroku (v 3. štvrťroku dosiahlo 6,2 % a v 4. štvrťroku 7,6 %). Nominálny objem vytvoreného HDP predstavoval 1 439,8 mld. Sk, čo bolo v bežných cenách o 8,6 % viac ako v roku 2004.

Z vytvoreného hrubého domáceho produktu tvorila pridaná hodnota 1 289,7 mld. Sk pri medziročnom zvýšení o 5,1 % (o 0,7 p. b. nižší rast ako v roku 2004). Podiel medzispotreby na hrubej produkcii v úhrne za ekonomiku vzrástol o 0,4 p. b. na 61,7 %.

Z ***produkčného pohľadu*** rast reálneho hrubého domáceho produktu súvisel najmä s vyššou tvorbou pridanej hodnoty v stavebníctve o 15,6 %, obchode o 10,9 %, doprave, poštách a telekomunikáciách o 9,2 %, priemysle o 8,7 % a v pôdohospodárstve o 7,9 %. Nižšia ako v roku 2004 bola v zdravotníctve a sociálnej pomoci o 16,1 %, školstve o 13,6 %, vo finančnom sprostredkovaní o 9,8 %, v nehnuteľnostiach a prenájme o 0,4 %. Tvorbu hrubého domáceho produktu ovplyvnil aj rast daní na produkty (znížený o subvencie na produkty) o 14,7 % (v roku 2004 bol prírastok 2,7 %).

V odvetví priemyslu vzrástla pridaná hodnota v priemyselnej výrobe (o 9,5 %), ťažbe nerastných surovín (o 6,5 %) a vo výrobe a rozvode elektriny, plynu a vody (o 3,1 %). Z priemyselnej výroby medziročný rast pridanej hodnoty dosiahla výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov (o 43 %), výroba strojov, elektrických zariadení a dopravných prostriedkov (o 15,6 %) a výrobky chémie, z ropy a gumy (o 0,7 %). Znížila sa tvorba pridanej hodnoty vo výrobe kovov a kovových výrobkov (o 0,2 %).

Tvorba hrubého kapitálu sa zvýšila oproti roku 2004 o 14,1 % (tvorba hrubého fixného kapitálu o 12,4 %), konečná spotreba domácností o 5,8 % a konečná spotreba verejnej správy o 2 %.

Vývoj z ***hľadiska spotreby*** ovplyvnilo medziročné spomalenie rastu zahraničného dopytu na 10,9 % (o 0,5 p. b.) a zrýchlenie rastu domáceho dopytu na 7,3 % (o 1,8 p. b.). Výdavky na domácu spotrebu stimulovali všetky jeho hlavné zložky, najmä tvorba hrubého kapitálu pri zvýšení o 14,1 % (tvorba hrubého fixného kapitálu vzrástla o 12,4 %). Vplyvom vyššej úrovne reálnej mzdy sa zrýchlil rast konečnej spotreby domácností na 5,8 % (o 2,3 p. b.). Konečná spotreba verejnej správy vzrástla o 2 % a spotreba neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam o 3,2 % (tvorila 0,9 % HDP).

Celková *tvorba hrubého kapitálu* dosiahla 411,5 mld. Sk, v tom objem hrubého fixného kapitálu 376,7 mld. Sk a zmena stavu zásob 34,7 mld. Sk. Dynamické tempo rastu investičného dopytu súviselo so zrýchlením tvorby fixných investícií a bolo podporené aj zvýšením stavu zásob.

Objem hrubého fixného kapitálu vzrástol o 12,4 % (v bežných cenách o 15,1 %). Investičná aktivita bola ovplyvnená najmä zvýšenou tvorbou nových fixných aktív (o 15,2 % na 393,8 mld. Sk). Objem nadobudnutého použitého dlhodobého majetku klesol (o 5,8 % na 34,2 mld. Sk).

V štruktúre investovania v roku 2005 bol posun od dopytu po strojoch k dopytu po stavbách. V dôsledku toho sa podiel stavebných investícií na tvorbe hrubého fixného kapitálu medziročne zvýšil o 1,8 p. b. na 34,1 %. Do strojov sa investovalo 224,4 mld. Sk (z toho do kovových výrobkov a strojov 167,7 mld. Sk) a do stavieb 128,3 mld. Sk (z toho do budov na bývanie 23,6 mld. Sk). Na získanie ostatných produktov dlhodobej spotreby sa vynaložilo 22,3 mld. Sk a produktov pôdohospodárstva 1,7 mld. Sk. Objem investícií do stavieb sa oproti roku 2004 zvýšil o 18,5 % (v tom do budov na bývanie o 14,2 % a do ostatných stavieb o 19,5 %). Vývoj v oblasti strojov (rast o 10 %) ovplyvnili vyššie investície do kovových výrobkov a strojov (o 10,7 %) a do dopravných zariadení (o 7,9 %). Objem ostatných dlhodobých výrobkov tvoriacich fixné aktíva vzrástol o 10,2 %.

Stav zásob sa zvýšil od začiatku roka v bežných cenách o 34,7 mld. Sk. V ich zmene sa premietol rast zásob nedokončenej výroby (o 18,7 %), tovaru (o 15,7 %), materiálu (o 6,9 %) a zvýšenie stavu zvierat (o 5,7 %). **(3)**

Konečná spotreba domácností v porovnaní s rokom 2004 vzrástla v bežných cenách o 9,2 %. Vývoj podporil hlavne rast hrubého disponibilného dôchodku (o 8,8 %), ktorý súvisel s rýchlejším rastom bežných príjmov (o 8,2 %) ako bežných výdavkov (o 6,2 %). Súkromný dopyt ovplyvnilo aj zvýšenie odmien zamestnancov o 8,9 % (pri raste hrubých miezd a platov o 10,6 %). Na reálny rast konečnej spotreby domácností pôsobilo zníženie inflácie na 2,7 % (zo 7,5 % v roku 2004).

Na celkovej konečnej spotrebe domácností sa najviac podieľali nákupy potravinárskeho tovaru 24,9 %, výdavky na bývanie 21,8 %, nábytok, bytové vybavenie a bežnú údržbu domácností 7,3 % a na odievanie a obuv 5,3 %. Najrýchlejšie rástli výdavky na nábytok, bytové vybavenie a bežnú údržbu domácností o 19,1 %, odievanie a obuv o 13,2 % a na rekreáciu a kultúru o 12,1 %. Naturálna spotreba sa podieľala na konečnej spotrebe domácností 5,3 %.

Konečná spotreba verejnej správy podľa predbežného odhadu medziročne vzrástla v bežných cenách o 6,1 % na 273,4 mld. Sk. Jej podiel na HDP sa v bežných cenách znížil o 0,4 p. b. na 19 %.

V štruktúre konečnej spotreby verejnej správy tvorili výdavky na odmeny zamestnancov 43,6 %, spotrebu fixného kapitálu 26,7 % a medzispotrebu 27,1 %. Z celkových výdavkov smerovalo na individuálnu spotrebu 44,6 % a na kolektívnu spotrebu 55,4 %.

Saldo zahraničného obchodu tovarov a služieb bolo pasívne vo výške 62,9 mld. Sk pri medziročnom raste o 27,3 mld. Sk.

V *zahranično-obchodnej činnosti* zameranej na tovary a služby bolo podľa predbežných výsledkov **(4)** pasívne saldo v objeme 62,9 mld. Sk (o 27,3 mld. Sk vyššie ako v roku 2004). Jeho úroveň ovplyvnilo pasívne saldo zahraničného obchodu tovarov (74,7 mld. Sk) a aktívne saldo vývozu a dovozu služieb (11,8 mld. Sk).

Exportná výkonnosť ekonomiky (meraná podielom vývozu výrobkov a služieb v bežných cenách na HDP) medziročne vzrástla na 78,7 % (o 1,9 p. b.). Dovozná náročnosť (meraná podielom dovozu výrobkov a služieb v bežných cenách na HDP) sa zvýšila na 83 % (o 3,5 p. b.) hlavne vplyvom vyššieho dovozu investícií.

Z hľadiska základných agregátov ***tvorby dôchodkov*** medziročný prírastok hrubého domáceho produktu v bežných cenách súvisel s rastom odmien za-

mestnancov o 8,9 %, hrubého prevádzkového prebytku a zmiešaných dôchodkov o 8,2 % a celkových daní z produktov a produkcie (znížených o subvencie) o 9,9 %.

V medziročnom vývoji sa premietol rast podielu daní z produkcie (znížených o subvencie) na 10,5 % a odmien zamestnancov na 38,9 %. Hrubý prevádzkový prebytok a zmiešané dôchodky tvorili 50,6 %.

Celková zamestnanosť podľa ESNÚ 95 [5] dosiahla 2 084 tis. osôb, z toho bolo 1 813,5 tis. zamestnancov. V porovnaní s rokom 2004 vzrástla zamestnanosť o 1,4 % pri zvýšení počtu zamestnancov o 0,6 %.

Celková spotreba fixného kapitálu sa odhaduje na 300,1 mld. Sk. Čistý domáci produkt medziročne vzrástol v bežných cenách o 9,6 % na 1 139,7 mld. Sk. Hrubý národný dôchodok dosiahol podľa odhadu 1 430,2 mld. Sk pri medziročnom zvýšení v bežných cenách o 9 %. [6]

Bežné príjmy domácností podľa predbežného odhadu dosiahli 1 124,2 mld. Sk. Z nich uhradili domácnosti bežné výdavky v hodnote 271,4 mld. Sk a na ďalšie použitie im zostal hrubý disponibilný dôchodok v objeme 852,8 mld. Sk. Hrubé úspory boli vo výške 59,1 mld. Sk. Oproti roku 2004 boli nominálne vyššie bežné príjmy domácností o 8,2 % (reálne vzrástli o 5,4 %) a bežné výdavky o 6,2 % (reálne vzrástli o 3,4 %). Objem hrubých úspor domácností prevýšil vlaňajšiu úroveň o 22,5 % pri raste podielu hrubých úspor na hrubom disponibilnom dôchodku (miery hrubých úspor) o 0,7 p. b. na 6,9 %.

Korporácie nefinančného sektora vytvorili podľa predbežných výsledkov zisk v hodnote 220,9 mld. Sk, korporácie finančného sektora 28,7 mld. Sk.

V oblasti dôchodkov podnikateľských sektorov vytvorili korporácie nefinančného sektora podľa predbežných výsledkov zisk v objeme 220,9 mld. Sk. [7] Kladný hospodársky výsledok dosiahli takmer všetky odvetvia. Najvyšší objem zisku bol vytvorený v priemyselnej výrobe 73,1 mld. Sk, vo výrobe a rozvode elektriny, plynu a vody 46,7 mld. Sk a v obchode 42,1 mld. Sk. V nehnuteľnostiach a prenájme sa dosiahol zisk 19,8 mld. Sk, doprave, poštách a telekomunikáciách 17,3 mld. Sk, stavebníctve 12,3 mld. Sk, zdravotníctve a sociálnej pomoci 3,5 mld. Sk, ťažbe nerastných surovín 2,5 mld. Sk, ostatných spoločenských službách 2,4 mld. Sk, hoteloch a reštauráciách 1,1 mld. Sk a v lesníctve, rybolove a chove rýb 0,5 mld. Sk. So stratou hospodárilo odvetvie poľnohospodárstva 0,3 mld. Sk a školstva 0,05 mld. Sk.

Medziročný prírastok najviac ovplyvnila vyššia tvorba zisku v doprave, poštách a telekomunikáciách (o 6,7 mld. Sk) a v nehnuteľnostiach a prenájme (o 6,1 mld. Sk). Podstatnou mierou k rastu ziskovosti prispelo aj odvetvie priemyselnej výroby (o 5 mld. Sk, v rámci ktorého najvýraznejšie vzrástol zisk vo výrobe kovov a kovových výrobkov o 5,6 mld. Sk), výroby a rozvodu elektriny, plynu a vody (o 3,9 mld. Sk), obchodu (o 3,5 mld. Sk), zdravotníctva a sociálnej pomoci (o 3,3 mld. Sk).

Korporácie finančného sektora dosiahli zisk v objeme 28,7 mld. Sk (v roku 2004 vykázali stratu 11,8 mld. Sk). Ich úhrnný zisk bol výsledkom najmä zmeny vo vývoji hospodárenia finančných inštitúcií, ktoré po zápornom výsledku v roku 2004 (22,3 mld. Sk) dosiahli zisk 16,2 mld. Sk. Ostatní finanční sprostredkovatelia vytvorili zisk 9,1 mld. Sk (o 2 mld. Sk vyšší ako v roku 2004) a poisťovacie korporácie a penzijné fondy 3,4 mld. Sk (ich objem sa medziročne takmer nezmenil).

Rozpočtové hospodárenie SR ku koncu decembra skončilo schodkom 33,9 mld. Sk, ktorý tvoril 2,4 % z hrubého domáceho produktu.

Rozpočtové hospodárenie Slovenskej republiky [8] skončilo k 31. decembru 2005 schodkom 33,9 mld. Sk (znamenal 2,4 % z hrubého domáceho produktu). Príjmy štátneho rozpočtu dosiahli 258,7 mld. Sk a výdavky sa čerpali v objeme 292,6 mld. Sk.

V porovnaní s rokom 2004 vzrástli príjmy štátneho rozpočtu o 16,2 mld. Sk (o 6,7 %). Podieľalo sa na nich najmä vyššie inkaso daňových výnosov

(o 13,1 mld. Sk) a vyššie prijaté granty a transfery (o 5,2 mld. Sk). Najviac prostriedkov z daňových príjmov bolo získaných na dani z pridanej hodnoty pri medziročnom raste o 22,9 mld. Sk. Výber daní z príjmov právnických osôb vzrástol o 12,4 mld. Sk a spotrebných daní o 6,6 mld. Sk. Významne poklesli dane z príjmov fyzických osôb o 22,5 mld. Sk. Celkové výdavky štátneho rozpočtu sa medziročne znížili o 20,2 mld. Sk (o 6,4 %).

Príjmy štátneho rozpočtu boli oproti rozpočtovanému objemu vyššie o 1,5 mld. Sk a výdavky nižšie o 26,2 mld. Sk.

Medziročná inflácia v priemere za rok 2005 dosiahla 2,7 % a bola o 4,8 p. b. nižšia ako v roku 2004.

Pozitívny vývoj ***inflácie*** sa udržal počas celého roka 2005. Jej priebeh ovplyvnil hlavne nižší rozsah úprav regulovaných cien ako v roku 2004. V priemere za rok 2005 medziročná inflácia 2,7 % bola najnižšia v histórii Slovenskej republiky. V porovnaní s rokom 2004 sa celková cenová hladina znížila o 4,8 p. b., rast regulovaných cien sa spomalil na 8,2 % (o 6,9 p. b.) a jadrovej inflácie na 1,1 % (o 1,5 p. b.).

Peňažná zásoba ku koncu decembra 2005 bola medziročne vyššia o 5,8 %, objem korunových úverov vzrástol o 25,2 %.

Peňažná zásoba M2 bola ku koncu decembra 2005 v porovnaní s rovnakým obdobím roka 2004 vyššia o 5,8 %. Objem peňažného agregátu M1 vzrástol o 24,3 % (pri rýchlejšom raste netermínovaných vkladov). Peňažný agregát QM-kvázipeniaze sa znížil o 6,1 % v dôsledku poklesu termínovaných vkladov o 7,2 % a vkladov v cudzej mene o 1,8 %. Celkový objem korunových úverov bol vyšší o 25,2 %. Výrazne sa zvýšili úvery obyvateľstvu, úvery pre podniky rástli miernejšie. [(9)]

Podľa predbežných ***demografických*** údajov sa v roku 2005 v Slovenskej republike narodilo 54 410 živých detí (o 663 viac ako v roku 2004) a zomrelo 53 475 osôb (o 1 623 viac). Prirodzený prírastok obyvateľstva medziročne klesol o 960 na 935 osôb. Zahraničnou migráciou získala Slovenská republika 3 403 osôb (prisťahovalo sa 5 276 a vysťahovalo sa 1 873 osôb). Celkový prírastok obyvateľstva Slovenska dosiahol 4 338 (o 392 menej ako v roku 2004).

K 31. decembru 2005 mala Slovenská republika 5 389 160 obyvateľov. Podiel žien na celkovom počte obyvateľstva tvoril 51,5 %.

V roku 2005 vzrástla zamestnanosť národného hospodárstva o 2,1 %.

Zvyšujúci výkon ekonomiky podporil aj rast z***amestnanosti***, ktorá si piaty rok po sebe udržala rastovú tendenciu. V priemere za rok 2005 pracovalo v národnom hospodárstve podľa výberového zisťovania pracovných síl [(10)] 2 216,2 tis. osôb, z toho bolo 1 929,1 tis. zamestnancov, 206,3 tis. podnikateľov bez zamestnancov, 71,5 tis. podnikateľov so zamestnancami a 1,5 tis. vypomáhajúcich členov domácností podnikateľov.

V porovnaní s rokom 2004 bol celkový rast zamestnanosti rýchlejší (o 1,8 p. b.). K vyššiemu počtu pracujúcich osôb o 45,8 tis. (o 2,1 %) prispeli najmä zamestnanci o 24,9 tis. (o 1,3 %) a podnikatelia bez zamestnancov o 21,2 tis. (o 11,5 %). Klesol počet podnikateľov so zamestnancami o 0,2 tis. (o 0,3 %).

Miera zamestnanosti (vo vekovej skupine 15-64 ročných) [(11)] sa zvýšila o 0,8 p. b. na 57,7 %.

Pozitívny trend vývoja zamestnanosti potvrdzujú aj výsledky zo štatistického výkazníctva. Najviac vzrástla zamestnanosť v priemysle (o 17,1 tis.), nehnuteľnostiach a prenájme (o 12,4 tis.) a v obchode (o 10,9 tis.). Vyššia bola aj v stavebníctve (o 9,2 tis.), vo verejnej správe a obrane (o 6,6 tis. osôb), ostatných spoločenských službách (o 3,4 tis.), hoteloch a reštauráciách (o 1,4 tis.) a vo finančnom sprostredkovaní (o 0,3 tis.). Znížil sa počet zamestnaných v poľnohospodárstve (o 6,3 tis. osôb), školstve (o 4,5 tis.), zdravotníctve a sociálnej pomoci (o 3,8 tis.) a v doprave, poštách a telekomunikáciách (o 2,1 tis.).

K 31. decembru 2005 bolo v národnom hospodárstve k dispozícii 13 206 ***voľných pracovných miest***. [(12)] Oproti roku 2004 ich počet vzrástol o 18,5 %. Najvyšší medziročný prírastok bol vo výrobe a rozvode elektriny, plynu a vody (127,4 %). Rýchlejšie ako v priemere rástol aj v zdravotníctve a sociálnej pomoci (o 65,3 %), stavebníctve a ostatných spoločenských službách (zhodne o 64,3 %) a v priemyselnej výrobe (o 40,2 %). Najviac sa znížil počet voľných pracovných miest v ťažbe nerastných surovín (o 38,5 %) a v doprave, poštách a telekomunikáciách (o 22,7 %).

Počet nezamestnaných klesol oproti roku 2004 o 11,1 %, miera nezamestnanosti sa znížila na 16,2 %.

Pozitívne sa v priebehu roka vyvíjala aj ***nezamestnanosť***, [(13)] ktorú charakterizoval výrazne klesajúci trend miery nezamestnanosti. Podľa výberového zisťovania pracovných síl klesol v priemere za rok 2005 v porovnaní s rokom 2004 počet nezamestnaných o 53,2 tis. osôb (o 11,1 %) na 427,5 tis. osôb (v roku 2004 bol rast o 4,7 %). Miera nezamestnanosti sa znížila o 1,9 p. b. na 16,2 % (v 4. štvrťroku dosiahla 15,3 %, čo bola najnižšia úroveň od 1. štvrťroka 1999).

Na znížení nezamestnanosti sa podieľali najmä osoby, ktoré naposledy pracovali v priemysle (o 15,5 tis.) a v ostatných spoločenských službách (o 10 tis.). Nižší bol aj počet nezamestnaných s posledným zamestnaním v obchode (o 7,8 tis.), stavebníctve (o 6,6 tis. osôb), pôdohospodárstve (o 4,6 tis.), zdravotníctve a sociálnej pomoci (o 3,4 tis.), hoteloch a reštauráciách (o 3 tis.), vo verejnej správe a obrane (o 2,3 tis.), nehnuteľnostiach a prenájme a v doprave, poštách a telekomunikáciách (zhodne o 1,4 tis.). Vzrástol počet nezamestnaných s nezisteným predchádzajúcim zamestnaním (o 1,6 tis.), osôb, ktoré nemali ešte zamestnanie (o 1 tis.) a naposledy pracujúcich vo finančnom sprostredkovaní (o 0,4 tis.).

Priemerná nominálna mesačná mzda sa medziročne zvýšila o 9,2 %. Reálna mzda vzrástla o 6,3 %.

Priemerná nominálna mesačná mzda [(14)] zamestnanca hospodárstva v roku 2005 dosiahla 17 274 Sk a bola nominálne o 9,2 % vyššia ako v roku 2004. Reálna mzda vzrástla o 6,3 % pri zrýchlení medziročného tempa rastu o 3,8 p. b. Rast reálnych miezd (najvyšší od roku 1997) súvisel okrem zvýšenia nominálnych miezd tiež s nižšou priemernou infláciou.

Najvyššia úroveň priemernej mesačnej mzdy pretrvávala vo finančnom sprostredkovaní (34 950 Sk) a vo výrobe a rozvode elektriny, plynu a vody (26 009 Sk). Vyššia mzda ako v priemere za celé hospodárstvo bola tiež v odvetviach nehnuteľnosti a prenájom (21 550 Sk), verejná správa a obrana (21 049 Sk), ťažba nerastných surovín (18 923 Sk), doprava, pošty a telekomunikácie (18 340 Sk), priemyselná výroba (17 604 Sk) a obchod (17 525 Sk). Najnižšiu mzdu mali zamestnanci v poľnohospodárstve (13 162 Sk), hoteloch a reštauráciách (13 280 Sk) a v ostatných spoločenských službách (13 344 Sk). [(15)]

Relatívne najrýchlejšie rástla priemerná mesačná nominálna mzda v školstve (o 10,3 %), nehnuteľnostiach a prenájme a vo verejnej správe a obrane (zhodne o 9,4 %). V ostatných odvetviach bol prírastok nižší ako v priemere za hospodárstvo - vo výrobe a rozvode elektriny, plynu a vody sa zvýšila o 8,8 %, v doprave, poštách a telekomunikáciách o 8,5 %, zdravotníctve a sociálnej pomoci a v ostatných spoločenských službách zhodne o 8,4 %, obchode o 8,3 %, poľnohospodárstve o 7,8 %, hoteloch a reštauráciách o 7,6 % a v priemyselnej výrobe o 7,5 %. Najnižší medziročný prírastok mali mzdy zamestnancov vo finančnom sprostredkovaní 5,7 %, v stavebníctve 6 % a v ťažbe nerastných surovín 6,9 %.

Po zohľadnení vývoja spotrebiteľských cien sa mzda reálne zvýšila vo všetkých odvetviach.

V podnikateľskej sfére priemerná nominálna mesačná mzda medziročne vzrástla v malých podnikoch do 19 zamestnancov o 15,8 % na 16 398 Sk, v podnikoch s 20 a viac zamestnancami o 6,1 % na 19 411 Sk, v rozpočtových organizáciách o 11,3 % na 15 906 Sk a v príspevkových organizáciách o 8,5 % na 14 918 Sk.

V 1. polroku 2006 sa prognózuje prírastok HDP vo výške 6,2 %.

Podľa ***prognózy*** Štatistického úradu SR sa v 1. polroku 2006 predpokladá rast hrubého domáceho produktu v stálych cenách o 6,2 %. Miera inflácie v júni 2006 oproti júnu 2005 sa očakáva vo výške 4,3 %. Na trhu práce (podľa výberového zisťovania pracovných síl) by zamestnanosť hospodárstva mala vzrásť medziročne o 1,4 % pri poklese počtu nezamestnaných o 8 % na 408 tis. osôb. Miera nezamestnanosti sa očakáva v priemere za 1. polrok 2006 vo výške 15,5 %. Priemerná nominálna mesačná mzda by mala dosiahnuť 17 660 Sk s medziročným prírastkom 7,8 %. Po zohľadnení prognózovaného vývoja spotrebiteľských cien reálna mzda medziročne vzrastie o 3,3 %.

Vysvetlivky:

(1) Prípadné odchýlky na poslednom mieste v súčtoch a podieloch vznikajú zaokrúhľovaním údajov. Počet pracovných dní bol v roku 2005 o 2 dni nižší ako v roku 2004.

(2) Údaje o HDP sú podľa metódy ESNÚ 95 a sú predbežné. Pre údaje z produkčného pohľadu, z hľadiska spotreby (aj jej jednotlivých zložiek) a z pohľadu tvorby dôchodkov pokiaľ nie je uvedené inak, platí, že absolútne hodnoty sú v bežných cenách, údaje o medziročnom vývoji a štruktúre sú v stálych cenách roku 1995.

(3) Zmeny jednotlivých druhov zásob sú oproti stavu k 1.1.2005 v bežných cenách.

(4) Údaje sú z Platobnej bilancie Národnej banky Slovenska a upravené o štatistický odhad neevidovanej ekonomiky.

(5) Podľa ESNÚ 95 je zamestnanosť (počet zamestnancov a samozamestnávateľov) vyjadrená v domácom koncepte (podľa VZPS v národnom koncepte). Domáci koncept zohľadňuje úpravu o položky ako počty rezidentov pracujúcich v zahraničí, nerezidentov prichádzajúcich zo zahraničia, zamestnancov v kolektívnych domácnostiach, žien na materskej dovolenke a pod.

(6) Pri výpočte čistého domáceho produktu sa hrubý domáci produkt znižuje o spotrebu fixného kapitálu. Pri výpočte hrubého národného dôchodku sa k hrubému domácemu produktu pripočítavajú prvotné dôchodky prijaté zo zahraničia a odpočítavajú sa prvotné dôchodky platené do zahraničia.

(7) Podľa podnikovej metódy. Absolútne hodnoty aj indexy sú v bežných cenách. Korporácie sú podniky vo vlastníctve skupiny subjektov. Údaje sú vrátane kvázikorporácií (podniky vo vlastníctve jedného subjektu) a neobsahujú výsledky živnostníkov, ktoré sú zahrnuté v dôchodkoch domácností. Hospodársky výsledok je pred zdanením.

(8) Údaje Ministerstva financií SR, zahrnuté sú iba údaje štátnej správy.

(9) Údaje Národnej banky Slovenska, vo fixnom kurze.

(10) Metodika VZPS je v súlade s medzinárodnými definíciami a odporúčaniami ILO a Eurostatu; vrátane osôb na riadnej materskej dovolenke, profesionálnych príslušníkov ozbrojených zložiek a pracujúcich v zahraničí.

(11) V percentách vyjadrený podiel počtu pracujúcich vo veku 15-64 rokov z obyvateľstva v rovnakom veku.

(12) Počet voľných pracovných miest - uvádza sa počet novovytvorených, neobsadených alebo uvoľnených pracovných miest k poslednému dňu štvrťroka, pri ktorých zamestnávateľ podniká aktívne kroky nájsť vhodného kandidáta mimo podniku a je pripravený podniknúť ďalšie kroky, aby voľné miesto obsadil bezprostredne alebo v priebehu 3 mesiacov. Voľným pracovným miestom je tiež pracovné miesto, ktoré sa uvoľní z dôvodu dlhodobej absencie (materská, rodičovská dovolenka) a dlhodobej práceneschopnosti (viac ako 4 týždne). V prípade rezervovania voľného pracovného miesta pre konkrétneho kandidáta, ktorý nastúpi do zamestnania neskôr, toto pracovné miesto prestane byť voľným pracovným miestom. Podľa štvrťročného štatistického výkazníctva vrátane odhadu za živnostníkov.

(13) Definícia nezamestnanosti je v súlade s Nariadením komisie (ES) č. 1897/2000.

(14) Podľa štvrťročného štatistického výkazníctva; bez podnikateľských príjmov; údaje sú upravené o štatistický odhad neevidovanej mzdy.

(15) V odvetví rybolov a chov rýb bolo v priemere za rok 2005 len 66 zamestnancov, preto úroveň priemernej mesačnej nominálnej mzdy reaguje na akékoľvek malé zmeny. Z toho dôvodu sa toto odvetvie neuvádza v hodnotení úrovne a vývoja mzdy.

p. b. - percentuálny bod

Makroekonomický vývoj SR do marca 2006

Jozef Chajdiak

Celkovo možno náš makroekonomický vývoj charakterizovať ako ešte stále zlý stav s prevažne dobrou tendenciou vývoja.

Vo vývoji HDP s stálych cenách 1995 na obr. 1 môžeme konštatovať dve etapy: do roku 1998 a po roku 1999. Úroveň konca druhej etapy (6 percentný rast v roku 2005) sa približuje začiatku prvej etapy. Na obr. 2 je znázornený analogický rast HDP v bežných cenách. Keďže jeho objem je formovaný okrem zmeny naturálnych objemov produkcie aj zmenou cien, sú hodnoty indexov trochu vyššie a variabilnejšie.

Podiel čistého úveru všeobecnej vláde na objeme HDP (obr. 3) mierne rastie a v súčasnosti sa pohybuje na úrovni cez 27 %.

Hospodárenie so štátnym rozpočtom je zobrazené na obr. 4 až obr. 6. V poslednom roku sa zlepšila veľkosť schodku štátneho rozpočtu. Napriek tomu však treba konštatovať, že za obdobie 1999 až 2005 úhrnný schodok je 299 mld. Sk (čo kladie aj otázniky, či zámerom privatizácie je skutočne posilnenie našich pozícií o fondy strategických investorov alebo len jednoducho z privatizačných príjmov platíme to, čo sme prejedli?).

Na obr. 7 je vývoj indexu spotrebiteľských cien (CPI) voči januáru 1989. Vidíme, že jedna koruna z roku 1989 v súčasnosti už „stojí“ vyše 6 slovenských korún.

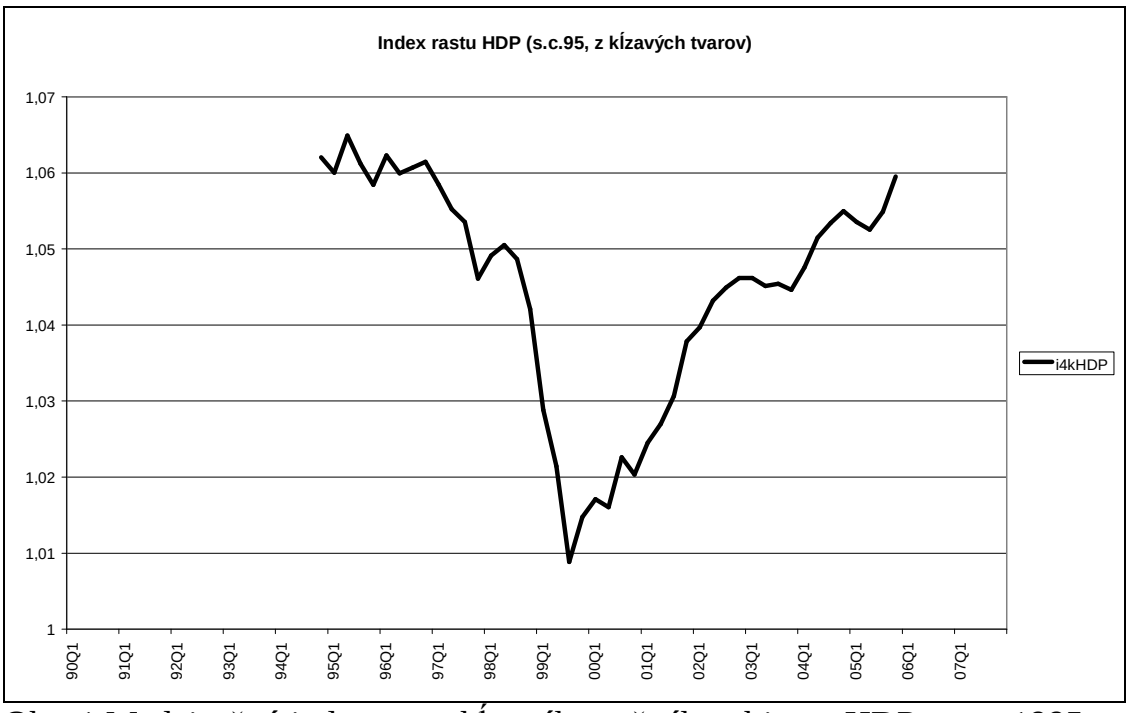
Kurz slovenskej koruny voči euru (obr. 8) sa v súčasnosti mierne spevňuje a naopak kurz slovenskej koruny voči českej korune (obr. 9) sa v súčasnosti mierne zmäkčuje.

Mzdový vývoj je na obr. 10 a obr. 11. Vidíme, že oproti roku 1989 (s platmi pod 3000 korún sa v súčasnosti už dostávame na úroveň mierne pod dvadsaťtisíc korún. Naopak v reálnej mzde až v 4. štvrťroku 2005 sa podarilo prekročiť mzdovú úroveň roku 1989.

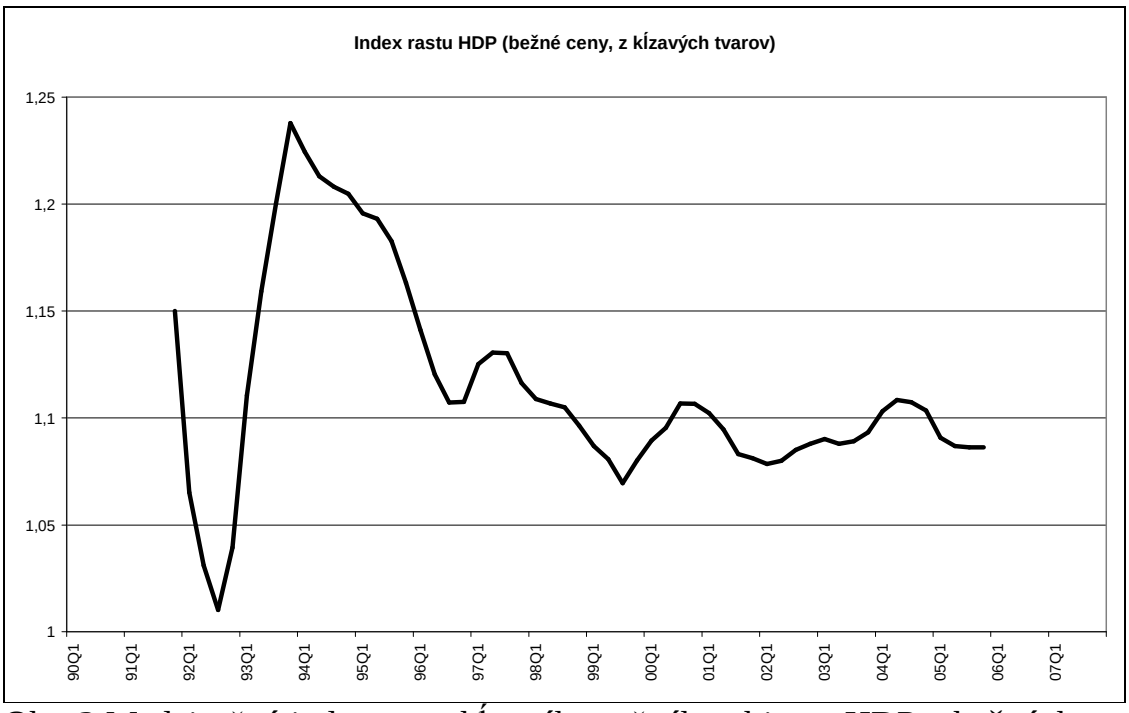
Na obr. 12 je znázornený vývoj celkového počtu nezamestnaných. Oproti vrcholom v rokoch 2000 až 2002 ich počet postupne klesá a dostáva sa k úrovni 300 tisíc nezamestnaných.

Vývoj zahraničného obchodu je na obr. 13 a obr. 14. V súčasnom období opäť vidíme, zhoršovanie salda zahraničného obchodu (-85 mld. Sk).

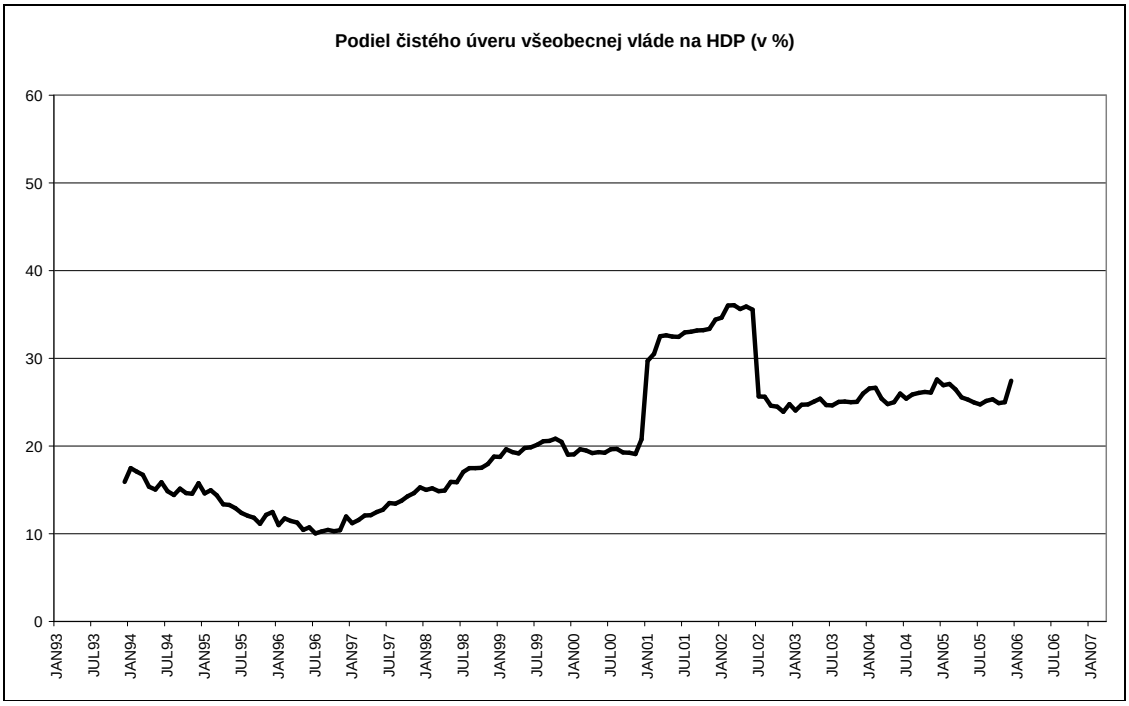
Vývoj kĺzavých ročných objemov príjmov štátneho rozpočtu z dane z pridanej hodnoty je na obr. 15. Kým v nominálnych cenách môžeme konštatovať dynamický rast ich objemu, po zohľadnení inflácie a prepočte na ceny decembra 2005 je ich rast dynamický prakticky len v roku 2005. Tento rast je zreteľný aj v prepočte na objem HDP (obr. 16).

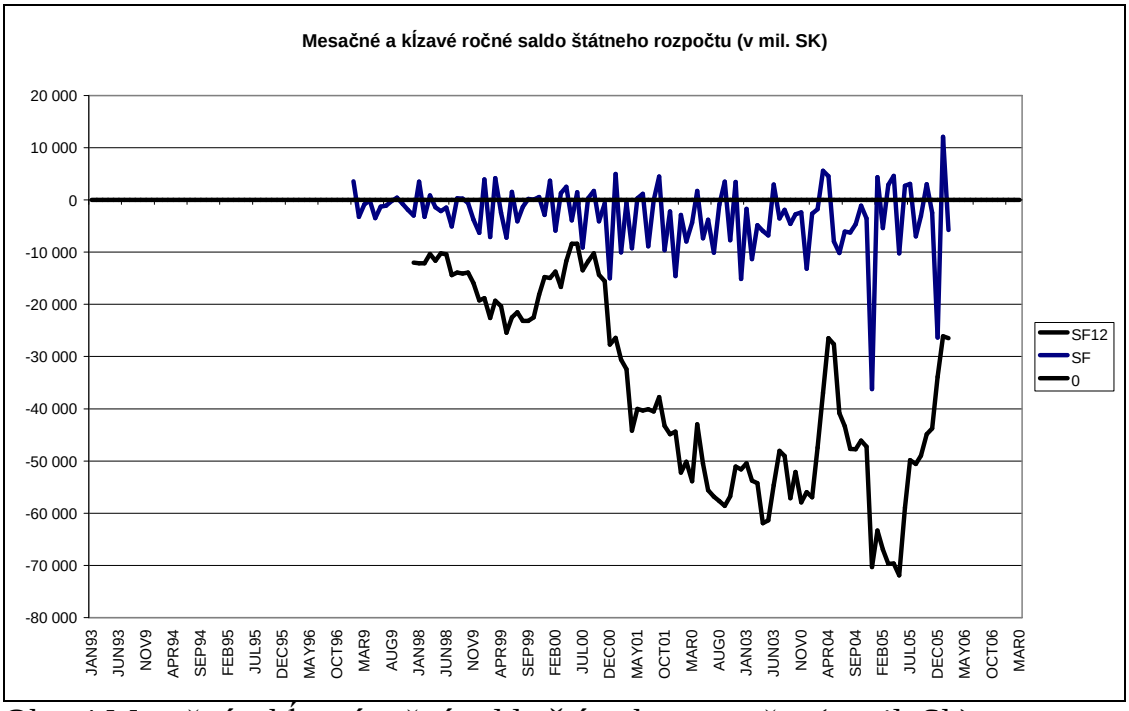
Obr. 1 Medziročný index rastu kĺzavého ročného objemu HDP v s.c. 1995

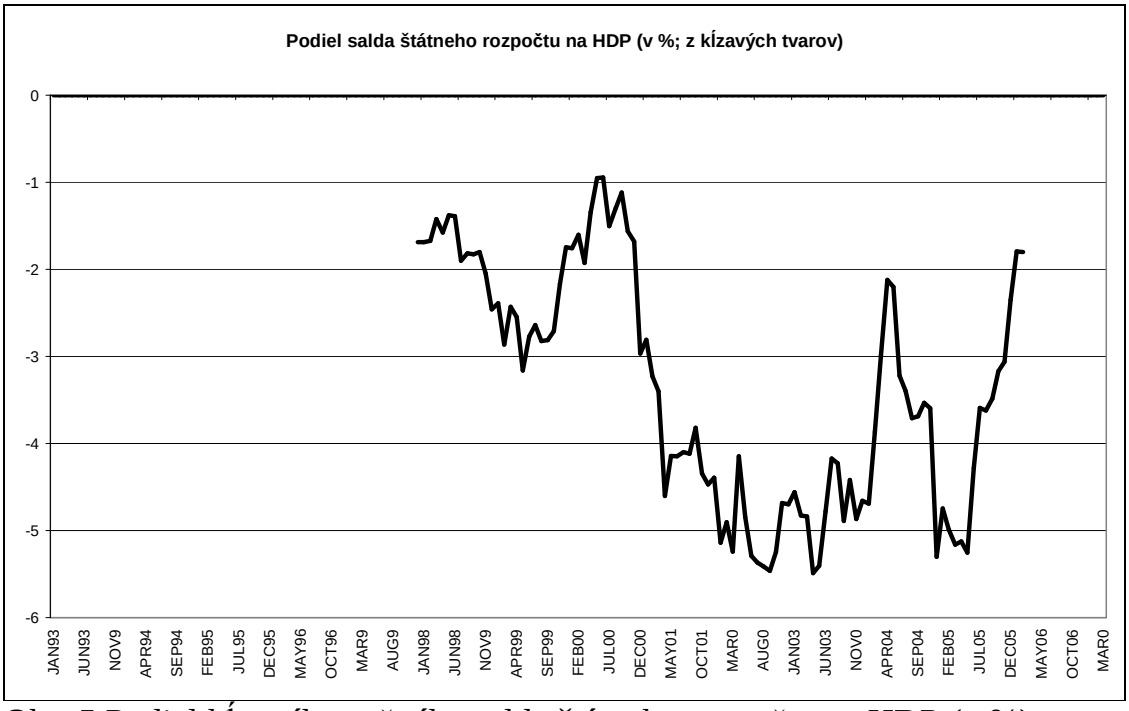
Obr. 2 Medziročný index rastu kĺzavého ročného objemu HDP v bežných cenách

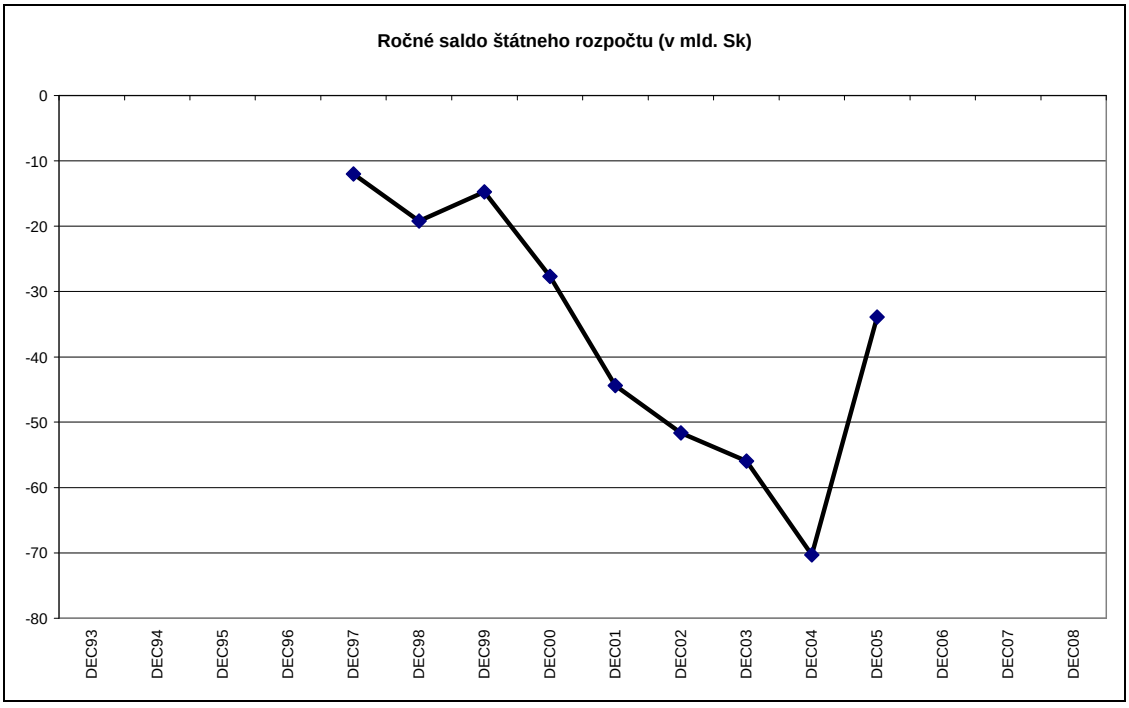
Obr. 3 Podiel čistého úveru všeobecnej vláde na HDP (v %)

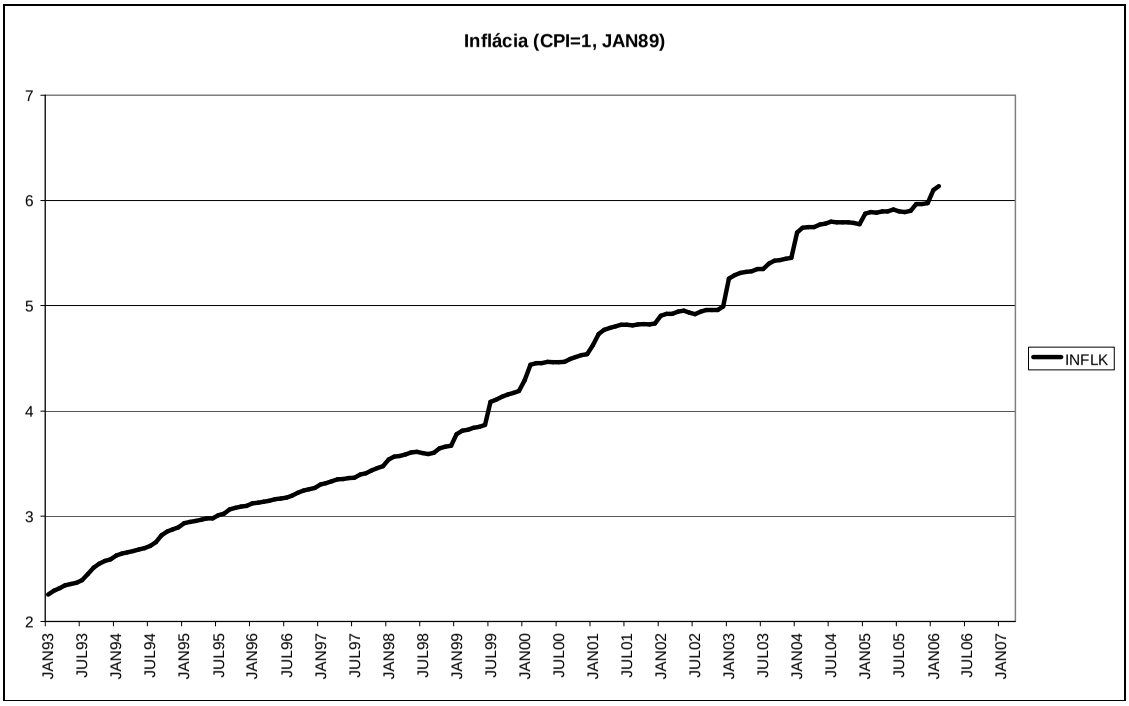
Obr. 4 Mesačné a kĺzavé ročné saldo štátneho rozpočtu (v mil. Sk)

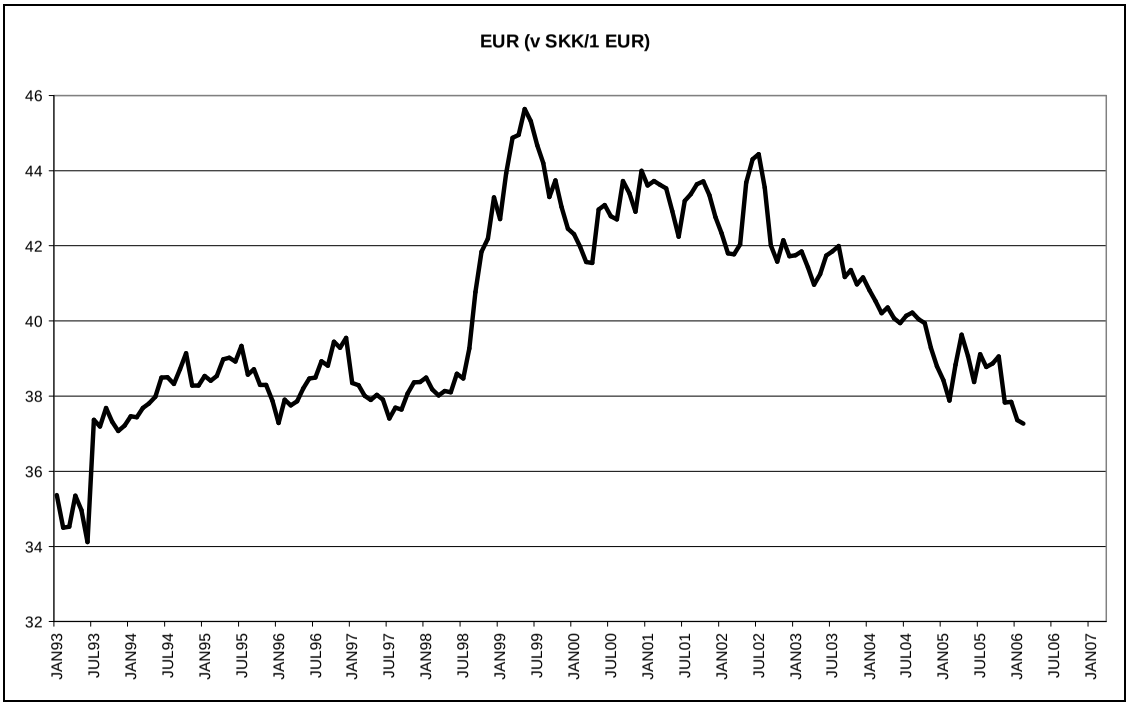
Obr. 5 Podiel kĺzavého ročného salda štátneho rozpočtu na HDP (v %)

Obr. 6 Ročný objem salda štátneho rozpočtu (v mld. Sk)

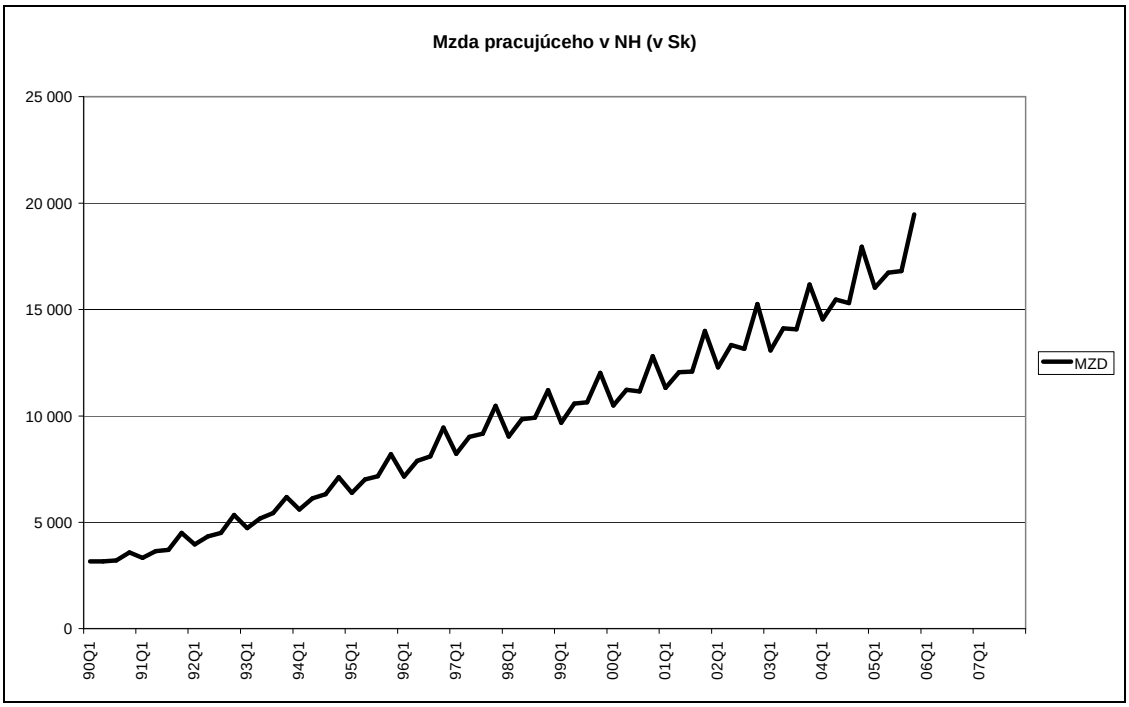
Obr. 7 Kumulatívny inflácia (CPI k januáru 1989)

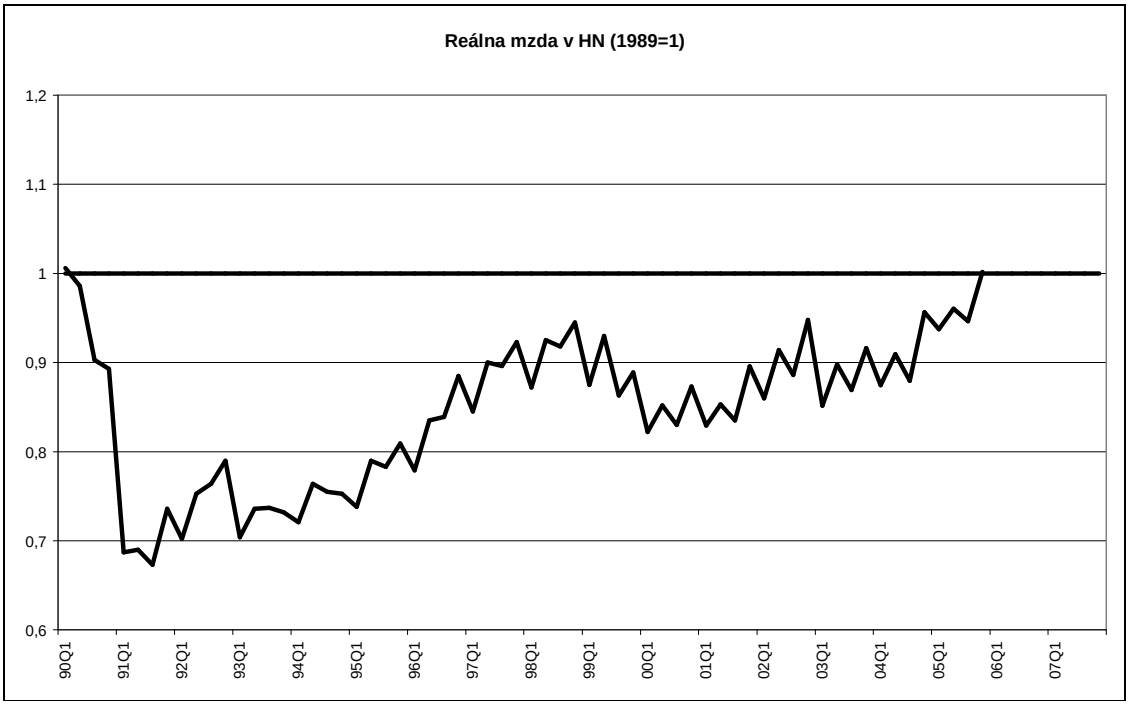
Obr. 8 Kurz eura

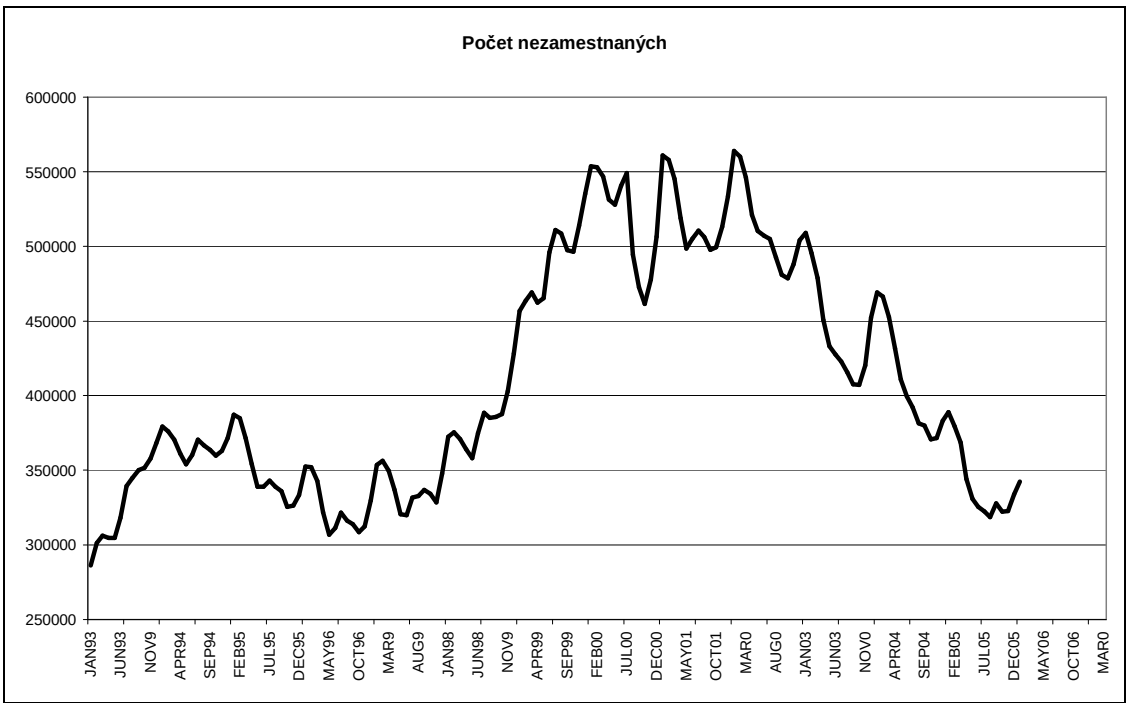
Obr. 9 Kurz českej koruny

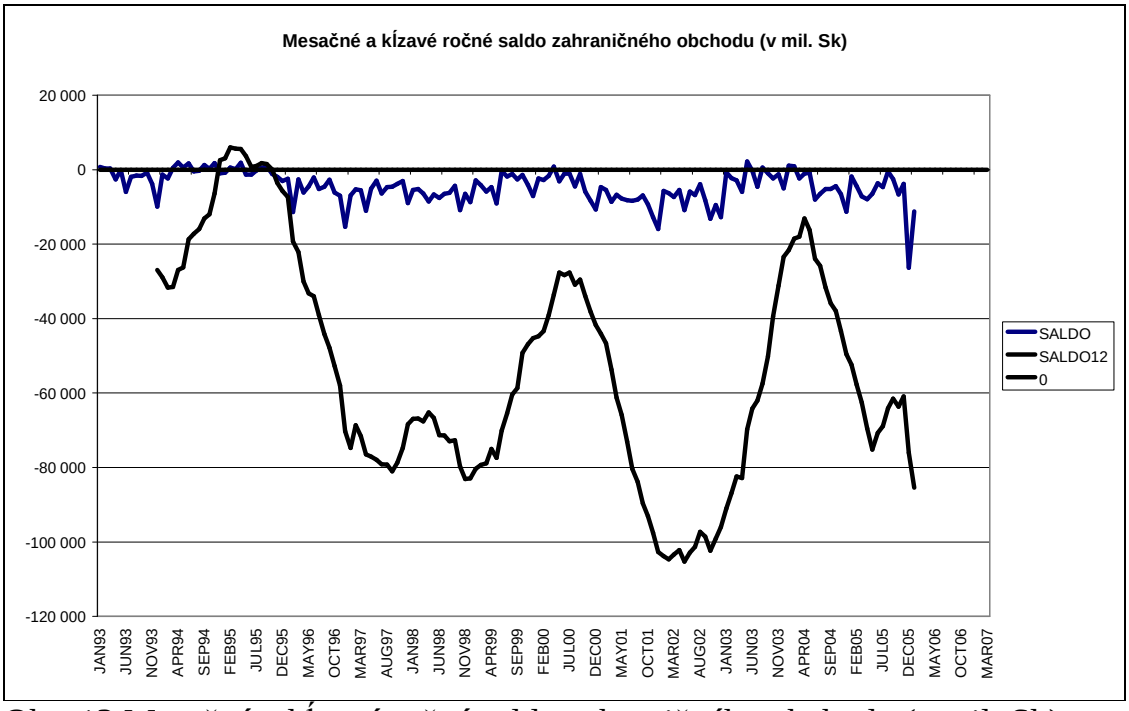
Obr. 10 Priemerná mesačná mzda pracujúceho v národnom hospodárstve

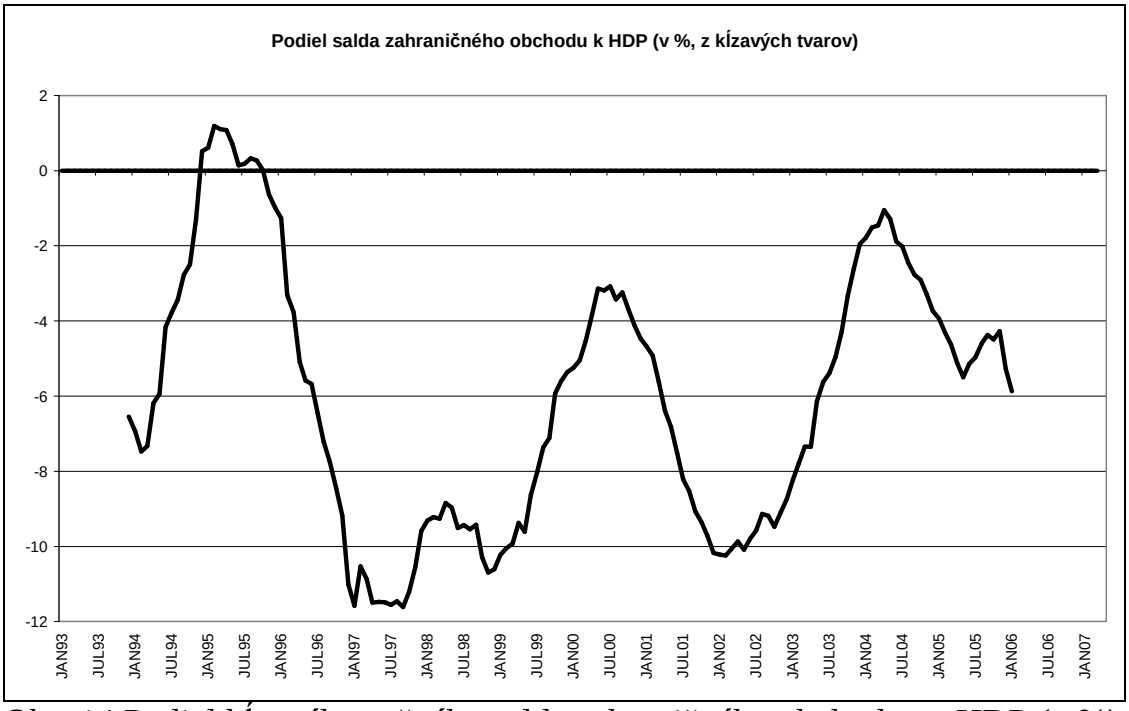
Obr. 11 Bázický index reálnej mzdy pracujúceho v národnom hospodárstve (štvrťroky 1989 sa rovnajú 1)

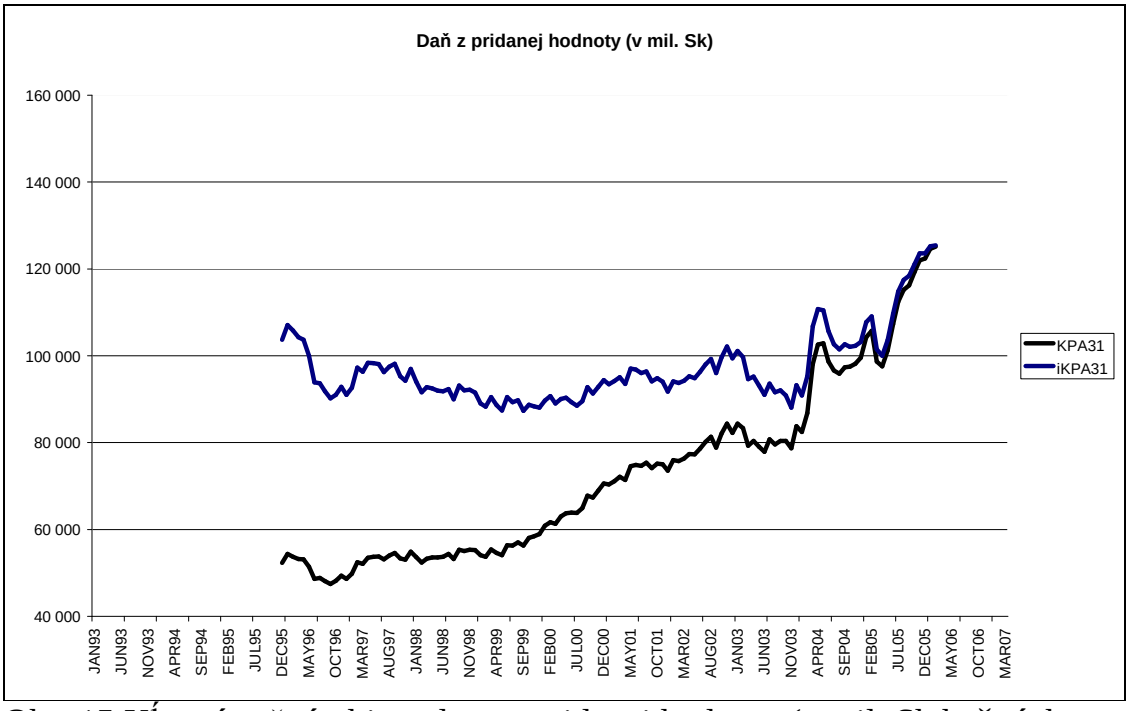
Obr. 12 Celkový počet nezamestnaných

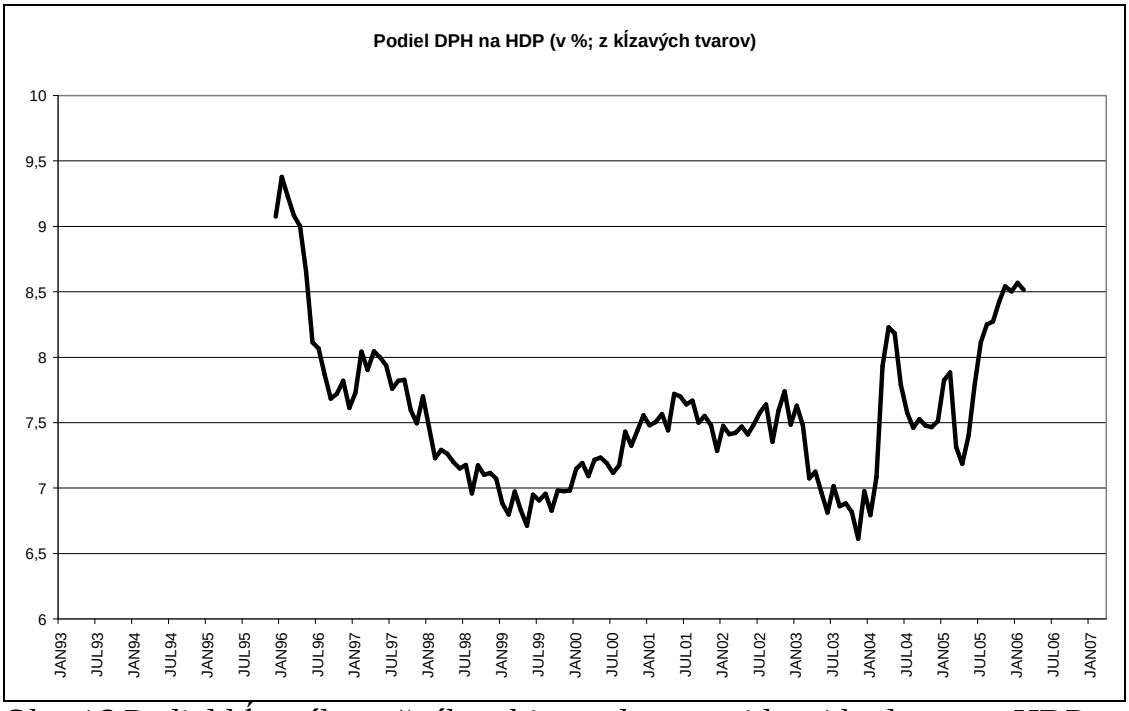
Obr. 13 Mesačné a kĺzavé ročné saldo zahraničného obchodu (v mil. Sk)

Obr. 14 Podiel kĺzavého ročného salda zahraničného obchodu na HDP (v %)

Obr. 15 Kĺzavý ročný objem dane z pridanej hodnoty (v mil. Sk bežných cien a mil. Sk cien decembra 2005)

Obr. 16 Podiel kĺzavého ročného objemu dane z pridanej hodnoty na HDP (v %)

Zdroj údajov:
EIS Slovensko, Statis, Bratislava
www.statistics.sk
www.nbs.sk
www.finance.gov.sk
www.upsvar.sk

Kontakt na autora:
chajdiak@euba.sk

Vývoj predvolebných preferencií k 10.3. 2006 a odhad zloženia novej vlády – predpoklad odhadov budúceho makroekonomického vývoja[1]

Jozef Chajdiak[2], Ján Luha[3]

Najbližšie voľby budú 17.6.2006. Oproti minulému roku sa posunul ich termín na podstatne rozumnejšie obdobie. Trochu sa modifikovala politická scéna SR. Z hľadiska účasti v budúcom parlamente zaniklo ANO a bude nahradené SF.

Budúcu vládu môže predstavovať zoskupenie „okolo“ SMERu – sociálnej demokracie alebo zoskupenie „okolo“ SDKÚ. Do parlamentu by sa mali dostať: SMER – sociálna demokracia, ĽS-HZDS, SDKÚ, SMK, KDH, SF a SNS. Otázku prekročenia 5 percentnej hranice si musíme klásť pri KSS – ich dlhodobý jemne klesajúci trend hovorí, že hranicu 5 % neprekročia. Vstup do parlamentu u HZD, ANO či iných, je prakticky nemožný.

Vývoj predvolebných preferencií podľa ÚVVM pri ŠÚ SR a volebných výsledkov od marca 1999 do marca 2006 je na nasledujúcich obrázkoch. V súčasnosti je SMER - sociálna demokracia jasne víťazná politická strana. Jej preferencie a volebné výsledky (na obr. 1) sú momentálne okolo 35 percent. Problémom Smeru je však symptóm „Smerové V“, ktorý sa pri voľbách prejavuje značným poklesom hlasov. Zdá sa, že v júnových voľbách by sa už nemal prejaviť.

Výsledky ĽS-HZDS sú na obr. 2. Tá sa prepracovala z pozície silnej „štátostrany“ do pozície strany zo spektra strán z 10 až 15 percentnými preferenciami. Má silného vodcu, vcelku solídne kádre skoro na všetko, vcelku podporuje reformy a má historické skúsenosti aj z vládnutia, aj z nevládnutia. Dlhodobý trend je mierny pokles a cieľ 20 % sa zdá, že je len veľmi zbožné želania. Napriek tomu, má potenciál skončiť na druhom mieste volebných výsledkov.

SDKÚ je súčasná vládnuca strana s preferenciami aj nad 10 percent (obr.3). Má schopného vodcu, ktorý dokázal „ukočírovať“ štyri roky antimečiarovský zlepenec a v súčasnosti sa pod jeho vedením realizujú „štátoreformy“. Na rozdiel od Smeru, SDKÚ pri voľbách získava viac hlasov ako v predvolených preferenciách. Problémom však je, že spojenie SDKÚ a DS krátko pre voľbami už nebude; k dispozícii sú len odídenci z iných strán, ktorí nevytvoria imidž silnej pravicovej strany. V prípade možnosti, pri formovaní novej vlády bude pred M. Dzurindom stáť zásadná otázka, či bude ochotný hrať „druhé husle“ pod taktovkou V. Mečiara alebo P. Hrušovského a zachová vládu pravého stredu alebo nebude ochotný na vládu „s“, či dokonca „pod“ V. Mečiarom, či P. Hrušovským.

Výsledky SMK sú obr. 4. Je to stabilná strana s výsledkami a preferenciami 9 až 13 percent. Jej hlavným problémom je, že je to čisto maďarská strana na slovenskej politickej scéne. Aj z pravoľavého pohľadu na vec, je rozumnosť „maďarského“ univerzálneho spojenia „ľavých“ hodnôt s „pravými“ hodnotami na celoeurópskej mnohonárodnej scéne zaujímavá. Zdá sa, že jej budúci vládny potenciál je napravo od stredu, v alternatíve so SNS.

Na obr. 5 sú výsledky KDH s preferenciami okolo 10 percent. Kresťanské ideály sú čisté ideály. Politika je na druhej strane dosť špinavá. Zlúčenie čistých kresťanských ideálov a špiny politiky, kladie rozličné otázky. Môžu „čistí“ kresťania robiť špinavú politiku? Ideály hovoria, že by nemali. Tak potom načo máme kresťanskú stranu, keď politika je „špinavá“ záležitosť? Kresťanskú stranu ale máme. Potom je ale otázkou, prečo berú politický predstavitelia „božie meno“ v podobe názvu „kresťanské“ nadarmo. S týmito rozpormi

[1] Náš príspevok nie je výrok Ústavného súdu. Je to náš pohľad na vec, s ktorým čitateľ môže, ale aj nemusí súhlasiť. Číselné podklady predstavujú výsledky volieb a preferencie podľa ÚVVM pri ŠÚ SR.

[2] Doc. Ing. Jozef Chajdiak, CSc. – mimoriadny profesor na Katedre štatistiky Fakulte hospodárskej informatiky Ekonomickej univerzity v Bratislave

[3] RNDr. Ján Luha, CSc. – Ústav pre výskum verejnej mienky pri Štatistickom úrade SR v Bratislave

v chápaní slova „kresťanské“ potom možno ľahšie chápať niektoré ich návrhy postavené na zjednodušenom modeli: ak z A vyplýva B a z C vyplýva D, potom záverom je, že z A vyplýva D. KDH má silný kresťanský program na jednej strane, s jasným ťahom na silové pozície a presadzovanie politiky Vatikánu, ale veľmi sporného (nejasného) kresťana ako voliča na druhej strane. Júnovou otázkou je, či ich výsledok bude pod 10 %, alebo ako pri eurovoľbách poskočia hore s potenciálnou úlohou zostavovať stredopravú koalíciu.

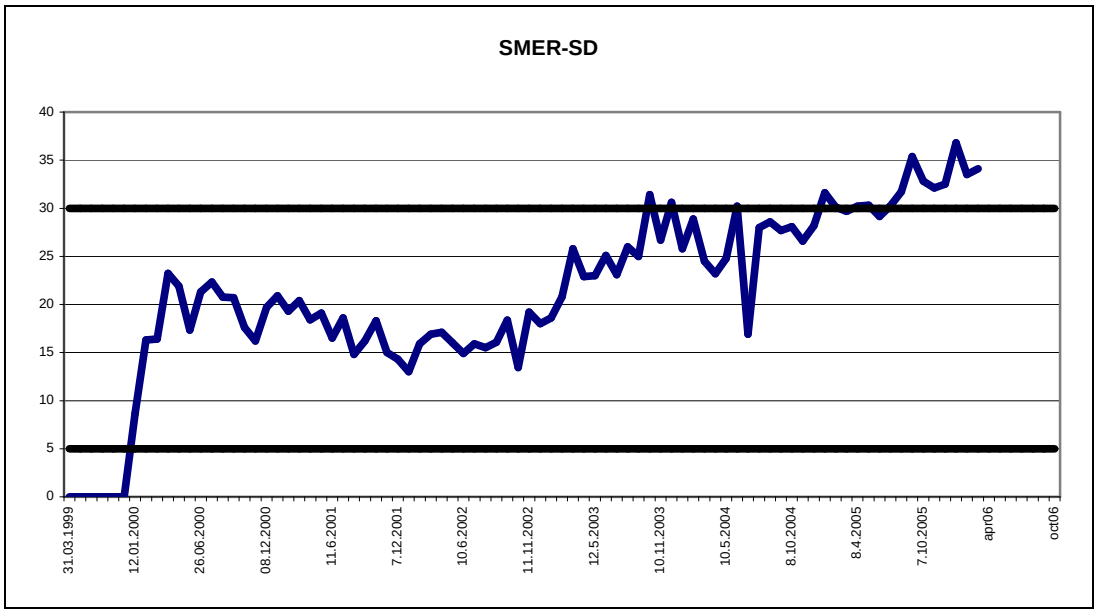
Na obr. 6 sú výsledky SNS. Keďže pán Belousov ako jasný víťaz predchádzajúcich volieb zomrel a bohaté spektrum rozličných verzií Slovenských národných strán sa postupne zjednocuje pod vedením národného buditeľa, jej preferencie sú nad 5 %. SNS má výrazného vodcu, ktorý má síce írečitý a jasný slovník, ale volič vidí aj „chlieb“, ktorý sa „je“ hlavne v Žilinskom kraji. A navyše národné struny v podaní „orchestra SNS“ na jednej strane a v podaní „ústredného slovensko-maďarského orchestra“ na druhej strane, môžu nejedného voliča presvedčiť. Pre SNS je malý predpoklad spoločného pôsobenia vo vláde spolu so SMK. V prípade chýbajúcich desať-dvadsať poslaneckých hlasov môže byť zaujímavá aj pre Smer, aj pre SDKÚ, aj pre ĽS-HZDS a aj pre KDH.

Na obr. 7 sú preferencie SF – najmladšej politickej strany. Od leta 2005 má jasne rastúci trend rastu preferencií (asi prevzala voličov ANO). Má veľmi dobrý koaličný potenciál a na súčasnom „rebríčku“ potenciálnej účasti v budúcej vláde je na prvom mieste, čo ale neznamená, že vo vláde bude..

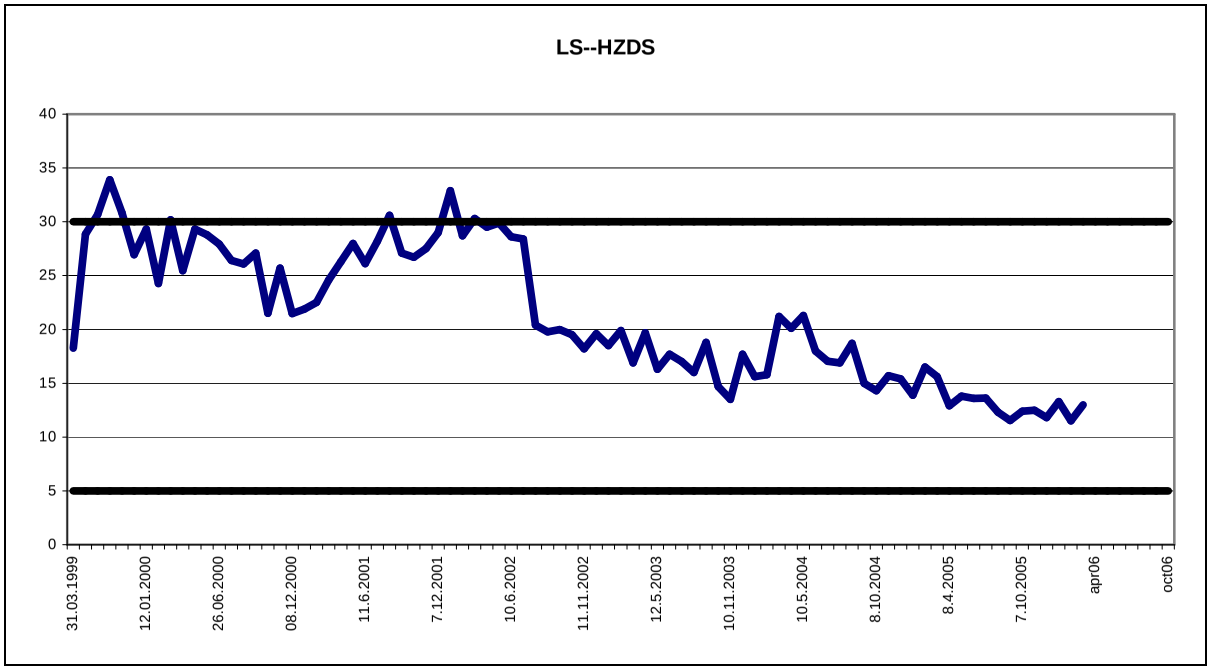
Na obr. 8 sú preferencie KSS, ktorá po budúcich voľbách môže, ale aj nemusí byť parlamentnou stranou. Má najslabší koaličný potenciál a zlý imidž z predchádzajúceho systému. Keďže Smer zaplnil a zjednotil miesto naľavo od stredu, nie je momentálne hraničnou alternatívou pre ľavicového voliča. Trend preferencií KSS naznačuje, že by nemala prekročiť 5 %, hoci v lokálnych fluktuáciách pri skoku „hore“ môže túto hranicu preskočiť.

Na obr. 9 sú preferencie HZD, ktoré sa už vyše roka pohybujú medzi 2 – 3 %. Zázrak, že by prekročili pri voľbách 5% neočakávame.

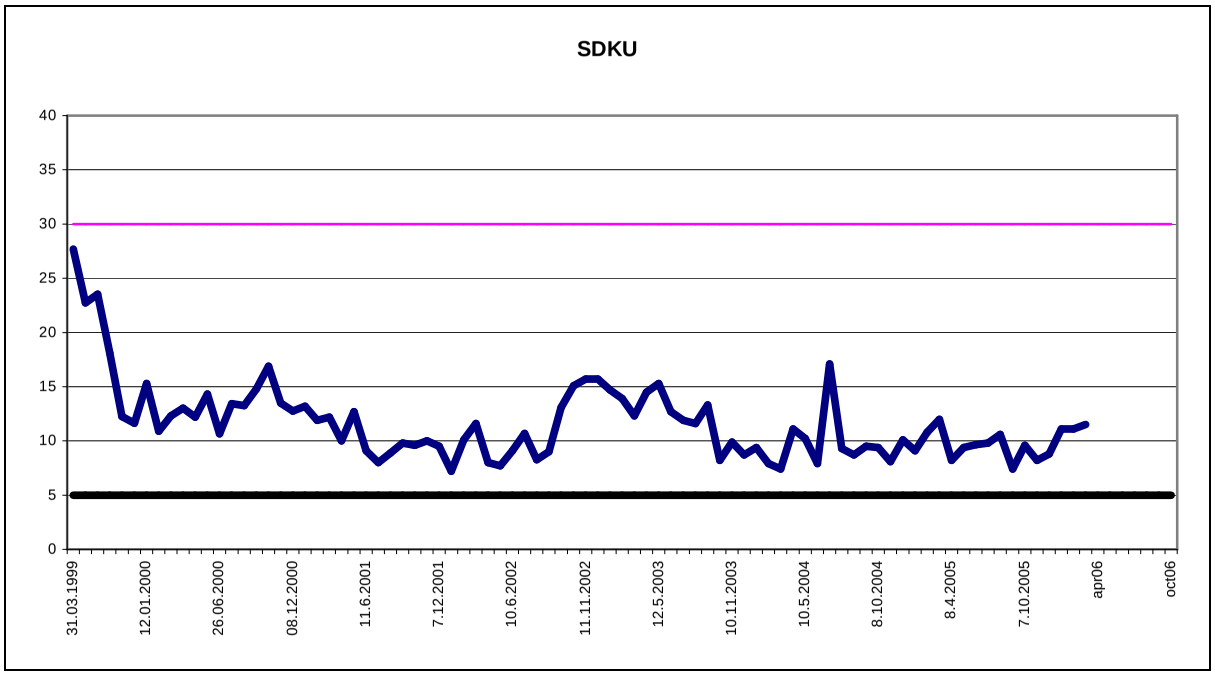
Na obr. 10 sú preferencie ANO. Od septembra 2005 je prakticky isté, že sa do parlamentu nedostane.

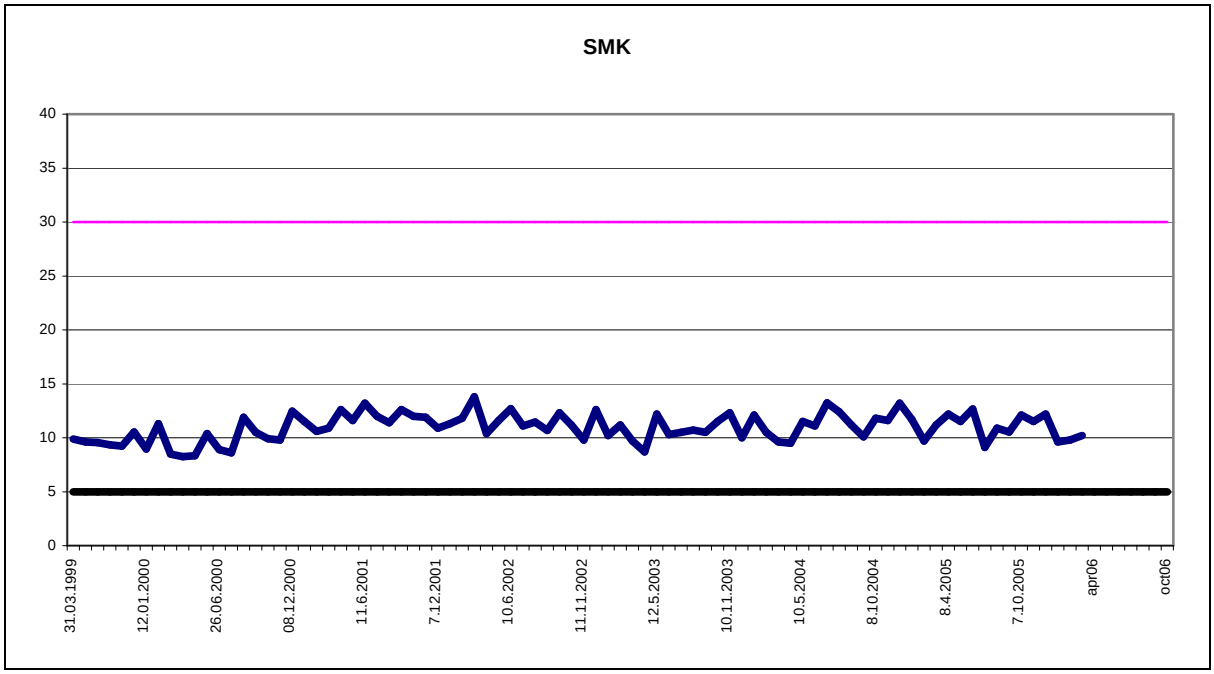
Obr. 1 Predvolebné preferencie a volebné výsledky strany Smer – sociálna demokracia

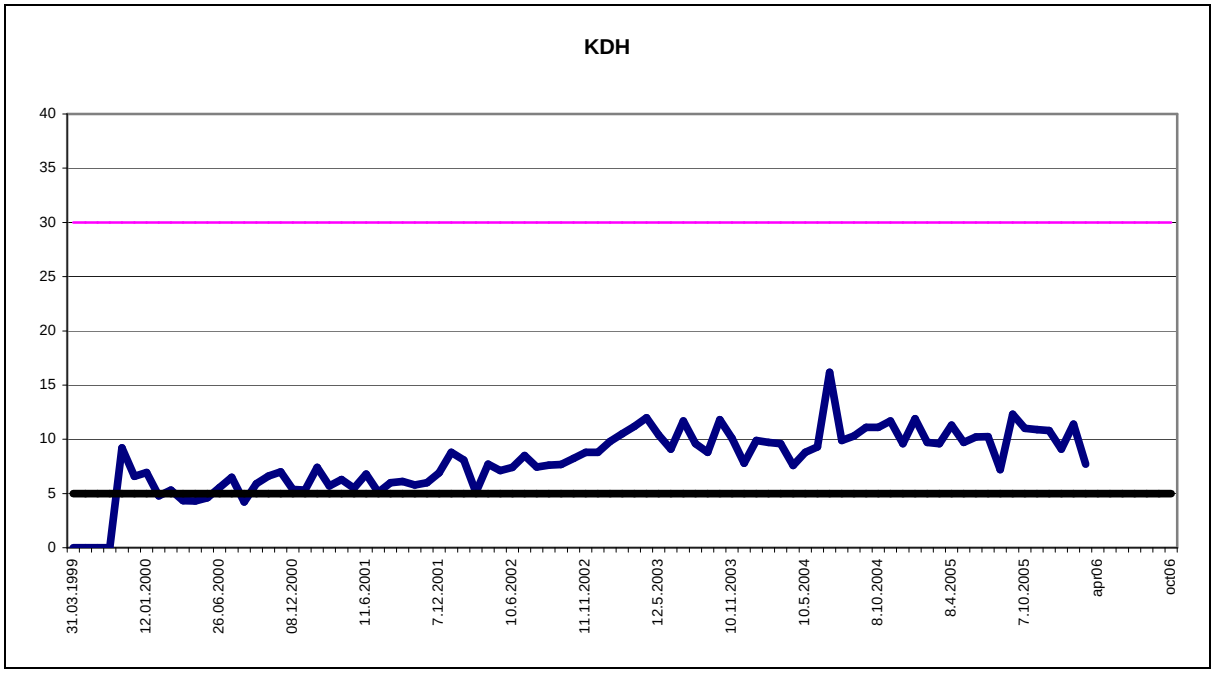
Obr. 2 Predvolebné preferencie a volebné výsledky strany ĽS-HZDS

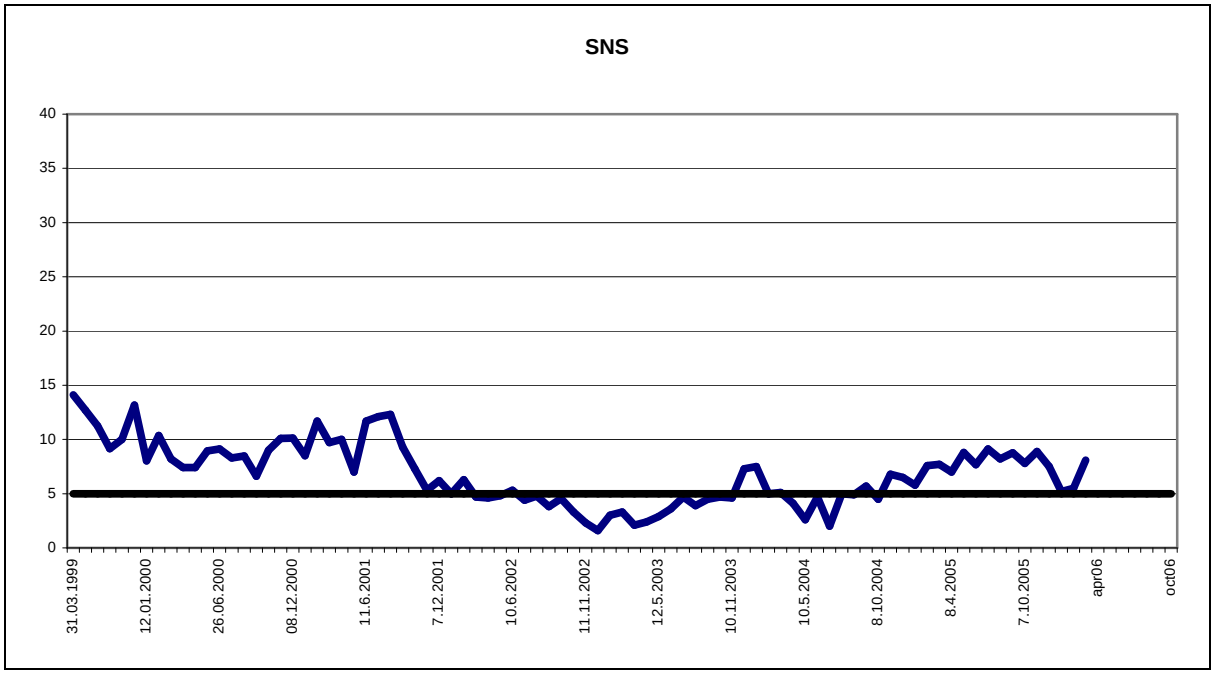
Obr. 3 Predvolebné preferencie a volebné výsledky strany SDKÚ

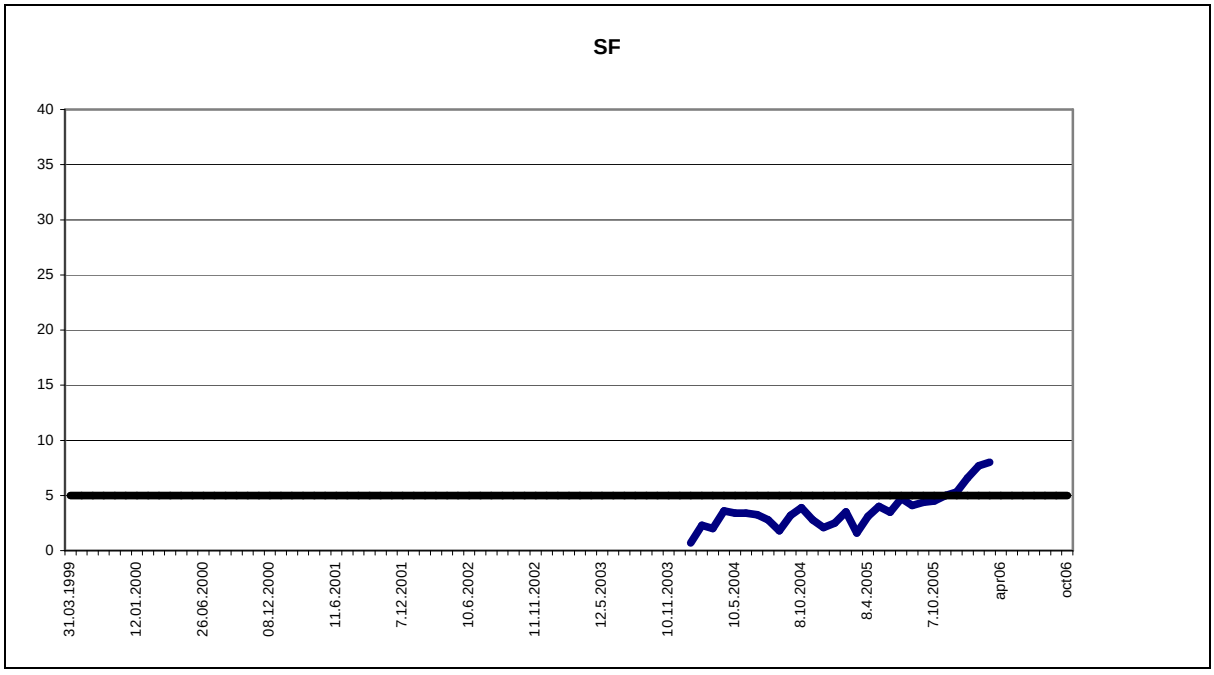
Obr. 4 Predvolebné preferencie a volebné výsledky strany SMK

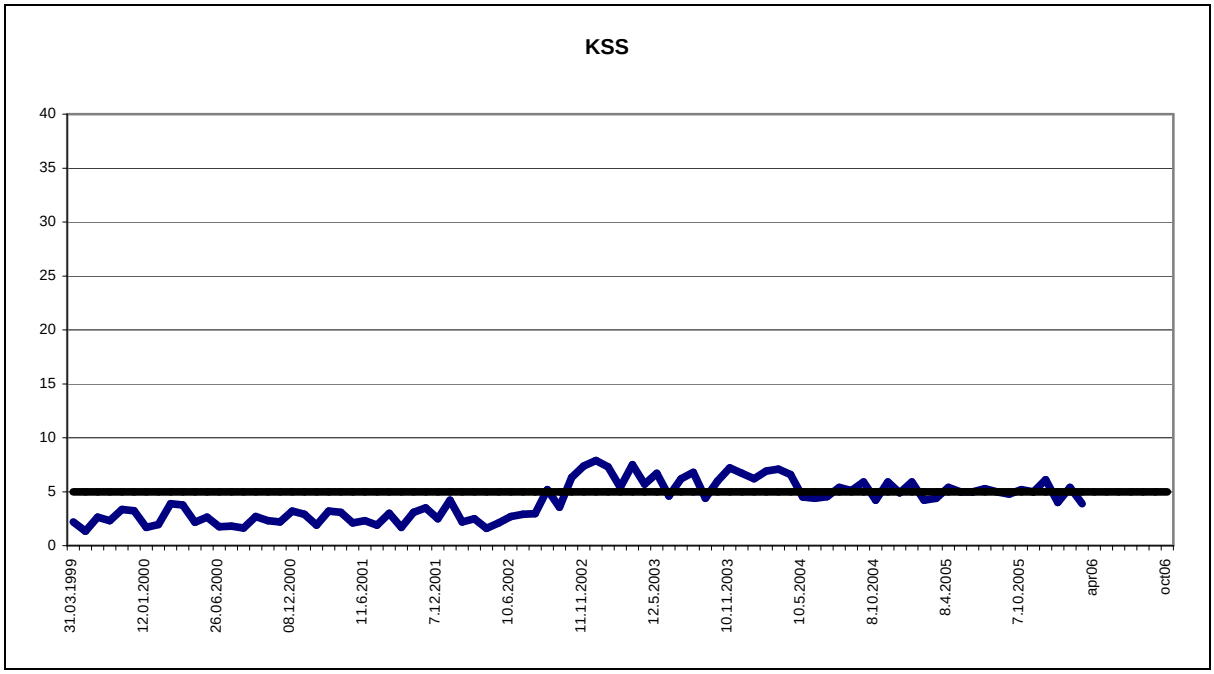
Obr. 5 Predvolebné preferencie a volebné výsledky strany KDH

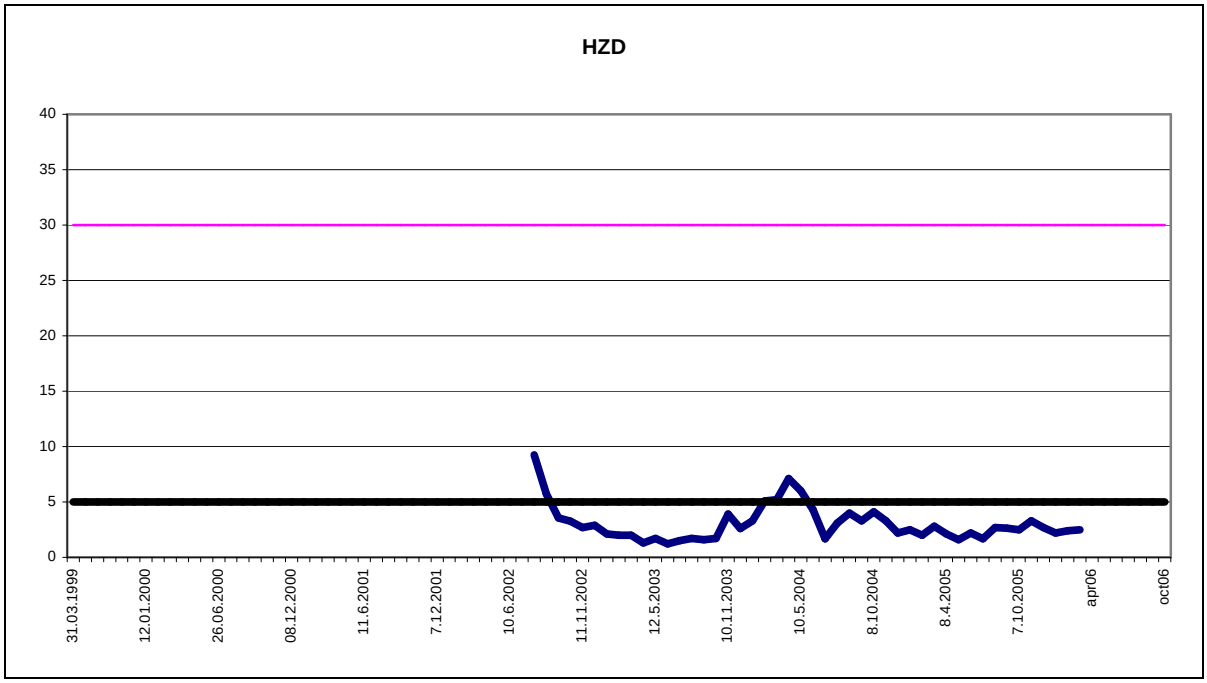
Obr. 6 Predvolebné preferencie a volebné výsledky strany SNS

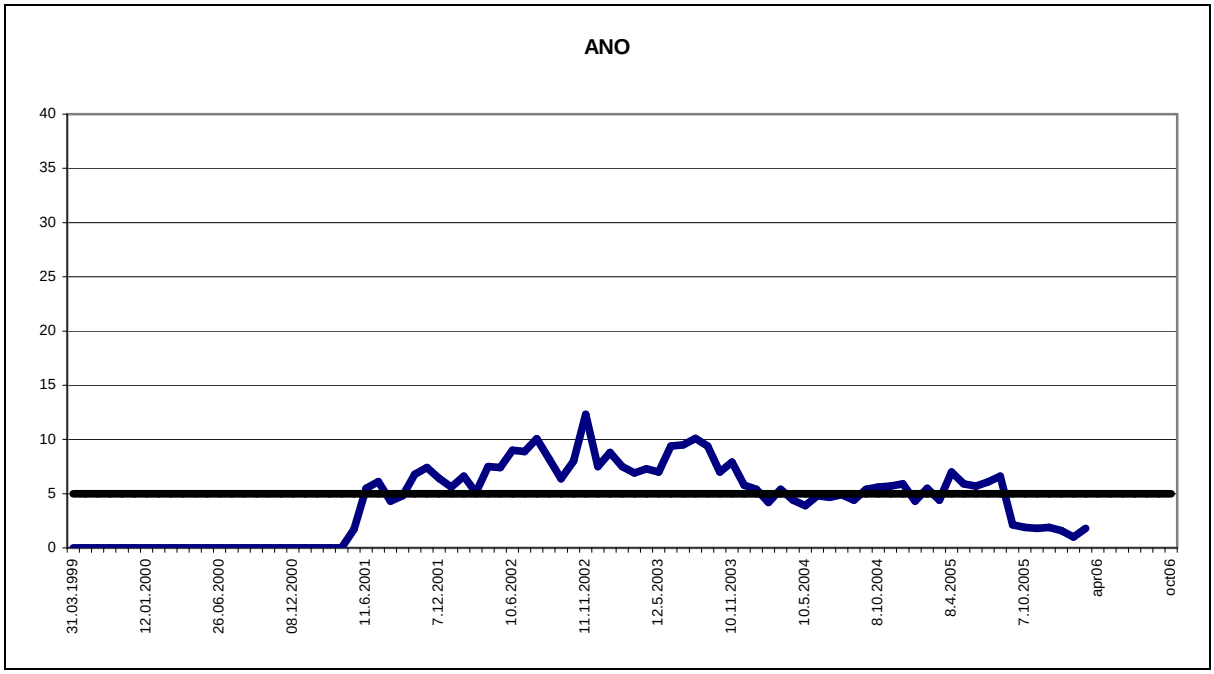
Obr. 7 Predvolebné preferencie a volebné výsledky strany SF

Obr. 8 Predvolebné preferencie a volebné výsledky strany KSS

Obr. 9 Predvolebné preferencie a volebné výsledky strany HZD

Obr. 10 Predvolebné preferencie a volebné výsledky strany ANO

Tab. 1 Tabuľka štatistík z volebných a predvolebných výsledkov

	HZDS	SMER	SDKU	SMK	SNS	KDH	KSS	ANO	HZD	SF
Počet výsledkov	84	78	84	84	84	80	84	61	46	28
Medián	19.9	22.1	10.8	11.1	6.9	8.7	4.2	5.9	2.6	3.4
Min	11.5	8.64	7.2	8.25	1.6	4.23	1.34	1	1.2	0.7
Max	33.9	36.8	27.68	13.8	14.1	16.19	7.9	12.3	9.24	8

Poznámka. V tabuľke sú uvedené výsledky za celý časový rad zisťovaných volebných preferencií, volebných výsledkov a existenciu strany. Názvy strán abstrahujú od prípadných zmien v ich zložení a v zmenách názvov strán.

Záver

Do termínu parlamentných volieb máme ešte dva mesiace. Vzhľadom na súčasné preferencie strán a ich doterajší vývoj možno po voľbách 2006 očakávať nasledujúce alternatívy pri zostavovaní vlády SR:

1. **Stredopravá koalícia**: ĽS-HZDS + SDKÚ + KDH + SF + (SNS alebo SMK),
2. **Možná vládna koalícia** : SMER + KDH + SF,
3. **Stredoľavá koalícia**: SMER + ĽS-HZDS + (podľa potreby SF alebo SNS),
4. **Nečakaný záver**: SMER + ĽS-HZDS + SDKU.

Prvá alternatíva vlády by znamenala pokračovanie doterajšej situácie. Druhá alternatíva vlády by asi znamenala dôležitú zmenu makroekonomických podmienok, hoci čitateľnosť ekonomických programov tak Smeru, tak KDH, tak SF je dosť slabá. Tretia alternatíva predstavuje rozumnú alternatívu stredopravej koalície. Štvrtá alternatíva by predstavovala silnú vládu, zdá sa však, že pred voľbami patrí do oblasti sci-fi.

Všetky štyri alternatívy majú už niekoľko mesiacov potenciál nad 50 %. 18. júna by dobrí politici mali zrušiť všetky predchádzajúce silné predvolebné vyhlásenia, zanechať osobné nevraživosti a na stole nechať len volebné výsledky a rokovať tak, aby sme „my“ vládli. Autori dúfajú, že niekto len bude vládnuť.

Adresa autorov:
chajdiak@statis.biz; Jan.Luha@statistics.sk

Daň z pridanej hodnoty v praxi z pohľadu daňovej správy.

Jana Janáčová

Cieľom príspevku je poskytnúť stručný obraz o fungovaní DPH v praxi, z pohľadu daňovej správy. Popisuje štruktúru výberu dane, podiel regiónov ako aj odvetvia ktoré sa podieľajú významnou mierou na výnose DPH. V príspevku je popísané aj zaznamenávanie daní na akruálnej báze.

Úvod

Daň z pridanej hodnoty tvorí rozhodujúcu časť príjmov štátneho rozpočtu. Po realizácii daňovej reformy, kedy sa daňové bremeno presúva zo zdaňovania príjmov na zdaňovanie spotreby sa zvýšil jej význam pre verejné financie. Príjmy z DPH plynúce do ŠR SR sú vyberané daňovými a colnými úradmi. Nasledujúci prehľad dokumentuje vývoj plnenia príjmov z DPH v členení podielu medzi daňovými a colnými úradmi.

Tab.č.1. – Prehľad príjmov ŠR z DPH v mil. Sk

R o k	**Rozpočet**	**Skutočnosť**						
		Celkom	% plnenia rozpočtu	Index mediroč. rastu skutočnosti	Z toho:			
					Colné úrady	**Daňové úrady**		
						Spolu za DÚ	Z toho:	
							Výber daní*	Vrátený nadm. odpočet
1993	30 500	27 467	90,06	X	32 210	-4 743	17 036	-21 779
1994	38 760	36 902	95,21	1,34	50 200	-13 298	18 880	-32 178
1995	43 200	52 314	122,00	1,42	69 010	-16 696	37 371	-54 067
1996	54 000	48 679	90,15	0,93	68 535	-19 928	41 770	-61 698
1997	55 000	54 935	99,88	1,13	74 278	-19 400	48 660	-68 060
1998	56 500	55 249	97,79	1,01	72 119	-16 871	55 188	-72 043
1999	58 000	58 944	101,63	1,07	70 174	-11 230	55 595	-66 825
2000	62 900	70 587	112,22	1,20	84 258	-13 671	57 644	-71 325
2001	64 950	73 567	113,27	1,04	107 850	-34 283	57 698	-91 990
2002	82 000	82 241	100,29	1,12	118 394	-36 153	64 940	-101 096
2003	99 400	83 799	84,31	1,02	116 785	-32 986	70 183	-103 174
2004	97 700	99 576	101,92	1,19	72 248	27 328	122 147	-94 823
2005	117 339	122 429	104,34	1,23	41 867	80 563	182 639	-102 082

* bez splátok daní z minulých rokov

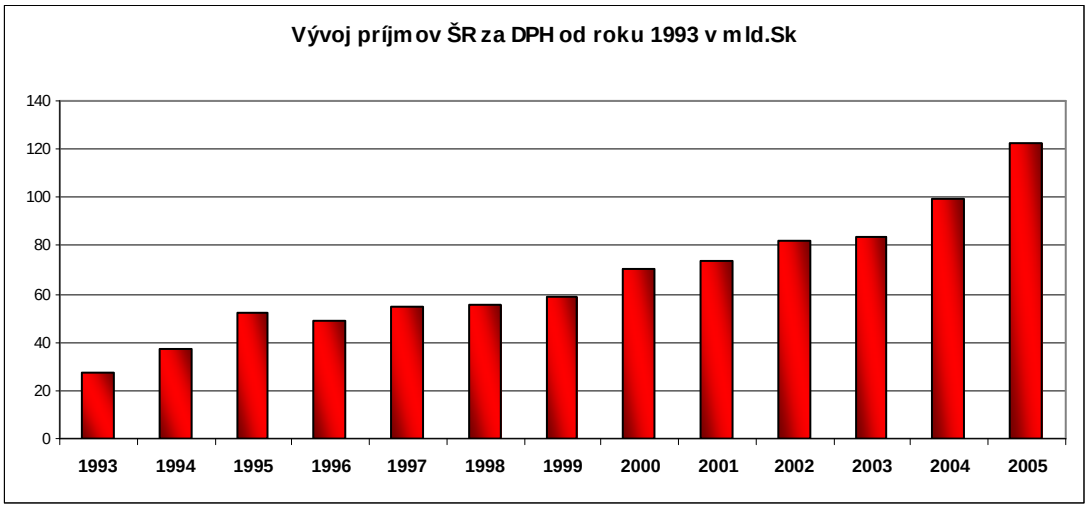
Vývoj príjmov štátneho rozpočtu z DPH má kolísavý rastúci trend, čo je odrazom makroekonomického vývoja a legislatívnych zmien. Po vstupe Slovenska do EÚ sa od roku 2004 sa zmenil podiel výberu dane medzi daňovou a colnou správou. Dôvodom je prechod správy daní pri transakciách s krajinami EÚ z colných úradov na daňové.

Z hľadiska príjmov na hotovostnej báze vzrástol v rokoch 2004 a 2005 medziročne príjem z DPH o 19% v roku 2004 a o 23% v roku 2005.

Rok 2004 a 2005 ovplyvnili hlavne nasledovné faktory :

- zjednotenie sadzby 19% (zrušenie duálnych sadzieb),
- zmena spôsobu vrátenia nadmerných odpočtov,
- vstup SR do EÚ – harmonizácia legislatívnych podmienok (zavedenie nových pravidiel a nových povinností, ktoré platia v obchodovaní s tovarmi a službami)
- daňová reforma – jednotné sadzby daní z príjmu, čo má za následok rast konečnej spotreby (presun od zdaňovania výroby k zdaňovaniu spotreby) - podiel DPH na celkových daňových príjmov ŠR v roku 2005 tvorí 55%, v roku 2004 tvoril 48% a v roku 2003 to bolo 42%.
- zníženie hranice registrácie pre platiteľa dane pri dosiahnutí obrat 1,5 mil. Sk za rok

Graf č.1 – Prehľad príjmov ŠR z DPH od roku 1993 – 2005 v mld. Sk

1. Z hľadiska legislatívnej úpravy sa daň z pridanej hodnoty riadila od roku 1993 tromi zákonmi :

1. Z.č. 222/1992 Z.z. v znení neskorších predpisov
2. Z.č. 289/1995 Z.z. v znení neskorších predpisov
3. Z.č. 222/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov

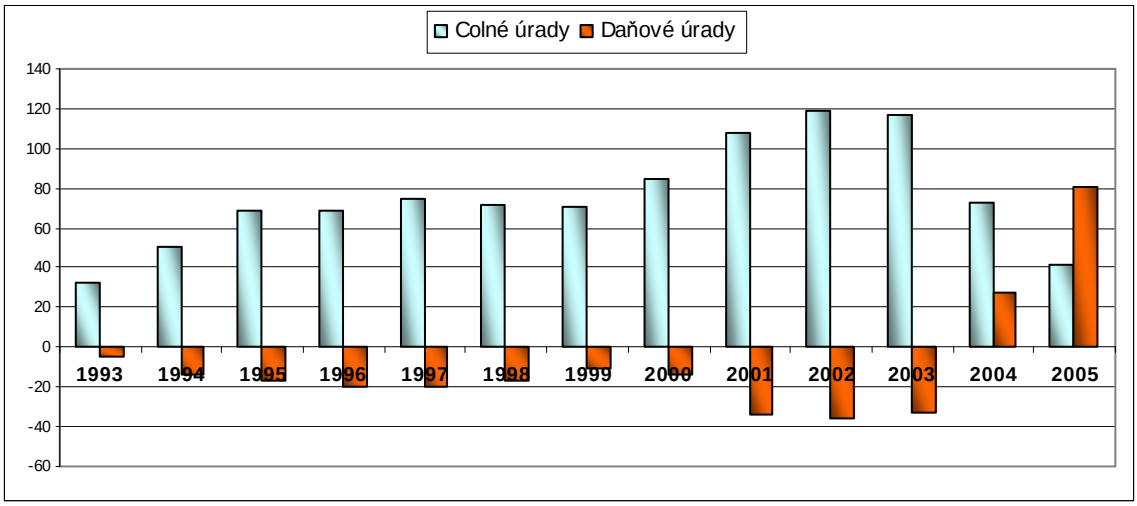
1. Legislatívna úprava daňovej povinnosti
Platný zákon o DPH identifikuje daňovú povinnosť :
a) pri dodaní tovaru a služby - § 19 zákona
b) pri nadobudnutí tovaru v tuzemsku z iného členského štátu - § 20
c) pri dovoze tovaru - § 21
Daňová správa zabezpečuje výber DPH pri prvých dvoch bodoch, výber DPH pri dovoze tovaru z tretích krajín je v kompetencii colnej správy. Platitelia platia daň mesačne alebo štvrťročne.
2. Legislatívna úprava NO
Nadmerným odpočtom sa pre účely platného zákona o dani z pridanej hodnoty rozumie prevýšenie celkovej výšky odpočítateľnej dane za príslušné zdaňovacie obdobie nad celkovou výškou dane za príslušné zdaňovacie obdobie okrem dane pri dovoze tovaru. Vrátenie nadmerného odpočtu, ktoré realizuje daňová správa sa v zmysle zákona realizuje v dvoch lehotách (do 30 dní po započítaní v nasledujúcom zdaňovacom období a do 10 dní po ukončení daňovej kontroly).

2. DPH vyberaná daňovou správou

Z prehľadu je zrejmé, že od roku 2004 tvorí príspevok daňovej správy z DPH do ŠR kladné saldo. V predchádzajúcich 11 rokoch bol príspevok za daňovú správu záporný, pretože vratky nadmerných odpočtov boli vyššie ako odvedená daňová povinnosť.

Táto skutočnosť súvisí so vstupom SR do EÚ, ktorý sa z hľadiska daňovej správy najvýraznejšie prejavil práve na tejto dani. DPH je v rámci jednotného európskeho trhu harmonizovaná a transakcie vykonávané v rámci tohto trhu nepodliehajú colnému režimu (pred vstupom SR do EÚ platiteľ dane zaplatil daň colnému úradu, ale nadmerný odpočet si uplatnil na daňovom úrade), čiže systém, ktorý fungoval v rámci prerozdelenia výnosov colných úradov a daňových úradov pred 1.5.2004 sa v základných princípoch modifikoval (Graf č.2.).

Graf č.2. – Prehľad výnosov DPH za daňové a colné úrady od roku 1993 – 2005 v mld. Sk

Z hľadiska štruktúry platiteľov dane - platby daňovej povinnosti sú rozložené rovnomernejšie medzi väčšie množstvo platiteľov dane, oproti tomu podstatná časť vratiek nadmerného odpočtu je tvorená z veľkých objemov malého množstva platiteľov dane.

V rámci analýzy bolo vyselektovaných 30 platiteľov DPH s najvyššími objemom vráteného nadmerného odpočtu. Týchto 30 platiteľov pôsobiacich v automobilovom, elektrotechnickom, oceliarskom, chemicko-technologickom, gumárenskom priemysle tvorilo z hľadiska celkovej sumy realizovaných NO 43,37% (v roku 2005)
Celkový počet registrovaných platiteľov a nadobúdateľov DPH ku koncu roku 2005 predstavoval 147 490. Sledovaných 30 platiteľov predstavovalo 0,02% z celkového počtu platiteľov a nadobúdateľov DPH.
Najvýznamnejší vplyv na výšku nadmerného odpočtu v roku 2005 mal rast vývozov do tretích krajín a dodaní tovarov a služieb do krajín EÚ. Tieto uskutočnené plnenia sú oslobodené od dane. Zároveň boli preukázané zvýšené odpočítania dane z dôvodu rastu investičnej výstavby v súvislosti s prílivom priamych zahraničným investícií.

Z hľadiska budúceho vývoja nadmerných odpočtov je možné konštatovať zvyšovanie nároku uplatneného nadmerného odpočtu pretože sa zvyšujú objemy investícií a je avizovaný rast objemu dodania tovarov do EÚ resp. vývozu do tretích krajín.

Vlastná daňová povinnosť je najviac ovplyvňovaná daňovými subjektami pôsobiacimi v odvetviach energetika (dodávky , rozvod a výroba elektriny a plynu), telekomunikačné siete, lízing a predaj automobilov, priemysel (osobitne automobilový, tabakový priemysel a stavebníctvo) a veľkoobchod. Vzhľadom na rast cien energií je možné očakávať zvýšenie daňovej povinnosti od týchto daňových subjektov.

Z pohľadu regiónov sa na výnose DPH v najväčšej miere podieľa pracovisko Bratislava, ktoré je sídlom najvýznamnejších firiem. Výnosy za tento región tvoria 76% celkového výnosu za daňovú správu. Regióny Košice a Trnava sú ovplyvnené subjektami, ktorých produkcia je oslobodená od dane, pričom si uplatňujú odpočítanie dane, z tohto dôvodu predstavuje ich výnos z DPH záporné hodnoty. Ostatné regióny sú na vzájomne porovnateľnej úrovni a ich podiel na celkovom výnose sa pohybuje v rozmedzí od 5% do 8%.

Daňová správa sa v procese výberu dane stretáva s problémom neplnenia daňových povinností. Sprievodným znakom je vznik daňových nedoplatkov. Ku koncu roka 2005 zaznamenáva daňová správa na dani z pridanej hodnoty daňové nedoplatky (ktoré sú evidované

kumulatívnym spôsobom od r. 1993 až po ich vysporiadanie) v celkovej výške 34 192 mil. Sk. Z toho nedoplatky na istine sú evidované vo výške 22 996 mil. Sk a nedoplatky na sankciách sú vo výške11 196 mil. Sk. Podiel nedoplatkov k celkovému výberu dane za daňovú správu predstavuje 4,12 %.
Z analýz ktoré daňová správa v oblasti daňovej kontroly vykonáva vyplýva že DPH vytvára najväčší priestor ako pre daňové úniky tak aj pre reťazové a karuselové podvody. Na základe poznatkov z kontrolnej činnosti je evidentné že pretrvávajú narastajú organizované skupiny, ktoré sa zameriavajú na získavanie prostriedkov štátneho rozpočtu cestou vyplatených neoprávnených nadmerných odpočtov. Možnosti a prijaté riešenia ako im zabrániť a predísť nie sú vždy účinné a efektívne.

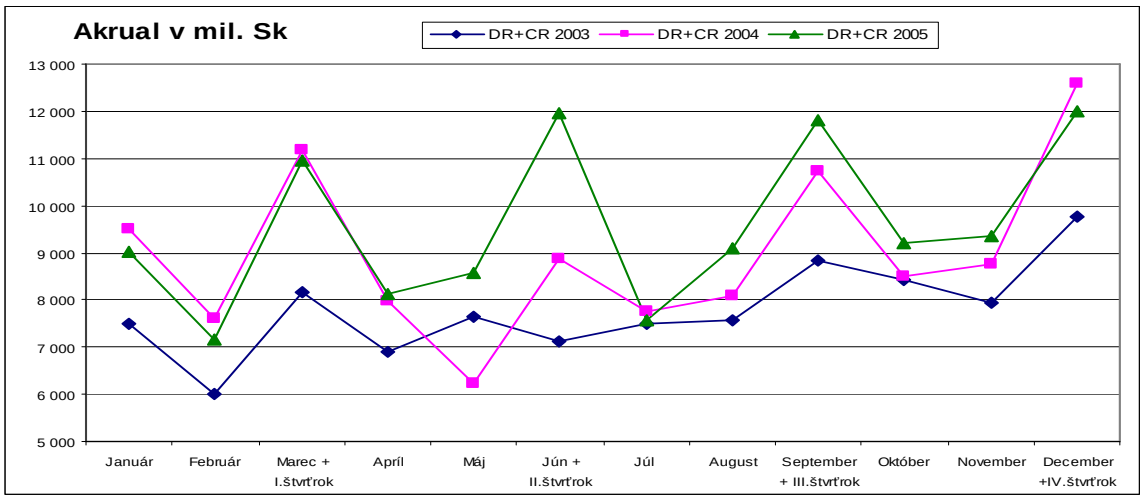
3. Akruálne zaznamenávanie daní

Od roku 2004 sa východiská ŠR zameriavajú nielen na príjem na hotovostnej báze, ale orientujú sa na odhady na báze akruálnej podľa jednotnej metodiky európskeho spoločenstva ESA 95. Podľa uvedenej metodiky sa výsledky hospodárenia s verejnými financiami zaznamenávajú v čase vzniku nároku. Zásady zaznamenávania daní (akruálna daň) a príspevkov upravuje Nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady č. 2516/2000 a Nariadenie Komisie č. 995/2001).
Akruálne príjmy sa do hotovosti premietajú s časovým posunom
Existuje viac prístupov k hodnoteniu akruálu :

1.) priebežne z daňových priznaní (predpisov)
   - bez zohľadnenia dodatočných daňových priznaní
   - bez zohľadnenia úhrad dorubenej dane a sankcií
   - bez zohľadnenia odpočítaného nadmerného odpočtu od vlastnej daňovej povinnosti
2.) definitívne z platieb naviazaných na zdaňovacie obdobia

Vývoj v jednotlivých mesiacoch roku 2005 s porovnaním s rokmi 2004, 2003 znázorňuje graf č.3:

Graf č.3. - Vývoj akruálnej DPH v jednotlivých mesiacoch roku 2005 s porovnaním s rokmi 2004 a 2003

Výpočet je realizovaný ako rozdiel vlastnej daňovej povinnosti a uplatneného nadmerného odpočtu, pričom vlastná daňová povinnosť nie je očistená o koeficient vymožiteľnosti

Pri zostavovaní prehľadu DPH na akruálnej báze sa vychádzalo z kapitoly 10.52. publikácie európskeho systému účtov ESA 95, ktorá hovorí : „DPH z produktov sa vypočíta na základe netto princípu, teda zohľadňuje sa iba neodpočítateľná DPH. Neodpočítateľná DPH sa definuje ako rozdiel medzi fakturovanou DPH z produktov a DPH, ktorú si užívatelia týchto produktov môžu odpočítať“.

Podkladom pre výpočet sú agregované mesačné daňové priznania DPH a pri colných úradoch sú to mesačné výnosy. Rozdiel medzi akruálnym a hotovostným (cash) výnosom spočíva v časovom posune medzi uskutočnením zdaniteľného plnenia a lehotou kedy sa daňová povinnosť uhrádza. Z pohľadu daňovej správy je akruálna báza využívaná ako vypočítaná očakávaná veličina a hotovostná báza sa posudzuje ako skutočnosť.

4. Odhad výnosu DPH za daňovú správu – krátkodobý odhad

Daňovému riaditeľstvu v zmysle zákona č. 291/2002 Z. z. o Štátnej pokladnici je uložená povinnosť zostavovať prognózy daňových príjmov.
Prognózy sa zostavujú na mesačnom základe na 3 mesiace dopredu prekluzívnym spôsobom, pričom bezprostredne nasledujúci mesiac sa dekomponuje na dni. Na tvorbu krátkodobých odhadov sa používajú aj ekonometrické modely. Štátna pokladnica požaduje predkladanie odhadov daňových príjmov z DPH osobitne za vlastnú daňovú povinnosť a osobitne za nadmerné odpočty.
Na odhadovanie vlastnej daňovej povinnosti sa používajú modely, pričom zdrojovými údajmi sú dáta od januára 1996. Prostredníctvom modelov sa odhaduje priamo mesačný výnos. Odhady vlastnej daňovej povinnosti na I. polrok 2006 u vlastnej daňovej povinnosti na základe údajovej základne január 1996 – december 2005 zobrazuje tabuľka č. 2. Pri týchto odhadoch treba podotknúť, že pre Štátnu pokladnicu je kľúčový odhad bezprostredne nasledujúceho mesiaca a dva nasledujúce mesiace, pričom ťažisko je hlavne na bezprostredne nasledujúcom mesiaci. Z tohto dôvodu každý mesiac sa nanovo odhadujú koeficienty modelu. V praxi celý postup prebieha takým spôsobom, že pre odhad mesiaca marec sú k dispozícii dáta za mesiac január, pričom mesiac február práve prebieha. Štátna pokladnica vyžaduje zaslanie odhadov vždy do 20.-teho dňa v mesiaci.

Tab. č. 2. - Odhady DPH VDP a NO na rok 2006 za daňovú správu v mil. Sk

Mesiace 2006	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
VDP	22 599	13 577	14 378	18 214	15 038	14 849
NO	-10 219	-13 693	-9 683	-9 457	-9 990	-9 683

Osobitnú kapitolu tvorí odhad nadmerného odpočtu. Odhad nadmerného odpočtu DPH je neporovnateľne náročnejší ako odhad vlastnej daňovej povinnosti. Na odhad NO boli rovnako vyvinuté modely. Prognózy urobené na základe týchto modelu nie sú spoľahlivé. Ako vhodná náhrada sa ukázala analýza nadmerného odpočtu z daňového priznania DPH. Úpravou údaju deklarovaného nadmerného odpočtu z agregovaného daňového priznania DPH sa získava aproximácia skutočnosti. Z uvedených dôvodov sa na prognózu bezprostredne nasledujúceho mesiaca používa analýza deklarovaného nadmerného odpočtu z riadku daňového priznania a na prognózu nasledujúcich dvoch mesiacov sa používajú modely. Odhady NO na I. polrok 2006 sú uvedené tabuľke č. 2.

Tabuľka č.3. udáva kvalitu odhadov zasielaných do Štátnej pokladnice v 2. polroku roka 2005 a v prvých dvoch mesiacoch roka 2006.

Tab. č. 3. - Porovnanie kvality odhadov zasielaných do Štátnej pokladnice so skutočnosťou v období jún 2005 – február 2006 v mil. Sk

Mesiace	Skutočnosť VDP	Odhad VDP	Odhad/Skut.	Skutočnosť NO	Odhad NO	Odhad/Skut.
6	13 476	10 492	0.78	8 317	8 148	0.98
7	18 031	15 414	0.85	8 376	8 500	1.01
8	13 709	13 526	0.99	9 518	9 750	1.02
9	14 048	13 523	0.96	9 450	8 605	0.91
10	18 619	17 326	0.93	8 079	9 525	1.18
11	14 945	14 405	0.96	8 827	9 340	1.06
12	16 169	14 608	0.90	9 972	9 271	0.93
1	22 599	17 927	0.79	10 219	8 220	0.80
2	13 577	13 693	1.01	10 104	11 000	1.09

Skutočnosť, že DR odhaduje daňové príjmy na mesačnom základe, spôsobila u modelov množstvo komplikácií. Relevantné vysvetľujúce premenné a ani ich prognózy na mesačnom základe nie sú k dispozícii, preto sme museli siahnuť po iných, náhradných vysvetľujúcich a umelých premenných. Špecifikom je aj časový horizont na tvorbu odhadov. Kľúčový je vždy nasledujúci mesiac a jeho odhad je najdôležitejší. Tomuto faktu je všetko podriadené, a preto aj každý mesiac u modelov dochádza k rozšíreniu údajovej základne a prepočítavaniu parametrov modelov. U nadmerných odpočtov sa odhad na mesiac dopredu dá najlepšie docieliť analýzou agregovaných daňových priznaní a model nadmerných odpočtov je až druhoradý.

Záver

Výnos dane z pridanej hodnoty je jedným z rozhodujúcich príjmov štátneho rozpočtu a jej podiel na celkových daňových príjmoch rastie. Daňové úrady venujú správe tejto dane zvýšenú pozornosť, pretože zabezpečuje najväčšie objemy daňových príjmov ale aj preto že je najnáročnejšou daňou z hľadiska legislatívy .

Literatúra :

1. Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov
2. Zákon č. 291/2002 Z.z. o Štátnej pokladnici v znení neskorších predpisov
3. Nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady č. 2516/2000
4. Nariadenie Komisie č. 995/2001

Kontakt:

Ing. Jana Janáčová
Odd. daňových analýz, DR SR Banská Bystrica
E-mail: janacova@drsr.sk

Prognóza vývoja makroekonomickej výkonnosti slovenskej ekonomiky v roku 2006 (s výhľadom do roku 2009)

Ján Haluška - Michal Olexa
INFOSTAT Bratislava

Predložený materiál analyzuje vývojové tendencie vybraných makroekonomických ukazovateľov slovenskej ekonomiky v 4. štvrťroku 2005 a na začiatku tohto roka. Zároveň, na základe informácií týkajúcich sa očakávaného vývoja v jej vnútornom a relevantnom vonkajšom prostredí, vyjadruje očakávaný vývoj daných ukazovateľov v roku 2006 a výhľad ich vývoja do roku 2009 (tab. 1 a 2). V tab. 3 je uvedený náš odhad vývoja DPH (na akruálnej báze) v rokoch 2006 až 2009.

Hrubý domáci produkt

Reálny HDP dosiahol v poslednom štvrťroku minulého roka rekordný rast. Potvrdila sa tým akcelerácia rastu slovenskej ekonomiky, ktorú signalizovalo už zvýšenie jej makroekonomickej výkonnosti v 3. štvrťroku 2005. Avšak na rozdiel od 3. štvrťroka, v ktorom ku zrýchleniu rastu HDP prispel popri domácom dopyte aj vplyv čistého exportu, bol vysoký prírastok reálneho HDP v 4. štvrťroku výlučne dôsledkom rastu domáceho dopytu. Čistý export v stálych cenách sa totiž na medziročnej báze zhoršil (z -2.3 mld Sk vo 4. štvrťroku 2004 na -8.6 mld Sk vo 4. štvrťroku 2005), z čoho vyplýva, že mal na rast HDP brzdiaci vplyv.

Dynamika medziročného rastu HDP sa v priebehu minulého roka zrýchľovala. Kým v 1. polroku 2005 bola tvorba reálneho HDP vyššia o 5.1%, v 2. polroku o 6.9%, ale v samotnom 4. štvrťroku až o 7.6%. Tým bol prekonaný doteraz historicky najvyšší prírastok reálneho HDP z 3. štvrťroka 1994 (o 7.3%). K rastu HDP prispelo zvýšenie domáceho aj vonkajšieho dopytu - prvý z nich bol oproti roku 2004 vyšší o 7.3%, druhý až o 10.9%[1]. V porovnaní s rastom celkového dovozu bol však rast cel-

[1] Agregátny dopyt stúpol oproti roku 2004 o 9.1%. Vzhľadom na to, že agregátny dopyt dosahuje každoročne vyššie relatívne prírastky ako reálny HDP, podiel domácich zdrojov (HDP) na krytí rastúceho agregátneho dopytu neustále klesá. Tento podiel sa v roku 2005 znížil už pod hranicu 50%. Inými slovami povedané, agregátny dopyt je stále viac krytý zdrojmi z dovozu a vlani ich podiel prekročil už 50%.

kového vývozu nižší, čo v konečnom dôsledku viedlo k tomu, že čistý vývoz veľkosť prírastku HDP znížil (podobne ako v roku 2004).

Tvorba reálneho HDP sa vlani medziročne zvýšila o 6.0%, čo je prírastok o 0.5 percentuálneho bodu vyšší ako v roku 2004 (tab. 1). Hybnou silou jeho rastu bol domáci dopyt, ktorý oproti roku 2004 stúpol o 7.3% (čistý export mal v minulom roku na rast reálneho HDP brzdiaci vplyv aj z celoročného hľadiska). Na raste domáceho dopytu sa podieľali všetky tri jeho hlavné zložky, ale významný bol aj vplyv zásob, ktoré vlani zaznamenali prírastok netradične aj v poslednom štvrťroku. Každá zo zložiek domáceho (efektívneho) dopytu dosiahla rýchlejší rast ako v roku 2004.

V súlade s očakávaním bol rast domáceho dopytu v rozhodujúcej miere založený na zvyšujúcom sa investičnom dopyte. Tvorba hrubého fixného kapitálu sa totiž v minulom roku zvýšila o 12.4% (vo 4. štvrťroku o 15.1%)[2]. Zásluhou vysokého rastu reálnej mzdy na makroúrovni (o 6.3%) však zaznamenal pozoruhodný prírastok aj spotrebiteľský dopyt - konečná spotreba domácností stúpla o 5.8% (vo 4. štvrťroku o 5.9%). Tretia zložka - konečná spotreba verejnej správy - dosiahla síce vo 4. štvrťroku minulého roka tiež relatívne vysoký medziročný prírastok (o 3.8%), ale celoročne bola oproti roku 2004 vyššia len o 2.0%.

Slovenská ekonomika si s veľkou pravdepodobnosťou udrží vysoký rast aj vo volebnom roku 2006, pričom očakávame, že hlavným faktorom rastu HDP zostane zvyšujúci sa domáci efektívny dopyt. Tento agregát vlani stúpol o 6.7% a zhruba rovnaký relatívny prírastok by mal zaznamenať aj tohto roku. K zmenám však dôjde v dynamike rastu jeho jednotlivých zložiek. Kým v prípade spotrebiteľského a investičného dopytu je potrebné počítať so spomalením rastu (oproti minulému roku), dynamika rastu konečnej spotreby verejnej správy sa pravdepodobne - ako tradične vo volebnom roku - naopak zrýchli.

Spomalenie rastu spotrebiteľského dopytu možno očakávať hlavne v súvislosti s nižším tohtoročným rastom reálnej mzdy na makroúrovni, ale aj vplyvom predpokladaného nižšieho rastu celkovej zamestnanosti. V prípade investičného dopytu by však spomalenie rastu malo byť len prejavom vysokého minuloročného základu pre medziročné porovnávanie. Vzhľadom na to, že vplyv čistého vývozu na rast výkonnosti slovenskej ekonomiky bude v tomto roku podľa našich predpokladov viac-menej neutrálny, mala by sa tvorba reálneho HDP medziročne zvýšiť o 5.9%. V budúcom

[2] Tvorba hrubého kapitálu, ktorá zohľadňuje aj vplyv zmeny stavu zásob, však bola vo 4. štvrťroku minulého roka medziročne vyššia až o 33.1%.

roku by mal rast reálneho HDP prekročiť hranicu 6%, pretože okrem domáceho dopytu by ho mal výraznejšie podporiť aj čistý export. Súvisí to s produkciou nových exportných kapacít - výrobou osobných áut (Volkswagen, Peugeot-Citroën a čiastočne aj Kia).

Spotrebiteľské ceny

Ceny na spotrebiteľskom trhu zaznamenali v minulom roku historicky najnižší rast v podmienkach samostatnej SR. Ich úhrnná hladina stúpla medziročne len o 2.7% (v priemere), čo je prírastok o 0.6 percentuálneho bodu menší ako bol jej predchádzajúci najnižší prírastok z roku 2002. V porovnaní s rokom 2004, v ktorom sa spotrebiteľské ceny zvýšili v priemere o 7.5%, dosiahla teda ich minuloročná dynamika rastu zhruba len tretinové tempo (tab. 2).

Výrazný pokles medziročnej inflácie sa vlani všeobecne očakával. Vyplýval z miernejšieho rozsahu deregulácií cien energií na začiatku minulého roka a z posilňovania kurzu koruny. Do značnej miery však súvisel aj s relatívne silným poklesom cien potravín, ktorý bol dôsledkom vplyvu konkurencie medzi obchodnými reťazcami. Trend poklesu inflácie kulminoval v júli a auguste - v oboch týchto mesiacoch boli spotrebiteľské ceny medziročne vyššie len o 2.0%, čím sa zopakovala rekordne nízka miera medziročnej inflácie z júla 2002.

Následný rast miery inflácie ide hlavne na vrub vysokých cien ropy na svetových trhoch, ktoré sa postupne prenášali najmä do cien pohonných hmôt a energií. Rozhodujúcim impulzom zrýchlenia rastu inflácie v závere vlaňajšieho roka sa však stali úpravy regulovaných cien plynu a výroby tepla v októbri, s ktorými sa pôvodne nepočítalo. Ich vplyvom sa medziročná inflácia zvýšila z 2.2% v septembri na 3.3% v októbri a v decembri na 3.7%. Hoci koncoročná inflácia predstavuje z hľadiska mesiacov jej najvyššiu úroveň v minulom roku, centrálnej banke sa inflačný cieľ podarilo dosiahnuť.

Očakávaný rast výkonnosti slovenskej ekonomiky bude tohto roku sprevádzaný vyššou infláciou. Dôvodom sú najmä realizované administratívne úpravy regulovaných cien, ktoré v kombinácii s vplyvom trhových síl a sezónnosti zdvihli medziročnú mieru inflácie z 3.7% v decembri 2005 na 4.1% v januári a na 4.4% vo februári 2006. Rast inflácie by sa však mal v najbližších mesiacoch zastaviť a následne by sa mal jej vývoj otočiť smerom k poklesu, pričom v posledných mesiacoch tohto roka by

mala jej medziročná miera klesnúť pod 4%. Priemerná miera inflácie by mala tohto roku dosiahnuť 4.0%. Rizikom uvedených odhadov sú najmä ceny ropy a plynu, ako aj prípadný rýchlejší (ako očakávaný) rast miezd. V ďalších rokoch by inflácia mala mať klesajúci trend.

Nominálne a reálne mzdy

Z údajov o vývoji priemernej mesačnej nominálnej mzdy vo vybraných deviatich odvetviach v roku 2005 vyplýva, že sa skoro vo všetkých odvetviach oproti roku 2004 výrazne zdvihla. Jej medziročný prírastok sa pohyboval od 6.0% v stavebníctve po 12.1% v odvetví "Nehnuteľnosti, prenájom, obchodné činnosti a ostatné služby". Výnimkou je iba odvetvie "Predaj a údržba vozidiel", v ktorom priemerná mzda vzrástla vlani len o 1.3%, pretože vo 4. štvrťroku výrazne poklesla.

Samostatnú zmienku si zaslúži odvetvie telekomunikácií, pretože ide o odvetvie s najvyššou úrovňou priemernej mesačnej nominálnej mzdy. V minulom roku sa medziročne zvýšila o viac ako 3 000 Sk resp. o 8.6% a dosiahla cca 37 750 Sk, čo je viac ako dvojnásobok priemernej mesačnej nominálnej mzdy v priemysle, ale súčasne vyše trojnásobok priemernej mzdy v maloobchode a v porovnaní so mzdou v odvetví hotelov a reštaurácií ide dokonca takmer o štvornásobok. Mimochodom, úroveň, ktorú dosiahla vlani, je takmer o 100% vyššia ako v roku 2000.

Súhrnné výsledky o vývoji priemernej mesačnej nominálnej mzdy v celej ekonomike sú však tiež veľmi optimistické - v minulom roku vzrástla o 9.2% a dosiahla 17 274 Sk. V porovnaní s rokom 2004 sa jej rast síce spomalil (o jeden percentuálny bod), ale vzhľadom na rekordne nízku priemernú infláciu (2.7%) sa reálna mzda v celej ekonomike zdvihla o 6.3%, čo je jej najvyšší rast od roku 1997 (tab. 2).

Rast reálnej mzdy na makroúrovni bude tohto roku nižší ako vlani. Dôvodom je jednak predpokladaný nižší relatívny prírastok priemernej mesačnej nominálnej mzdy, jednak očakávaná vyššia miera (priemernej) inflácie. Keďže nominálna mzda v celej ekonomike by mala podľa našich predpokladov vzrásť o 7.6%, reálna mzda sa zvýši o 3.5%. Tieto hodnoty zároveň indikujú návrat k priaznivej makroekonomickej relácii medzi rastom miezd a rastom produktivity práce. Z prognózy totiž vyplýva predstih prírastku produktivity práce - nominálnej i reálnej - pred rastom miezd, ktorý sa zachováva v každom roku horizontu prognózy.

Zamestnanosť a nezamestnanosť

Vývoj odvetvovej zamestnanosti v minulom roku nadviazal na pozitívne tendencie z roku 2004 a ešte viac ich zvýraznil. Iba dve odvetvia - Doprava a skladovanie a Pošty a telekomunikácie - pokračovali v uvoľňovaní zamestnancov[3]. V ostatných odvetviach došlo k nárastu počtu pracovníkov v rozsahu od 3.1% (Priemysel spolu) do 13.3% (Veľkoobchod).

Pozitívny odvetvový vývoj zamestnanosti sa prejavil aj v raste celkovej zamestnanosti na makroúrovni. Zo štvrťročného štatistického výkazníctva (vrátane živnostníkov) vyplýva rast zamestnanosti o 2.2%, čo predstavuje takmer 45 tisíc nových pracovných miest. Pre porovnanie možno uviesť, že počas piatich predchádzajúcich rokov (obdobie 2000-2004) sa celkový počet zamestnancov zvýšil kumulatívne cca o 53 tisíc. Podľa výberových zisťovaní pracovných síl (VZPS) bol rast počtu pracujúcich v roku 2005 tiež vysoký - o 2.1% (tab. 2).

Pozitívne tendencie na trhu práce sa v minulom roku prejavili aj vo výraznom znížení počtu nezamestnaných - o 53.2 tisíc osôb resp. o 11.1%. Miera nezamestnanosti z VZPS sa znížila na 16.2% (z 18.1% v roku 2004), pričom v poslednom štvrťroku minulého roka klesla až na 15.3%, čo v absolútnom vyjadrení predstavuje 407.6 tisíc nezamestnaných.

Na zvyšovanie kúpnej sily obyvateľstva by mal tohto roku vplývať popri raste reálnej mzdy aj pokračujúci rast celkovej zamestnanosti. Predpokladaný vysoký rast slovenskej ekonomiky vytvára k tomu potrebné predpoklady. V porovnaní s minulým rokom sa však rast zamestnanosti pravdepodobne spomalí (zhruba o polovicu), a preto aj očakávaný úbytok počtu nezamestnaných bude tohto roku menší ako vlani. Miera nezamestnanosti v metodike VZPS by mala klesnúť zo 16.2% v roku 2005 na 15.0% v roku 2006 (v priemere). Trend zmierňovania nerovnováhy na trhu práce by mal pokračovať aj po roku 2006.

[3] V týchto dvoch odvetviach má zamestnanosť klesajúci trend už niekoľko rokov, ktorý v prvom z nich začal ešte v roku 2000 a v druhom o dva roky neskôr. V odvetví pôšt a telekomunikácií sa vlani zamestnanosť znížila o 4.3% (kumulatívne od roku 2000 o vyše 23%), v doprave a skladovaní klesla o 1.7% (kumulatívne od roku 2002 o vyše 16%). Kým v doprave a skladovaní sa dynamika poklesu zamestnanosti v čase zmierňuje, v odvetví pôšt a telekomunikácií sa udržuje na zhruba rovnakej úrovni (pokles cca o 4% ročne).

Daň z pridanej hodnoty

Daň z pridanej hodnoty (DPH) patrí spolu so spotrebnými daňami a daňami z medzinárodných transakcií medzi tzv. nepriame dane. Ministerstvo financií sleduje a vykazuje vývoj DPH dvomi spôsobmi, a to na akruálnej báze (daňová povinnosť, daňové priznania) a na hotovostnej báze (zaplatená daň). Hoci tento fakt navonok komplikuje proces jej sledovania, dané rozlíšenie je nevyhnutné. Zaplatená daň tvorí súčasť príjmov štátneho rozpočtu, potreba sledovať vývoj DPH na akruálnej báze vyplýva z metodiky zostavovania systému národných účtov (ESA 95), menovite tvorby HDP, keďže DPH je jeho súčasťou (podľa výrobnej metódy).

Analyzovať vývoj DPH za viac rokov nemá - z hľadiska prognózovania - veľký praktický význam, pretože vplyvom daňovej reformy od 1. 1. 2004 došlo k zásadnej zmene - sadzby DPH boli zjednotené na 19% pre všetky tovary a služby. O vývoji DPH (a ďalších zložiek nepriamych resp. priamych daní) sú teda dnes k dispozícii relevantné informácie len za roky 2004 a 2005. Nasledujúca tabuľka vyjadruje vývoj akruálnej a hotovostnej DPH za uvedené dva roky (údaje sú v mil. Sk).

	2004	**2005**
Akruálna DPH	103 787	117 030
Hotovostná DPH	99 576	125 429
Rozdiel	4 211	-8 399

Zdroj: IFP

Podľa nášho odhadu by mala DPH na akruálnej báze v období horizontu prognózy permanentne rásť (tab. 3). Prognóza nominálneho HDP, na ktorej je odhad DPH do roku 2009 založený, dosahuje totiž priemerný rast o 8.4% ročne, pričom neuvažujeme so žiadnou zmenou sadzby DPH (ani jej jednotný posun smerom nahor alebo nadol, ani jej parciálnu zmenu pre vybrané tovary a služby).

Prognóza nepotvrdzuje zámer daňovej reformy spočívajúci vo zvýšení podielu nepriamych daní na daňových príjmoch ŠR (na úkor poklesu podielu priamych daní). Hoci podiel samotnej DPH rastie, podiely ďalších dvoch zložiek nepriamych daní nedosahujú podobný vývoj. Je tu totiž ešte jeden dôležitý faktor. Vzájomný pomer priamych a nepriamych daní resp. vývoj ich podielov na celkových daniach bude vždy závisieť od vývoja obidvoch zložiek. Tzv. rovná daň v priamych daniach zohrala z hľadiska objemu vybraných daní tiež dôležitú úlohu. Aj keď v roku 2004 došlo k poklesu ich objemu, v minulom roku ich objemy stúpli, čo sa následne premieta aj

v ich prognóze. Rovná sadzba dane z príjmu (19%) mala a bude mať za následok zvyšovanie objemu vybraných daní, čo dáva priestor na úvahy o jej možnom znížení v budúcnosti.

Zostavenie prognózy hotovostnej DPH (v danom prípade na 4 roky) len na základe vyššie uvedenej tabuľky a prognózy DPH na akruálnej báze je dosť problematické. Po prvé, môžeme prijať hypotézu, že rozdiely medzi nimi budú v nasledujúcich rokoch striedať znamienko a určiť ich absolútnu hodnotu. Po druhé, môžeme prijať hypotézu, že previs hotovostnej DPH sa udrží aj v nasledujúcich rokoch, ale musí mať klesajúcu absolútnu hodnotu. Z dlhodobého hľadiska by tento rozdiel mal byť v priemere nulový, môže byť síce aj kladný (vyšší akruál znamená, že daň je priznaná, ale nezaplatená), ale nemôže byť záporný (znamenalo by to, že ľudia platia dane, ktoré vôbec nepriznali).

	2003	%chg	2004	%chg	2005	%chg	2006	%chg	2007	%chg	2008	%chg	2009	%chg
A G R E G O V A N Ý D O P Y T (mld SK, bežné ceny)														
Konečná spotreba domácností (CP)	667,4	6,9	738,7	10,7	806,3	9,2	878,7	9,0	950,3	8,1	1024,6	7,8	1104,8	7,8
Konečná spotreba nezisk.inštit. slúž.domácnostiam (NISDP)	10,6	17,6	11,9	12,4	12,8	7,6	13,8	7,5	14,4	4,4	15,0	4,0	15,7	4,3
Konečná spotreba verejnej správy (GP)	239,6	8,5	257,7	7,6	273,4	6,1	292,9	7,1	306,5	4,7	322,0	5,1	337,6	4,9
Tvorba hrubého fixného kapitálu (IP)	308,4	1,6	327,2	6,1	376,7	15,1	428,8	13,8	472,0	10,1	512,8	8,6	553,5	7,9
Zmena stavu zásob+ štatistický rozdiel (DJP)	-7,0	*	25,5	*	33,4	*	18,8	*	0,7	*	-1,1	*	-11,8	*
Vývoz výrobkov a služieb (EGSP)	933,2	18,4	1018,0	9,1	1132,5	11,3	1243,1	9,8	1411,2	13,5	1566,4	11,0	1725,0	10,1
Dovoz výrobkov a služieb (MGSP)	951,1	9,8	1053,6	10,8	1195,4	13,5	1304,1	9,1	1442,2	10,6	1587,7	10,1	1735,6	9,3
Hrubý domáci produkt (YP)	1201,2	9,3	1325,5	10,3	1439,8	8,6	1572,0	9,2	1712,8	9,0	1852,0	8,1	1989,2	7,4
A G R E G O V A N Ý D O P Y T (mld SK, 1995=100)														
Konečná spotreba domácností (C)	402,4	-0,8	416,4	3,5	440,7	5,8	464,9	5,5	490,5	5,5	516,5	5,3	543,8	5,3
Konečná spotreba nezisk.inštit. slúž.domácnostiam (NISD)	7,1	10,9	7,5	5,8	7,8	3,2	8,0	3,4	8,2	1,5	8,3	1,5	8,5	2,0
Konečná spotreba verejnej správy (G)	157,1	2,7	158,8	1,1	162,0	2,0	167,7	3,5	171,1	2,0	175,3	2,5	179,7	2,5
Tvorba hrubého fixného kapitálu (I)	197,8	-1,5	202,8	2,5	227,9	12,4	251,8	10,5	270,7	7,5	287,2	6,1	302,7	5,4
Zmena stavu zásob+ štatistický rozdiel (DJ)	-1,8	*	26,7	*	25,0	*	15,7	*	-3,9	*	-7,9	*	-14,5	*
Vývoz výrobkov a služieb (EGS)	723,4	22,5	806,3	11,5	893,9	10,9	971,4	8,7	1091,8	12,4	1199,9	9,9	1301,9	8,5
Dovoz výrobkov a služieb (MGS)	702,7	13,6	792,0	12,7	881,0	11,2	951,5	8,0	1041,9	9,5	1135,7	9,0	1223,1	7,7
Hrubý domáci produkt (Y)	783,4	4,5	826,5	5,5	876,3	6,0	928,0	5,9	986,4	6,3	1043,7	5,8	1099,0	5,3

INFOSTAT BRATISLAVA Tabuľka 2

::	2003	%chg	2004	%chg	2005	%chg	2006	%chg	2007	%chg	2008	%chg	2009	%chg
V Y B R A N É M A K R O E K O N O M I C K É U K A Z O V A T E L E														
Deflátor HDP (1995=1) (PY)	1,533	4,7	1,604	4,6	1,643	2,5	1,694	3,1	1,736	2,5	1,775	2,2	1,810	2,0
Index spotrebiteľských cien priemer, (dec.1995=1),(CPI)	1,733	8,5	1,864	7,5	1,915	2,7	1,989	3,9	2,031	2,1	2,070	1,9	2,107	1,8
Priemerná nominálna mesačná mzda, SKK (W)	14 365	6,3	15 825	10,2	17 274	9,2	18 587	7,6	19 683	5,9	20 805	5,7	22 075	6,1
Priemerná reálna mesačná mzda, SKK (W/CPI)	8 289	-2,0	8 492	2,4	9 022	6,2	9 343	3,6	9 691	3,7	10 052	3,7	10 476	4,2
Priemerný počet zamestnaných osôb v NH spolu, mil. osôb (L)	2,025	0,8	2,030	0,3	2,075	2,2	2,094	0,9	2,110	0,8	2,125	0,7	2,138	0,6
Počet pracujúcich, mil. osôb, priemer (L_ILO)	2,165	1,8	2,170	0,3	2,216	2,1	2,232	0,7	2,247	0,7	2,261	0,6	2,272	0,5
Počet nezamestnaných mil. osôb, priemer (LU_ILO)	0,459	-5,7	0,481	4,7	0,427	-11,1	0,395	-7,5	0,377	-4,5	0,371	-1,7	0,360	-3,0
Miera nezamestnanosti v %, (RU_ILO)	17,4	-2,4	18,1	3,7	16,2	-10,7	15,0	-7,0	14,4	-4,5	14,1	-2,0	13,7	-3,0
Reálna produktivita práce (Y/L)	386,86	3,6	407,07	5,2	422,31	3,7	443,23	5,0	467,42	5,5	491,09	5,1	514,0	4,7
Nominálna produktivita práce (YP/L)	593,18	8,5	652,84	10,1	693,88	6,3	750,84	8,2	811,6	8,1	871,46	7,4	930,42	6,8

Prognóza daňových príjmov na akruálnej báze

Tabuľka 3

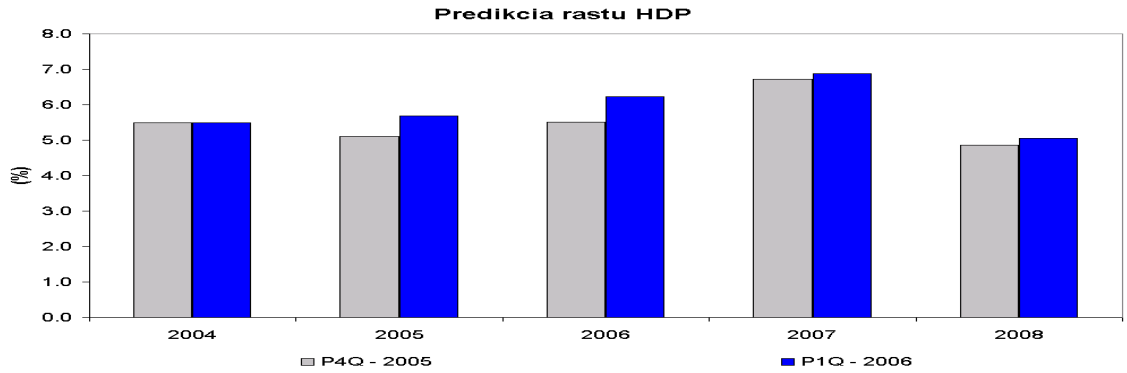
Ukazovateľ	Skutočnosť		Prognóza			
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
- mld Sk						
Dane celkom bez miestnych daní	225,5	250,6	266,1	284,4	303,7	325,2
Priame dane	75,7	78,5	84,9	93,0	102,1	112,6
Nepriame dane	149,8	172,1	181,2	191,4	201,6	212,6
Daň z pridanej hodnoty	103,8	117,0	126,7	136,2	145,3	155,2
Hrubý domáci produkt, bežné ceny	1325,5	1439,8	1572,0	1712,8	1852,0	1989,2
- tempá rastu (%)						
Dane celkom bez miestnych daní	3,9	11,1	6,2	6,9	6,8	7,1
Priame dane	-8,5	3,7	8,2	9,5	9,8	10,3
Nepriame dane	11,6	14,9	5,3	5,6	5,3	5,5
Daň z pridanej hodnoty	12,4	12,7	8,3	7,5	6,7	6,8
Hrubý domáci produkt, bežné ceny	10,3	8,6	9,2	9,0	8,1	7,4
- podiely (%)						
DPH / nepriame dane	69,3	68,0	69,9	71,2	72,1	73,0
DPH / dane celkom	46,0	46,7	47,6	47,9	47,8	47,7
DPH / HDP	7,8	8,1	8,1	8,0	7,8	7,8
dane celkom / HDP	17,0	17,4	16,9	16,6	16,4	16,3

Očakávaný makroekonomický vývoj v strednodobom horizonte

Peter Ševčovic

Reálny ekonomický rast v 4. štvrťroku 2005 dosiahol 7,5%, čím prevýšil očakávania NBS, ktorá predpokladala zachovanie dynamiky rastu **HDP** na úrovni 3. štvrťroka 2005. Rýchlejší rast HDP bol spôsobený predovšetkým zrýchlením dynamiky a príspevku investičnej časti domáceho dopytu. Odlišnosti vývoja dynamiky a štruktúry HDP v druhom polroku 2005 sa premietli aj do rýchlejšieho celoročného vývoja. Ekonomika SR je zrejme naštartovaná, a preto už pravdepodobne neprekvapia predikcie jej dynamiky okolo 7% v období príspevkov automobilových produkcií. Dokonca v svetle posledného údaju o raste HDP možno vzniká priestor pre zvýšenie odhadu ekonomického rastu. Tieto úvahy však zatiaľ neboli zakomponované do poslednej strednodobej predikcie NBS.

Na vývoj reálneho HDP v roku 2006 bude prorastovo pôsobiť domáci i zahraničný dopyt. Zrýchlenie dynamiky reálneho rastu HDP v roku 2006 v poslednej strednodobej predikcii by malo byť ovplyvnené očakávaným lepším vývojom exportnej výkonnosti, ako aj rýchlejším rastom domáceho dopytu vplyvom upravených predpokladov týkajúcich sa mzdového vývoja. Vývoj konečnej spotreby domácností bude ovplyvnený rýchlejšou dynamikou reálnych miezd, ktorých rast by mal byť krytý reálnou produktivitou práce. V porovnaní s rokom 2005 sa očakáva mierne väčší prorastový vplyv konečnej spotreby verejnej správy, ktorý bude ovplyvnený politickým cyklom. V rámci investičnej zložky domáceho dopytu sa predpokladá pokračovanie dynamického rastu fixných investícií, predovšetkým vplyvom PZI do automobilového priemyslu. Celkový príspevok PZI k rastu HDP bude závisieť aj od toho, aká časť investícií bude pochádzať z dovozu. Na základe skúseností z vývoja v roku 2005 sa môže stať, že väčšia časť deklarovaných investícií bude uspokojovaná domácou ponukou, čo by vytváralo dodatočné impulzy k vyššiemu rastu ekonomiky. Táto skutočnosť predstavuje riziko prognózy.

V súlade s očakávaniami bol v 4. štvrťroku **mzdový vývoj**. Dynamiku nominálnych miezd NBS zvyšovala v minulom roku v podstate každý štvrťrok. Rýchlejší medziročný rast nominálnych i reálnych miezd bol, oproti očakávaniam NBS, ovplyvnený predovšetkým dynamickejším rastom nominálnych miezd v službách, najmä vo verejných. Vyššia ako očakávaná dynamika reálnych miezd bola ovplyvnená tým, že ešte stále sa pri mzdových vyjednávaniach orientuje na infláciu z predchádzajúceho obdobia, teda z minulého roku a neberú sa do úvahy vôbec, alebo len mierne očakávania ohľadom inflácie pre aktuálny rok. Rastúci dopyt, priaznivé celkové makroekonomické prostredie a rast ziskovosti vytvárajú v ekonomike priestor pre rast miezd. Rastú však aj jednotkové náklady práce, ktoré môže negatívne ovplyvniť konkurencieschopnosť a predovšetkým sa môžu začať premietať do cien. V rámci predikcie, NBS očakáva, že sa v nízko-inflačnom prostredí pri mzdových vyjednávaniach začne postupne prikladať váha ex ante inflácii a že už nebudú požiadavky zo

strany zamestnancov na dorovnávanie záporných reálnych miezd z obdobia konsolidácie. Preto očakávame, že dynamika nominálnych miezd sa bude znižovať, pričom reálne mzdy budú pozitívne, avšak do takej miery, aby boli v súlade s produktivitou práce a neohrozovali inflačné ciele NBS.

Disparita vo vývoji reálnych miezd a reálnej produktivity práce v roku 2005 zatiaľ neohrozila a ani by v najbližšom období nemala zásadnejším spôsobom ohroziť vývoj inflácie, nakoľko pre rok 2006 a ďalšie roky predpokladáme dynamickejší rast produktivity práce ako miezd. Pokračovanie v tendenciách vývoja miezd z roku 2005 pri nedostatočnom raste produktivity práce by však mohlo predstavovať ohrozenie budúceho inflačného vývoja.

V porovnaní s Menovým programom NBS do roku 2008, kedy bol stanovené inflačné ciele, dosiahla **celková inflácia** na konci roka 2005 hodnotu pri hornej hranici inflačného cieľa. K dosiahnutiu cieľovej hodnoty inflácie došlo aj napriek zvýšeniu regulovaných cien energií v posledných mesiacoch roka 2005, ktoré výrazne prevýšilo úroveň stanovenú vo výnimkách z plnenia inflačného cieľa. Vývoj spotrebiteľských cien naďalej v roku 2005 nesignalizoval existenciu nadmerných dopytových inflačných tlakov v ekonomike, keď medziročná dynamika celkovej inflácie bez energií a nespracovaných potravín (jadrovej inflácie) sa spomalila zo 4,9% v decembri 2004 na 1,2% v decembri 2005, pričom medziročné tempo rastu cien služieb sa znížilo z 10,0% na 4,2%.

K decembru roka 2005 zaznamenala inflácia, meraná harmonizovaným indexom spotrebiteľských cien (HICP), úroveň 3,9%, vo februári už 4,3%. V porovnaní s poslednou strednodobou predikciou je odhadovaná dynamika inflácie ku koncu roka 2006 vyššia. Je to spôsobené tým, že v aktuálnom vývoji sa výraznejšie ako bolo očakávané premietajú nákladové impulzy z rastu regulovaných cien a aj rýchlejší rast regulovaných cien ako bol odhadovaný.

Na začiatku roka 2006, z dôvodu výraznejších úprav regulovaných cien energií (v porovnaní s P4Q-2005) a aj v dôsledku nárastu spotrebných daní z liehu a cigariet (očakávame v ďalších mesiacoch), malo dôjsť k dynamickejšej akcelerácii inflácie. Na základe toho by mala priemerná inflácia v roku 2006 podľa januárovej predikcie P1Q-2006 dosiahnuť mierne vyššiu úroveň ako v predchádzajúcej predikcii. Výraznejšie rozdiely sú však v miere koncoročnej inflácie, keď inflácia v decembri 2006 dosiahne pravdepodobne hodnotu nad inflačným cieľom stanoveným NBS.

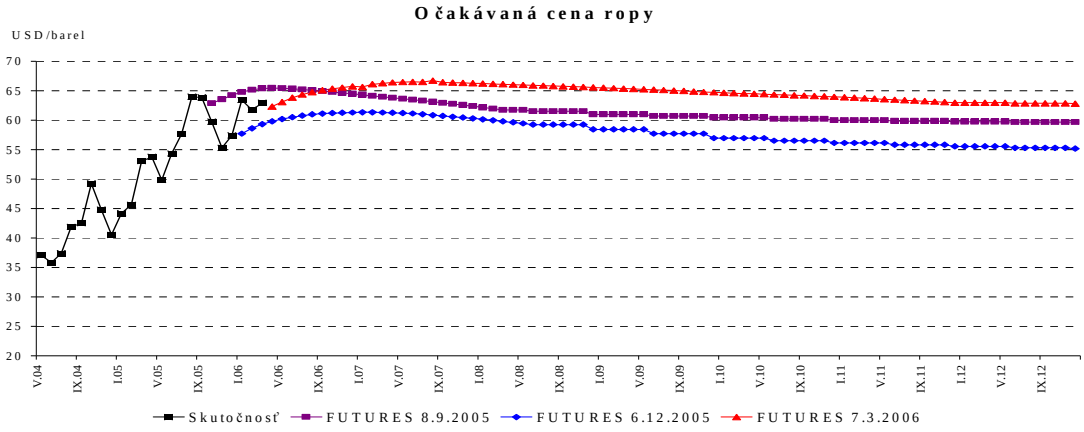
Očakávaný vývoj cien energií od 1.1. 2006 a nárast spotrebných daní(rast v %, príspevok v p.b.)

	P4Q-2005		P1Q-2006	
	Očakávaný rast	Príspevok	Očakávaný rast	Príspevok
Plyn	1,0	0,0	5,84	0,26
Elektrina	1,6	0,1	5,02	0,20
Teplo	2,2	0,1	5-7%	0,22-0,31
Vodné	10,0	0,1	14,2	0,09
Stočné	25,0	0,1	35,9	0,17
Spolu (energie)		**0,4**		**0,94-1,03**
Spotrebná daň z cigariet*	z 1,4 Sk/ks na 1,9 Sk/ks	0,43	z 1,4 Sk/ks na 1,7 Sk/ks	0,32
Spotrebná daň z liehu	z 25000 Sk/hl na 28300 Sk/hl	0,05	z 25000 Sk/hl na 28300 Sk/hl	0,05
Spotrebné dane celkom		**0,48**		**0,37**

* pôvodný návrh MF SR v novele, ktorou sa menili zákony o spotrebnej dani z tabakových výrobkov a o spotrebnej dani z liehu, predstavoval zvýšenie spotrebnej dane na cigarety z 1,4 Sk/ks na 1,9 Sk/ks, v NR SR však bolo nakoniec schválené nižšie zvýšenie dane na úroveň 1,7 Sk/ks

Z poslednej strednodobej predikcie vyplýva, že inflačné ciele v rokoch 2007 a 2008 by mali byť dosiahnuté. Existujú však niektoré riziká v podobe cien ropy, potravín a miezd.

Za účelom objektivizácie strednodobej predikcie používa NBS pre odhad externého prostredia publikáciu Consensus Forecasts, kde sa nachádza prieskum predikcií ekonomických a finančných medzinárodných inštitúcií, z ktorých je vypočítavaná priemerná hodnota. Očakávaný vývoj cien ropy vychádza zase z cien futures. Cena ropy je volatilná a okrem predikcií v decembri dosahuje každú strednodobú predikciu rastúce úrovne. Preto predstavuje jedno z najvýraznejších rizík odhadov inflácie či už priamo prostredníctvom pohonných hmôt alebo nepriamo cez regulované ceny. V aktuálnom vývoji ani v predikciách HDP sa dopad rastúcich cien ropy zatiaľ nepremieta.

Napriek tomu, že inflácia v roku 2006 dosahuje a dosiahne vyššiu dynamiku v porovnaní s cieľom NBS, pre roky 2007 a 2008 by mali byť cieľové hodnoty inflácie na úrovni 2% splnené. Centrálna banka si uvedomuje, že plnenie Maastrichtských kritérií bude náročné, avšak stanovené ciele sú realizovateľné.

Prognóza vývoja ekonomiky SR na roky 2005 až 2009 s dôrazom na vývoj HDP a DPH

V. Kvetan, M. Mlýnek, V.Páleník, M. Radvanský

Predkladaná prognóza vývoja ekonomiky SR vznikla na základe použitia ekonometrického modelu ECM-ISWE06Q1. Prognóza vychádza z trendov vývoja charakteristických pre rok 2005 a začiatok roku 2006. Prognóza je založená na predpokladoch o vývoji vonkajšieho a vnútorného ekonomického prostredia. Hlavnými predpokladmi pre túto prognózu boli

- nominálna apreciácia kurzu až na úroveň 35,6 SKK/EUR v roku 2009, kedy Slovensko vstúpi do eurozóny
- vývoj regulovaných cien bol uvažovaný podľa informácií Úradu pre reguláciu sieťových odvetví a v rozsahu uvedenom v Menovom programe NBS do roku 2009
- pri vonkajšom prostredí predpokladáme aj naďalej kontinuálny vyvážený rast rast reálneho HDP v EU 15 na úrovni 2%. Z toho vychádza náš predpoklad o raste vonkajšieho prostredia, kde je predpokladaný rast importu EU15 vo výške približne 6%
- priame zahraničné investície boli v horizonte prognózy predpokladané v priemere 1,65 mld. USD ročne, pričom z dôvodu istej povolebnej neurčitosti vývoja budú v roku 2006 mierne brzdené. Naopak v prvých povolebných rokoch bude prílev PZI vyšší ako priemer.
- vývoj deficitu verejných financií bude korešpondovať s podmienkami ERMII.
- pri predikcii demografického vývoja bol použitý stredný variant Výskumného demografického centra v Bratislave a predpoklad stabilnej miery participácie.

Prognóza HDP vychádza z vývoja domáceho dopytu a čistého exportu, pričom hodnotíme ich najvýznamnejšie determinanty (zamestnanosť, mzda, kurz, zahraničný dopyt, PZI a pod.).

Domáci dopyt

V rokoch 2006 a 2007 bude rast HDP založený na raste domáceho dopytu. Na rozdiel od minulosti nebude rast domáceho dopytu výrazne znižovaný negatívnym saldom

zahraničného obchodu. Naopak, takmer vyrovnaná bilancia zahraničného obchodu s tovarmi a službami bude pôsobiť na HDP neutrálne.

Najvýznamnejšími faktormi určujúcimi vývoj domáceho dopytu sú mzda a zamestnanosť, objem úverov poskytnutých domácnostiam (pre konečnú spotrebu domácností); objem úverov, kapitálové výdavky štátneho rozpočtu, prílev zahraničných investícií (pre vývoj tvorby hrubého fixného kapitálu).

Priemerný 1,5 %-ný rast evidovanej zamestnanosti pre obdobie 2006-2009 vyplýva zo stabilného rastu ekonomiky. Z titulu vyrovnaného demografického vývoja[1] miera evidovanej nezamestnanosti tak do roku 2009 poklesne na 8,3 %. Pozitívny ekonomický vývoj sa prenesie aj do vývoja nominálnej mzdy, ktorá bude rásť v rokoch 2006 – 2009 v intervale 6,5% – 7,2%. Pri miernej inflácii (znižujúci trend z 2,6 v roku 2006 do 1,8 v roku 2009) bude reálna mzda v roku 2006 rásť rýchlosťou priemerne 4,8%. Rastúca mzda a zamestnanosť pri súčasnom raste úverov domácnostiam a poklese úrokových mier z vkladov umožnia rast reálnej konečnej spotreby domácností v roku o 10,4%. V nasledujúcich rokoch sa rast zamestnanosti, priaznivý vývoj cien a miezd pozitívne odrazí na vývoji konečnej spotreby domácností, ktorej rast by mal dosahovať hodnoty okolo 7% ročne. Pre vývoj tvorby hrubého fixného kapitálu bude určujúci očakávaný rast outputu a nastúpený trend prílevu zahraničných investícií. Predpokladáme, že predčasné voľby a mierna neistota z povolebného vývoja bude pôsobiť na konzervatívnejšie správanie inevstorov a z dôvodu vyššej neistoty aj do vývoja investícií a najmä ďalšieho vývoja PZI. Z tohto dôvodu na rok 2006 predpokladáme mierne spomalenie tempa rastu hrubého fixného kapitálu na 6,8%. Po tomto roku však investície nadobudnú opäť svoju dynamiku s rastami blízko 9% ročne.

Zahraničný obchod

Podľa ekonomickej teórie majú byť hlavnými faktormi pôsobiacimi na vývoz vývoj reálneho výmenného kurzu a vývoj zahraničného dopytu. Keďže slovenská ekonomika a štruktúra jej exportu prechádza výraznými zmenami, čistý vývoz sa v uplynulých rokoch vyvíjal mimoriadne priaznivo aj napriek pokračujúcemu zhodnocovaniu reálneho výmenného kurzu a neutrálnemu vývoju vonkajšieho

[1] Nepredpokladáme žiadne výrazné zásahy, ktoré by mohli vniesť poruchu do demografických trendov a ani do výraznejšej zmeny miery participácie

prostredia. Podobne ako v uplynulom období aj v najbližších rokoch budú mať na vývoj exportov najvýraznejší vplyv priame zahraničné investície[2]. Pre vývoj vonkajšieho dopytu bol pri prognóze zohľadnený očakávaný mierny hospodársky rast krajín EÚ15. Z týchto dôvodov očakávame aj pri pretrvávajúcom reálnom zhodnocovaní kurzu rast vývozu tovarov a služieb v stálych cenách priemerne o 11%. Dovoz je determinovaný vnútorným dopytom a exportom. Smerom k rastu dovozu bude pôsobiť obnovenie rastu domáceho dopytu, spotrebného a investičného charakteru. Podľa našich odhadov v tomto roku vzrastie dovoz o 11,5 %. Miera otvorenosti ekonomiky bude naďalej rásť, v roku 2009 podiel exportu a importu na HDP v stálych cenách dosiahne až 230 %, v porovnaní s približne 190 % v roku 2004.

Hrubý domáci produkt

Pôsobenie spomenutých faktorov bolo spojené do výslednej prognózy HDP. Vplyvom oživenia rastu domáceho dopytu a nižšieho rastu exportov sa do určitej miery zníži čistý vývoz, čo v roku 2006 povedie k medziročnému reálnemu rastu HDP o 5,7 %. Do roku 2009 bude ekonomika rásť priemerným ročným tempom 6,5 %.

Daň z pridanej hodnoty

DPH bude aj naďalej tvoriť najväčšiu položku daňových príjmov štátneho rozpočtu, ktorá vyplýva so zmeny daňového systému, ktorý kladie dôraz práve na túto daň. Podiel DPH na celkových daňových príjmoch bude tak v horizonte prognózy viac ako 57%.

Medzi hlavné modelové premenné popisujúce vývoj DPH patrí efektívna daňová sadzba 19% a daňový základ, ktorý je v rovnici opísaný súčtom konečnej spotreby domácností a tvorby hrubého fixného kapitálu. Nakoľko nepredpokladáme zmenu daňových sadzieb, vývoj DPH bude ovplyvňovaný najmä zložkami popisujúcimi práve základ dane.

Ako už bolo v predchádzajúcich častiach uvedené, konečná spotreba bude rásť ako vďaka rastu dopytu po práci, tak i vďaka rastu reálnej mzdy a celkovo rastu

[2] Podrobnejšiu analýzu vplyvu priamych zahraničných investícií na exportnú výkonnosť SR podáva Tóth a Chudík (2004)

hrubého disponibilného dôchodku. Bude tu priaznivo pôsobiť celkový ekonomický rast pri nízkej inflácii.

Rast hrubého fixného kapitálu bude naďalej podporovaný ako prílevom PZI, tak i postupným prílevom zdrojov z nástrojov Kohéznej politky EÚ. Takisto očakávame rast vyvolaný zvýšenou úverovou aktivitou a vlastných zdrojov slovenských firiem.

Príjem z DPH predpokladáme v roku 2006 129,4 mld. Sk, čo je rast oproti roku 2005 o 5,7%. Je zrejmé, že tento odhad je o takmer 15 mld. vyšší ako plánovaný výber Ministerstvom financií SR. Mierne optimistický odhad je spôsobený najmä častým podhodnotením výberu DPH samotným ministerstvom. Pre ďalšie obdobia očakávame rast 6,6 – 7%.

Tabuľka 1: Prognóza vývoja 2005 – 2009

	Skutočnosť			Prognóza, tempá rastu			
	2004	2005	tempo rastu	2006	2007	2008	2009
HDP, s.c.	826.5	876.3	6.02	5.7	6.8	6.1	6.7
Konečná spotreba domácností, s.c.	416.4	440.7	5.83	10.4	7.4	7.0	6.9
Konečná spotreba verejnej správy, s.c.	158.8	162.0	2.01	-1.0	2.9	2.4	2.3
Tvorba hrubého fixného kapitálu, s.c.	202.8	227.9	12.4	6.8	8.7	9.8	8.9
Vývoz výrobkov a služieb, s.c.	806.3	893.9	10.9	9.9	10.1	8.0	10.4
Dovoz výrobkov a služieb, s.c.	792.0	881.0	11.2	11.5	10.1	8.6	10.2
Index cien priemyselných výrobcov	1.54	1.60	3.9	3.1	2.5	2.5	2.4
Index spotrebiteľských cien	1.86	1.91	2.7	2.6	2.1	1.7	1.8
Priemerná mesačná mzda, nominálna, Sk	15817	17260	9.1	7.2	7	6.5	6.9
Priemerná mesačná mzda, reálna, Sk	8482	9010	6.2	4.6	4.9	4.7	5.0
Zamestnanosť, tis. osôb, štat. výkazníctvo	2030.3	2075	2.2	2.4	1.3	1.2	1.3
				absolútne hodnoty			
Nezamestnanosť, v %, evidovaná	14.3	11.6	-	10.6	9.9	9.2	8.3
Saldo zahraničného obchodu, s.c. mld. Sk	14.3	12.9	-	0.4	1	-5.7	-4.4
				absolútne hodnoty			
Daňové príjmy štátneho rozpočtu	209.5	222.6	-	226.6	242.4	257.1	273.1
Z toho DPH	99.6	122.4	-	129.4	138.7	147.9	157.7

Literatúra:

[1] Aktualizovaný konvergenčný program Slovenska na roky 2004 až 2010, Ministerstvo financií SR, Bratislava, 2004

[2] Menový program NBS do roku 2008, Národná banka Slovenska, Bratislava, 2004

[3] Prognóza vývoja obyvateľstva SR do roku 2050, Výskumné demografické centrum, Bratislava, 2002

[4] European Commission Spring 2005 Economic Forecasts, European Commission, 2005

[5] Chajdiak, J.: Ekonomický vývoj SR. In. Pohľady na ekonomiku Slovenska 2004. Bratislava 6.4.2004. Slovenská štatistická s demografická spoločnosť, 2004. ISBN 80-88946-33-6. s. 9–16.

[6] Haluška, J. - Olexa, M.: Makroekonomická prognóza vývoja slovenskej ekonomiky v rokoch 2004-2008 (Vybrané výsledky). In. Pohľady na ekonomiku Slovenska 2004. Bratislava 6.4.2004. Slovenská štatistická s demografická spoločnosť, 2004. ISBN 80-88946-33-6. s. 17–22.

[7] Tóth, J. - Chudík, A.: Slovak Foreign Trade Model., ING Economics Paper No. 3., ING Bank, Bratislava, 2004

Prognóza rastu ekonomiky v najbližších rokoch

Ján Tóth

2006

Vo volebnom roku odhadujeme rast na úrovni 6,2%

Je zaujímavé, že kvôli nárastu inflácie (na ktorý vláda nemala dosah pre existenciu nezávislého regulačného orgánu), reálne mzdy vo volebnom roku budú rásť len 3-3,5%, zatiaľ čo rast pre rokom 2005 (vyše 6%) a v roku 2007 (5,4%) bude značne v vyšší. To je v obrovskom kontraste s doterajším vývojom tzv. politického cyklu. Nižší rast miezd bude čiastočne vyvažovaný pokračujúcim sa zadlžovaním domácnosti, ktoré naďalej budú využívať historicky najpriaznivejšie reálne úroky.

Zároveň dôjde k navýšeniu exportnej kapacity vo VW a najmä od druhého polroku aj PSA. Deficit zahraničného obchodu začne klesať, ale kurz bude stáť pred voľbami kvôli politickej neistote. Predpokladáme, že nová vláda nebude mať snahu výrazne zmeniť hospodársku politiku.

2007

V povolebnom roku nárast reálnej mzdy bude prekvapujúco vyšší, zapojenie tretej automobilky zvýši rast na 6,7%

Neexistencia silného politického cyklu indikuje, že v povolebnom roku nemusí prísť ku korekčnému „balíčku“, ako to doteraz vždy bolo. Rok 2007 bude rokom automobilky KIA, ktorá naplno spustí prevádzku. Vyšší rast ekonomiky a očakávaný lepší výsledok fiskálneho deficitu za rok 2006 automaticky značne zníži potrebu znižovať deficit na úroveň Maastrichtu v tomto roku. Preto fiskálna politika nebude vážnejšou brzdou rastu. Predpokladáme kulmináciu rastu HDP v tomto roku, nakoľko všetky hlavné exportné kapacity v automobilovom priemysle už budú využívané. Domáci dopyt bude naďalej podporovať tvorbu pracovných miest v službách, nakoľko pri poklese inflácie rast nominálnych miezd bude nezmenený.

2008-2009

Rast neskôr klesne a váha rastu sa posunie viac smerom k domácemu dopytu

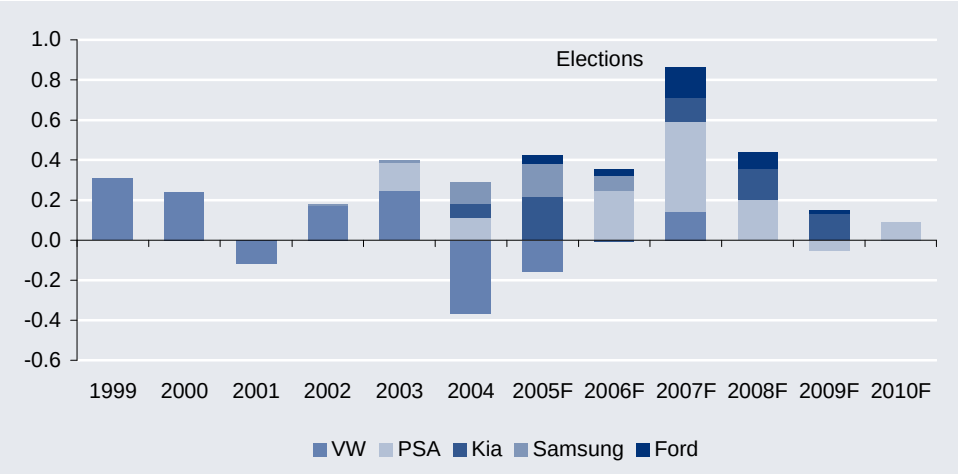
Prílev peňazí z EÚ sa značne zvýši. Ich smerovanie do výstavby zrejme posunie ekonomiku do stavu prehrievania. Inflácia ako aj rast zamestnanosti sa zvýši.

Tab 1 Odhad rastu ekonomiky

	2005	2006p	2007p	2008p	2009p
rast HDP	6,0%	6,2%	6,7%	5,7%	5,2%

Zdroj: ING Bank

Graf 1 Odhad priameho vplyvu vybraných investícií na reálny HDP

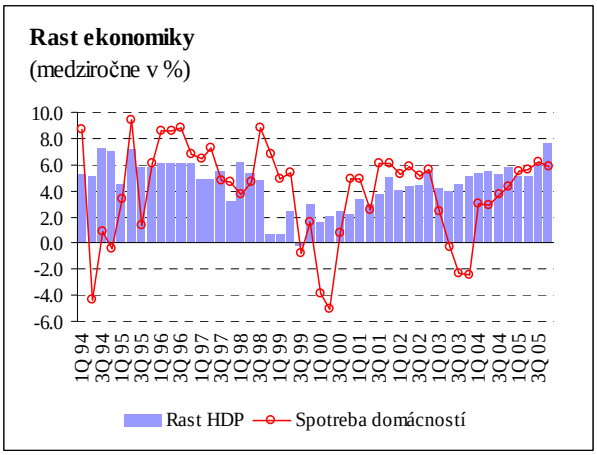

Zdroj: ING Bank (hrubé odhady)

Ekonomika rastie solídnym tempom. Pozitívny výhľad ostáva zachovaný…

Slovenská ekonomika vzrástla v roku 2005 o 6%. V regióne sa jej v ekonomickom raste vyrovnala iba susedná Česká republika.

Štatistický úrad potvrdil v marci celoročný hospodársky rast na úrovni 6%. Spomedzi jednotlivých komponentov najrýchlejšie rástla tvorba hrubého fixného kapitálu (+12,4%) a konečná spotreba domácností (+5,8%). Tieto dve zložky najvýraznejšie prispeli k rastu ekonomiky a dá sa povedať, že sa rozdelili po bratsky. Kontribúcia oboch komponentov totiž predstavuje takmer zhodne 3 percentné body. Malý pozitívny celoročný príspevok spotreby verejnej správy bol zmazaný negatívnou kontribúciou čistého exportu a zmeny stavu zásob (vrátane diskrepancie).

Dekompozícia	2005	
	rast v %	Kontribúcia
Konečná spotreba domácností	**5.8**	**2.9**
Konečná spotreba nezis. inšt.	**3.2**	**0.0**
Konečná spotreba verejnej správy	**2.0**	**0.4**
Tvorba hrubého fixného kapitálu	**12.4**	**3.0**
Čistý export		**-0.2**
Export	10.9	10.6
Import	11.2	-10.7
HDP	**6.0**	**6.0**

Zdroj: ŠÚ SR, ČSOB

Všeobecne sa dá povedať, že ekonomiku ťahala spotreba podporovaná rastom reálnych miezd (+6,3% za celý rok) a prostredím nízkych úrokov. Domácnosti tak boli ochotné sa viac zadĺžovať. Historicky najnižšie úroky na Slovensku, ale aj v eurozóne samozrejme podporovali investičný dopyt. Ten je v dominantnej miere spojený predovšetkým s prílevom zahraničných investícií do automobilového priemyslu a naviazaných odvetví.

Pohľad na údaje za Q4 2005 (dôležitejšie z pohľadu finančného trhu, keďže hovoria o posledných trendoch v ekonomike) naznačujú, že spotreba domácností výraznejšie neochabuje (+5,9% y/y v Q4 versus 6,2% y/y v Q3). Investície dosahujú naďalej dvojciferné tempo (+15,1%). A aj v Q4 bol negatívny príspevok čistého exportu viac ako kompenzovaný pozitívnym príspevkom zásob. Práve táto položka bola intenzívnejšie rozoberaná po zverejnení prvého odhadu ŠÚ SR. Ani z diskusie so štatistikmi zatiaľ nevyplynulo, že predzásobenie cigaretami a alkoholom koncom roku (kvôli rastu spotrebných daní) malo výraznejší vplyv na rast zásob. Tento vplyv sa nedá definitívne zanedbať, ale zrejme ide aj o iné oveľa väčšie nákupy (pravdepodobne najmä investičných celkov). Tie sa v budúcnosti môžu opäť prejaviť v raste investícií.

Výhľad na najbližšie roky ostáva veľmi priaznivý. Rozbehnuté investičné projekty by mali začať prinášať svoje ovocie. Rok 2006 by mohol byť významný z pohľadu nabiehania nových exportných kapacít (PSA Peugeot), produktových radov (VW) a dokončovania investičných projektov (napr.: KIA, či Getrag Ford).

Výhľad v ďalších rokoch 2007 – 2009 je už za horizontom parlamentných volieb a teda bude ovplyvnený hospodárskou politikou novej vlády. Nábeh nových exportných kapacít a oživenie ekonomiky eurozóny (zatiaľ naznačené „soft dátami“ a čaká sa na potvrdenie „hard dátami“) by mali zabezpečiť solídny ekonomický rast minimálne na najbližšie dva roky.

Marek Gábriš
ČSOB

Je DPH časťou objemu produkcie?

Jozef Chajdiak

V rámci Ekonomickej štatistiky autor člení ukazovatele produkcie do štyroch skupín:

- ukazovatele typu celkovej produkcie,
- ukazovatele typu pridanej hodnoty,
- ukazovatele typu čistej produkcie a
- ukazovatele typu výsledku typu hospodárenia.

Medzi ukazovatele typu celkovej produkcie patria na firemnej úrovni napríklad výnosy či tržby, na národohospodárskej úrovni je to objem hrubej produkcie. Obsahom ukazovateľov typu celkovej produkcie z nákladového pohľadu sú všetky zložky nákladov plus výsledok hospodárenia.

Do skupiny ukazovateľov typu pridanej hodnoty patrí na firemnej úrovni ukazovateľ pridanej hodnoty, na národohospodárskej úrovni ukazovatele HDP (hrubý domáci produkt) a HNP (hrubý národný produkt). Obsahom ukazovateľov typu pridaná hodnota je celkový objem produkcie znížený o medzispotrebu (resp. výrobnú spotrebu). V priamom výpočte je to súčet výsledku hospodárenia (vyjadruje záujmy súkromných vlastníkov), daní (vyjadruje záujmy štátu), nákladových úrokov (vyjadruje záujmy cudzieho kapitálu), osobných nákladov (vyjadrujú záujmy pracovnej sily) a odpisov (vyjadrujú záujmy majetku).

Do skupiny ukazovateľov typu čistej produkcie patrí na národohospodárskej úrovni ukazovateľ národného dôchodku, na firemnej úrovni sa ukazovateľ tejto skupiny bežne nepoužíva. Obsahom ukazovateľov typu čistej produkcie je pridaná hodnota znížená o odpisy alebo v priamom výpočte súčet výsledku hospodárenia, daní, nákladových úrokov a osobných nákladov.

Do skupiny ukazovateľov typu výsledok hospodárenia na firemnej úrovni patria ukazovatele výsledku hospodárenia (zisku) pred resp. po zdanení, EBIT (súčet zisku a nákladových úrokov resp. súčet zisku, nákladových úrokov a daní). Na národohospodárskej úrovni sa ukazovatele tejto skupiny bežne nepoužívajú. Ich obsahom je rozdiel výnosov a nákladov (zisk), resp. tento rozdiel doplnení o nákladové úroky a prípadne aj dane.

Pri praktickom vymedzení jednotlivých ukazovateľov, ako to už v bežnom živote býva, možno vidieť aj časť vyjadrujúcu obsah ukazovatele, ale aj časť šumov vyplývajúcu z našej nedokonalosti. Tieto „šumy“ naše výtvory prezentujú v nie úplne dokonalej podobe a v praktickom živote ich musíme používať také aké sú (lebo iné nemáme).

V analytických prácach platí jedno principiálne pravidlo: Kvalita analýz je úmerná kvalite východiskových údajov. V prípade kvalitných východiskových údajov potenciálne môžeme dostať aj kvalitné výsledky analýz

(ale aj horšie výsledky). Ale v prípade **nekvalitných** východiskových údajov môžeme dostať len **nekvalitné** výsledky analýz. Aj preto je žiaduce, aby špecifikácia konkrétneho ukazovateľa v čo najplnšej miere odrážala (vyjadrovala) skúmaný analyzovaný ekonomický pojem. Ak konkrétny ukazovateľ neodráža plne príslušný obsah ekonomického pojmu, pri analýzach hodnôt tohto ukazovateľa analyzujeme **len časť** predmetnej ekonomickej podstaty a v našich analytických záveroch môže prichádzať k skresleniam resp. chybám.

V čom autor vidí hlavné problémy špecifikácie obsahu ukazovateľov produkcie? Je ich niekoľko.

Prvým z nich je moment realizácie produkcie. V súčasnosti je týmto momentom moment vyfakturovania. Hlásime sa k trhovej ekonomike a podľa autorovho chápania podstaty trhovej ekonomiky tým momentom by mal byť **moment zaplatenia**. A to dokonca nezávisle na tom, či v naturálnom vyjadrení produkcia vznikla alebo nevznikla. Ak nám druhá strana zaplatila – vyprodukovali sme. A v súčasnej dobe je veľmi otázne, či v naturálnom pohľade vyrobená produkcia, vyfakturovaná produkcia ale nezaplatená produkcia je pre nás výnosom, a následne ju treba pripočítať k výnosom alebo len neproduktívnymi nákladmi? Platná prax konštatuje – je výnosom.

Iným z problémov je úplnosť obsahu ukazovateľa typu celkovej produkcie a tým aj ostatných skupín ukazovateľov produkcie. Výkaz ziskov a strát vyjadruje úroveň jednotlivých aspektov hospodárenia hospodárskych organizácií v podvojnom účtovníctve. Vyjadruje ho v cenách **bez DPH** (dane z pridanej hodnoty). K špecifikácii objemov dane z pridanej hodnoty sa používa Daňové priznanie o dani z pridanej hodnoty. Pri výpočtoch ukazovateľov typu celkovej produkcie tak musíme použiť verzie „bez DPH“. Je DPH (daň z pridanej hodnoty) súčasťou ukazovateľa celkovej produkcie? Účtovníci zvyčajne argumentujú, že DPH je na vstupe a je aj na výstupe a teda je len odpočítateľná / pripočítateľná položka. Účtovnícky je to možno pravda. Autora ale trápi ekonomický obsah. Pri predaji výrobku k našej cene 100 % **musíme** pripočítať 19 % DPH a kupujúca strana tým, že „nám“ túto daň zaplatí uzná celkovú cenu v objeme 119 %. Celková tržba (výnos) je rozdelená na „našu“ časť vo výške 100 % a daň DPH vo výške 19 %. Pri nákupe výrobku je opäť cena zložená z dvoch častí: cena bez DPH + DPH = cena s DPH.

Pri ukazovateľoch typu celkovej produkcie, podľa názoru autora, DPH je jednoznačne súčasťou celkového objemu produkcie. V skupinách ukazovateľov typu čiastkového objemu produkcie príslušná časť DPH je ich súčasťou a príslušnú časť určujú zodpovedajúce zápočty a odpočty DPH.

Jeden z postupov výpočtu makroekonomických ukazovateľov je agregácia hodnôt individuálnych firemných ukazovateľov. Presná špecifikácia ukazovateľov na firemnej úrovni umožňuje presnejšie určenie hodnôt ukazovateľov na makroúrovni. Ak DPH v individuálnych ukazovateľoch produkcie vynecháme, musíme ju zisťovať cez nezávislý systém Daňového

úradu, prakticky nezávisle na iných individuálnych firemných hodnotách a následne ju pripočítať do objemu makroekonomických veličín.

Iný aspekt problému je výpočet pridanej hodnoty. Jej definícia prostredníctvom riadku 11 Výkazu ziskov a strát ako súčet obchodnej marže a výroby znížený o výrobnú spotrebe v určitej miere vyjadruje ekonomický pojem „pridaná hodnota“. Na druhej strane takto definovaná pridaná hodnota nezahrňuje v sebe celý výsledok hospodárenia (chýba výsledok hospodárenia z finančných činností a výsledok hospodárenia mimoriadnych činností), ktoré určite časťou pridanej hodnoty sú. Ďalej nezahrňuje nákladové úroky, ktoré taktiež sú určite časťou pridanej hodnoty. A už vôbec neberie do úvahy vplyv DPH, presnejšie salda dane z pridanej hodnoty (vlastná daňová povinnosť zvyšuje objem pridanej hodnoty a nadmerný odpočet znižuje objem pridanej hodnoty). Presnejšie započítanie jednotlivých položiek z Výkazu ziskov a strát zvyšuje objem pridanej hodnoty o približne 10 % na úrovni SR za organizácie vykazujúce Výkaz ziskov a strát. A daňové príjmy z DPH podľa štátneho rozpočet v roku 2005 boli 122 mld. Sk a niekto ich musel vyprodukovať. A je tiež otázkou, či nie úplne presná špecifikácia ukazovateľa pridanej hodnoty na firemnej úrovni ovplyvňuje presnosť výpočtu hrubého domáceho produktu a ak áno v akej miere?

V súčasnosti je na politickej úrovni preferovaná znalostná, vedomostná či poznatková ekonomika. Odborníci z oblasti umelej inteligencie majú svoje, občas aj protirečivé, výklady týchto pojmov. Napriek tomu laickej verejnosti je v princípe jedno, aký je rozdiel medzi znalostnou, vedomostnou či poznatkovou ekonomikou, ale je jej jasné, že znalosti, poznatky, vedomosti treba mať a čo je dôležité aj ich prakticky využívať k zabezpečeniu vyššieho rastu úrovne všeobecného (a teda aj svojho) blaha. Aj znalosti, poznatky, vedomosti z oblasti ekonómie sú poznatkami, vedomosťami, znalosťami a treba ich aplikovať.

Na záver autor vyslovuje teoretické závery, ktoré vyžadujú praktickú realizáciu:

- momentom realizácie produkcie je moment jej zaplatenia,
- daň z pridanej hodnoty je súčasťou ukazovateľov typu celkovej produkcie,
- ukazovateľ pridanej hodnoty by sa mal špecifikovať presnejšie.

Prezentovanie týchto záverov považoval autor za svoju **morálnu** povinnosť (hoci si kládol otázku, či toto je vyjadrenie morálky) a praktická realizácia týchto záverov je **právna** povinnosť ministra financií (hoci je opäť otázkou, či to nejaký zákon ministrovi ukladá).

V rámci národohospodárskej politiky analyzujeme a závery robíme na báze takých ukazovateľov ako sme si ich zadefinovali a hodnôt z výkazov, ktoré sme spracovali.

21.1.2006

chajdiak@euba.sk

HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT A DAŇ Z PRIDANEJ HODNOTY
(rok 2004 a rok 2005)

Jozef Chajdiak

Štatistický úrad: Hrubý domáci produkt SR v roku 2004 bol **1325 mld. Sk**
v roku 2005 bol **1440 mld. Sk**

Ministerstvo financií: Príjmy štátneho rozpočtu z dane z pridanej hodnoty v SR
za rok 2004 boli **100 mld. Sk**
za rok 2005 boli **122 mld. Sk**

Teória ekonomickej štatistiky: Hrubý domáci produkt predstavuje súčet individuálnych pridaných hodnôt a dane z pridanej hodnoty.

	rok 2004	rok 2005
Výpočet:	+ 526 mld.	+ 644 mld. pridanej hodnoty
	+ 100 mld.	+ 122 mld. dane z pridanej hodnoty
	+ **699 mld.**	**+ 674 mld. nezdanený zvyšok**
	= 1325 mld.	= 1440 mld. hrubého domáceho produktu

Nemenovaný filozof: „Pochybujem – teda myslím, ...“

Pieseň populárnej hudby: „ Sme také aké sme, ...“

Ale ...: „O 25 mld. sme sa zlepšili.“

EKONOMIKA SLOVENSKA V POHĽADE VEREJNOSTI

Valéria Bezáková

Spotrebiteľský barometer je prieskumom verejnej mienky, v ktorom sa sledujú spotrebiteľské nálady občanov starších ako 16 rokov. Toto zisťovanie je súčasťou medzinárodného programu, v rámci ktorého sa skúmajú názory investorov, výrobcov, obchodníkov, poskytovateľov služieb a spotrebiteľov. Tie vo svojom súhrne slúžia ako podklad na predpoveď ekonomického vývoja jednotlivých krajín i väčších územných celkov. Do programu sú zapojené členské štáty EÚ i štáty, ktoré sa o toto členstvo uchádzajú. Prieskumy sú koordinované a podporované Riaditeľstvom pre ekonomické a finančné záležitosti Európskej komisie.

Zisťovania u spotrebiteľov začal Ústav pre výskum verejnej mienky pri ŠÚ SR pravidelne uskutočňovať v apríli 1999 najprv so štvrťročnou, neskôr s mesačnou periodicitou. Prostredníctvom 15 indikátorov sa sledujú názory obyvateľov na finančnú situáciu v domácnosti, úmysly investovať, ale aj mienka o súčasnom dianí v ekonomike a očakávania jej ďalšieho vývoja. Počas prvej marcovej dekády 2006 na otázky odpovedalo 1333 občanov SR reprezentujúcich populáciu Slovenska od 16 rokov vyššie v znakoch: pohlavie, vek, vzdelanie, národnosť, veľkosť bydliska a kraj. V centre pozornosti tejto informácie bude tá časť Spotrebiteľského barometra, v ktorej verejnosť posudzuje zmeny celkovej ekonomickej situácie na Slovensku za posledných 12 mesiacov a odhaduje jej vývoj v nasledujúcom období. Výsledky v grafoch sú uvedené v prepočítanej podobe koeficienta, ktorý nadobúda hodnoty z intervalu od –100 (v prípade, ak sú všetky výroky oslovených osôb maximálne nepriaznivé) do +100 (v opačnom prípade, ak sú všetky výroky maximálne priaznivé).

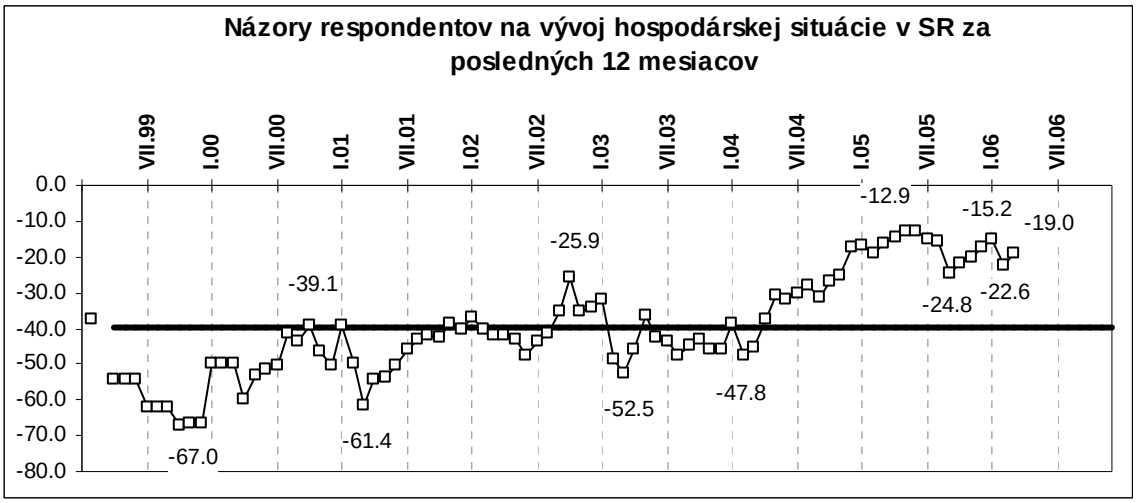
Hodnotenie doterajšej hospodárskej situácie na Slovensku

Ústup frekvencie respondentov, čo tvrdili, že hospodárska situácia sa zhoršila, (vo februári 2004 vo výške 70 %), pokračoval do júna 2005, kedy bola zaznamenaná ich najnižšia úroveň (38 %). V septembri 2005 sa podiel kritických vyjadrení zvýšil na 49 %, v nasledujúcich štyroch mesiacoch klesol o 8 percentuálnych bodov na 41 % a vo februári 2006 opäť stúpol na 46 %. V aktuálnom prieskume o zhoršení ekonomickej situácie na Slovensku v uplynulých 12 mesiacoch hovorilo 44 % opýtaných. Ide o priaznivejší výsledok ako je dlhodobý priemer za celé sledované obdobie (60,8 %), i keď podiel negatívnych výrokov viac ako dvakrát prevyšuje zastúpenie pozitívnych (tých bolo pri poslednom zisťovaní 18 %). To znamená, že koeficientová podoba najnovšieho výsledku má stále záporné znamienko (-19,0). V porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka napätie obyvateľov pri tomto indikátore trochu stúplo (o 2,7 bodu). Celkové rozpätie vyskytujúcich sa hodnôt sa zvýšilo na 54,1 bodu (od –67,0 do –12,9), avšak posledných 12 mesiacov sa výsledky pohybovali iba v rozpätí od –24,8 do –12,9. Preto aj priemer za posledných 12 mesiacov (apríl 2005 až marec 2006) je doteraz najpriaznivejší.

Tabuľka č.1:

Koeficienty hodnotenia doterajšieho vývoja ekonomickej situácie na Slovensku				
	IV.2002 až III.2003	IV.2003 až III.2004	IV.2004 až III.2005	IV.2005 až III.2006
Minimum	-52,5	-47,8	-37,3	-24,8
Maximum	-25,9	-36,3	-16,3	-12,9
Priemer	-40,1	-43,9	-25,9	**-17,7**

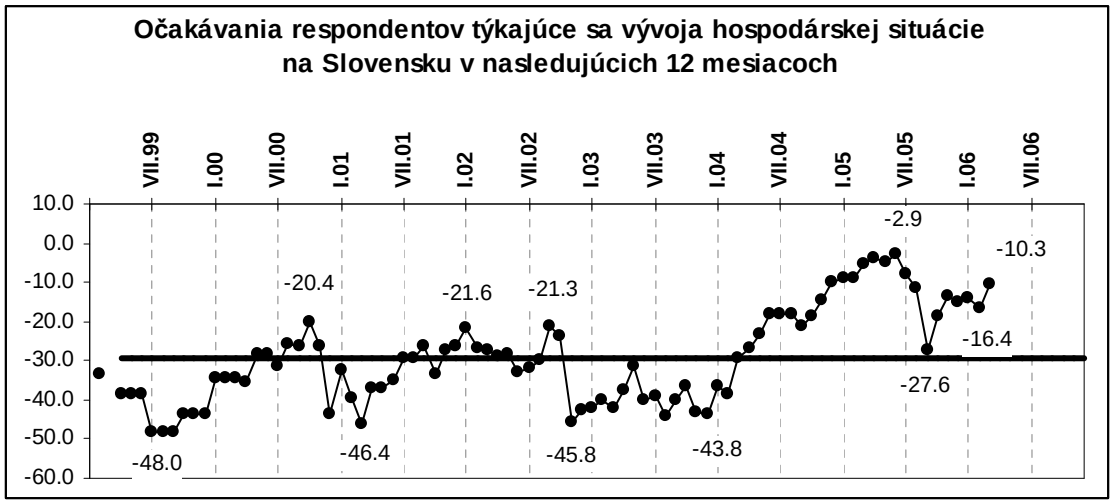
Graf č. 1

Očakávaný vývoj ekonomiky na Slovensku

Podobne ako ukazovateľ o doterajšom vývoji hospodárskej situácie v SR aj indikátor o odhadovanom vývoji ekonomiky Slovenska sa od začiatku roku 2004 do polovice roku 2005 vyvíjal priaznivo. Podiel pesimistov, ktorí očakávali v nasledujúcich 12 mesiacoch zhoršenie ekonomickej situácie v SR, sa za 16 mesiacov znížil o 35 percentuálnych bodov, zo 62 % vo februári 2004 na hraničných 27 % v júni 2005. Následne sa pesimizmus obyvateľov začal zvyšovať a v septembri 2005 svoje obavy z budúceho vývoja ekonomiky vyjadrila presne polovica opýtaných. V súčasnosti tento postoj zaujalo 34 % oslovených osôb. Rovnaké zastúpenie získali v aktuálnom prieskume neutrálne odpovede (hospodárska situácia na Slovensku ostane rovnaká 34 %). Naďalej sa však zachováva prevaha pesimistických nad optimistickými vyjadreniami, (ktorých v marci 2006 bolo 22 %), čoho dôsledkom je záporné znamienko pri koeficientovom vyjadrení výsledku (-10,3). Od marca minulého roku sa obavy občanov zvýšili (o 4,9 bodu), napriek tomu priemer za posledných 12 mesiacov je najpriaznivejší zo všetkých podobných priemerov: priemer za apríl 2002 až marec 2003 bol –34,1, nasledujúci rok bol –38,4, o rok neskôr –16,0 a priemer za apríl 2005 až marec 2006 je –12,1.

Graf č. 2

Hodnotenia a očakávania vývoja hospodárskej situácie v členských štátoch EÚ

Generálne riaditeľstvo pre ekonomické a finančné záležitosti Európskej komisie každý mesiac (s výnimkou augusta) uverejňuje na http://europa.eu.int/comm/economy_finance výsledky podnikateľských a spotrebiteľských prieskumov (Business and Consumer Survey Results), kde možno nájsť údaje o vývoji ekonomického indikátora ESI (Economic sentiment indicator) vyrátaného na základe zozbieraných názorov v oblasti priemyslu, stavebníctva, obchodu a u spotrebiteľov za každý štát, i za Európsku úniu ako celok. Zároveň poskytuje aj podrobnejšie výsledky za prieskumy a jednotlivé indikátory. Všetky údaje v tabuľke sú sezónne očistené, preto sa odlišujú od údajov v grafoch, ktoré neboli sezónne očistené.

Tabuľka č. 2

Indikátor	Ako sa vyvíjala hospodárska situácia v štáte v uplynulých 12 mesiacoch				Ako sa bude vyvíjať hospodárska situácia v štáte v nasledujúcich 12 mesiacoch			
Obdobie	marec 2003	marec 2004	marec 2005	marec 2006	marec 2003	marec 2004	marec 2005	marec 2006
Belgicko	-51	-22	-11	-25	-27	+5	+2	-8
Česko	-10	-29	-7	+3	-2	-25	+2	+7
Dánsko	-14	-4	+19	+26	-11	+5	+13	+9
Nemecko	-58	-43	-39	-24	-29	-20	-23	-7
Estónsko	+16	+9	+12	+26	+25	-6	+11	+22
Grécko	-41	-28	-30	-36	-34	-6	-19	-30
Španielsko	-27	-15	-16	-19	-18	-4	-5	-12
Francúzsko	-45	-43	-37	-44	-31	-13	-10	-25
Írsko	-50	-22	+7	-1	-31	-8	+6	-6
Taliansko	-51	-54	-47	-45	-17	-15	-12	-8
Cyprus	-21	-31	-32	-23	-18	-31	-33	-20
Lotyšsko	-1	-1	-7	-9	+9	-6	+8	+8
Litovsko	-6	-2	+2	+4	+11	0	+8	+2
Luxembursko	-35	-29	-20	-25	-24	-5	-4	-18
Maďarsko	-10	-39	-22	-14	0	-23	-8	+7
Malta	-10	-35	-34	-34	+2	-23	-26	-26
Holandsko	-73	-52	-35	-20	-35	-9	-4	+6
Rakúsko	-41	-27	-25	-18	-11	+1	-4	0
Poľsko	-44	-45	-19	+2	-22	-33	-7	+6
Portugalsko	-59	-51	-49	-47	-51	-28	-18	-29
Slovinsko	-30	-32	-22	-20	-10	-17	-4	-9
Slovensko	*-47*	*-41*	*-11*	*-15*	*-39*	*-28*	*-3*	*-12*
Fínsko	-11	+1	+7	0	-5	+7	-8	-2
Švédsko	-24	-14	-4	+5	-6	-2	-1	+3
Veľká Británia	-33	-18	-13	-28	-29	-9	-2	-17
Európska Únia spolu	**-45**	**-35**	**-29**	**-28**	**-26**	**-13**	**-10**	**-11**

V marci 2005 občania terajších členských štátov EÚ hodnotili doterajší vývoj hospodárskej situácie vo svojej krajine číslami od –49 do +19. Tento rok boli hodnoty menej pesimistické, posunuli sa do intervalu medzi –47 a +26. Podľa dostupných údajov bola v marci 2006 najväčšia nespokojnosť s vývojom ekonomiky v Portugalsku (-47), v Taliansku (-45), vo Francúzsku (-44) a Grécku (-36), zhovievavejšie hodnotenia poskytli obyvatelia Dánska (+26) a Estónska (+26). Marcová hodnota pre Slovensko (po sezónnom očistení -15) bola minulý rok o 18 bodov optimistickejšia, teraz je o 13 bodov priaznivejšia ako vážený priemer pre členské štáty EÚ (-28).

Z tabuľky ďalej vyplýva, že v laických hospodárskych prognózach obyvateľov členských štátov Európskej únie v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka pesimizmus trochu stúpol. Hodnota indexu (-11) o očakávanom hospodárskom vývoji za EÚ ako celok je o 1 bod nepriaznivejšia než pred rokom (-10). V marci 2005 sa údaje za jednotlivé krajiny pohybovali v intervale od –30 (Grécko) do +22 (Estónsko). V deviatich členských štátoch prevládal optimizmus nad pesimizmom, v ostatných krajinách to bolo opačne. Kým v marci 2005 boli na Slovensku obavy z ďalšieho vývoja ekonomiky o 7 bodov nižšie ako priemer členských štátov EÚ, v tomto roku Slovensko dosiahlo hodnotu (po sezónnom očistení –12), ktorá je o 1 bod nepriaznivejšia ako priemer (-11). Vo všeobecnosti v očakávaniach budúceho vývoja bolo tak na úrovni väčšiny štátov, ako aj na úrovni celej EÚ menej pesimizmu ako v hodnoteniach doterajšieho ekonomického vývoja.

Zhrnutie

Pri pohľade na ekonomiku Slovenska v náladách verejnosti za posledných 12 mesiacov prevládal pesimizmus nad optimizmom, jeho prevaha však postupne ustupuje. V súčasnosti u oboch sledovaných indikátorov sú aktuálne výsledky priaznivejšie ako priemer za celé sledované obdobie a priemer za posledných 12 mesiacov je v porovnaní s predchádzajúcimi výsledkami najpriaznivejší tak pri hodnotení doterajšieho vývoja ekonomiky Slovenska, ako aj pri očakávaniach vývoja hospodárskej situácie na Slovensku v najbližších 12 mesiacoch. V medzinárodnom meradle sú v súčasnosti hodnotenia minulého vývoja ekonomiky priaznivejšie a obavy obyvateľov Slovenska z budúceho hospodárskeho vývoja iba o jeden bod pesimistickejšie než bol priemer za všetky členské štáty, ktoré sa prieskumu zúčastňujú.

Adresa autora:
Valéria Bezáková, Ústav pre výskum verejnej mienky pri ŠÚ SR
Valeria.Bezakova@statistics.sk

Pohľad na predošlé konferencie POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA

RNDr. Ján Luha, CSc., Prof. Ing. Jozef Chajdiak,CSc.
Slovenská štatistická a demografická spoločnosť

Prvý ročník konferencie POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA sa uskutočnil v roku 2001. Vzhľadom na pozitívny ohlas účastníkov tejto konferencie bol v roku 2002 zorganizovaný i druhý ročník. Ukázalo sa, že zameranie a koncepcia konferencie sú veľmi zaujímavé a tak vznikol zámer zaradiť túto konferenciu do stáleho programu činnosti Slovenskej štatistickej a demografickej spoločnosti. Pre účastníkov šiesteho ročníka sme pripravili stručný pohľad na prvých päť ročníkov konferencie. Prvé štyri ročníky sa konali v Hoteli Fórum, piaty ročník organizátori z technických príčin premiestnili do Kongresovej sály Únie žien Slovenska. Šiesty ročník sa koná v Kongresovom centri Technopolu.

POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2001

Slovenská štatistická a demografická spoločnosť zorganizovala 22. 2. 2001 v hoteli Fórum v Bratislave konferenciu Pohľady na ekonomiku Slovenska pod záštitou podpredsedu vlády Ivana Mikloša. Konferencie sa zúčastnilo vyše 150 účastníkov - predstavitelia štátnej správy a samosprávy, poslanci Národnej rady SR, zástupcovia zamestnávateľov a odborový predstavitelia, predstavitelia podnikovej sféry, vysokých škôl a výskumných ústavov, študentov, predstavitelia tlače a iní odborníci. Konferencia sa zamerala na tri okruhy problémov:

1. prognózy vývoja HDP a námety na jeho rast,
2. prognózy vývoja nezamestnanosti a námety na zabezpečenie jej poklesu,
3. prístupový proces k euro – problémy a námety.

Konferenciu otvoril a rokovanie k 1. Okruhu problémov viedol Peter Mach, predseda Štatistického úradu SR a predseda Slovenskej štatistickej a demografickej spoločnosti. S úvodným referátom vystúpil k problematike konferencie podpredseda vlády SR Ivan Mikloš.

S príspevkami ku 1. okruhu problémov vystúpili: J. Haluška (Infostat), V. Páleník (Ústav slovenskej a svetovej ekonomiky SAV (ÚSSE SAV)), P. Karas (Prognostický ústav SAV (PÚ SAV)), I. Šujan (ÚSSE SAV), J. Chajdiak (Ekonomická univerzita (EU)), P. Ševcovic (Národná banka Slovenska (NBS)), M. Barto (Slovenská sporiteľňa (SlSp)), P. Dufek (Československá obchodná banka (ČSOB)), J. Tóth (ING Bank). V tejto časti vystúpila tiež M. Bohatá, predsedníčka Českého štatistického úradu, ktorá sa vyjadrila k prerokovávaným témam z pohľadu podmienok Českej republiky, vystúpenie doplnila aktuálnymi informáciami z príprav sčítania obyvateľov, domov a bytov v ČR.

Na záver 1. časti konferencie ospravedlnil P. Mach z ďalšej účasti z dôvodov pracovnej zaneprázdnenosti I. Mikloša, seba a M. Bohatú. Ďalšie časti konferencie viedol M. Cár (Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny). Kvôli úplnosti uvedieme prehľad prednášajúcich, ktorí sa vyjadrili ku ďalším problémovým okruhom.

Ku 2. okruhu vystúpili: M. Olexa (Infostat), V. Kvetan (ÚSSE SAV), P. Karas (PÚ SAV), I. Šujan (ÚSSE SAV), J. Chajdiak (EU), M. Barto (SlSp), Ľ. Odór (ČSOB), J. Tóth (ING Bank) a nakoniec uvádzame zoznam referujúcich ku 3. okruhu: V. Páleník (ÚSSE SAV), P. Karas (PÚ SAV), J. Chajdiak (EU), P. Ševcovic (NBS), Ľ. Odór (NBS) a J. Tóth (ING bank).

Stručne sa zmienime o obsahovej náplni jednotlivých problémových okruhov.

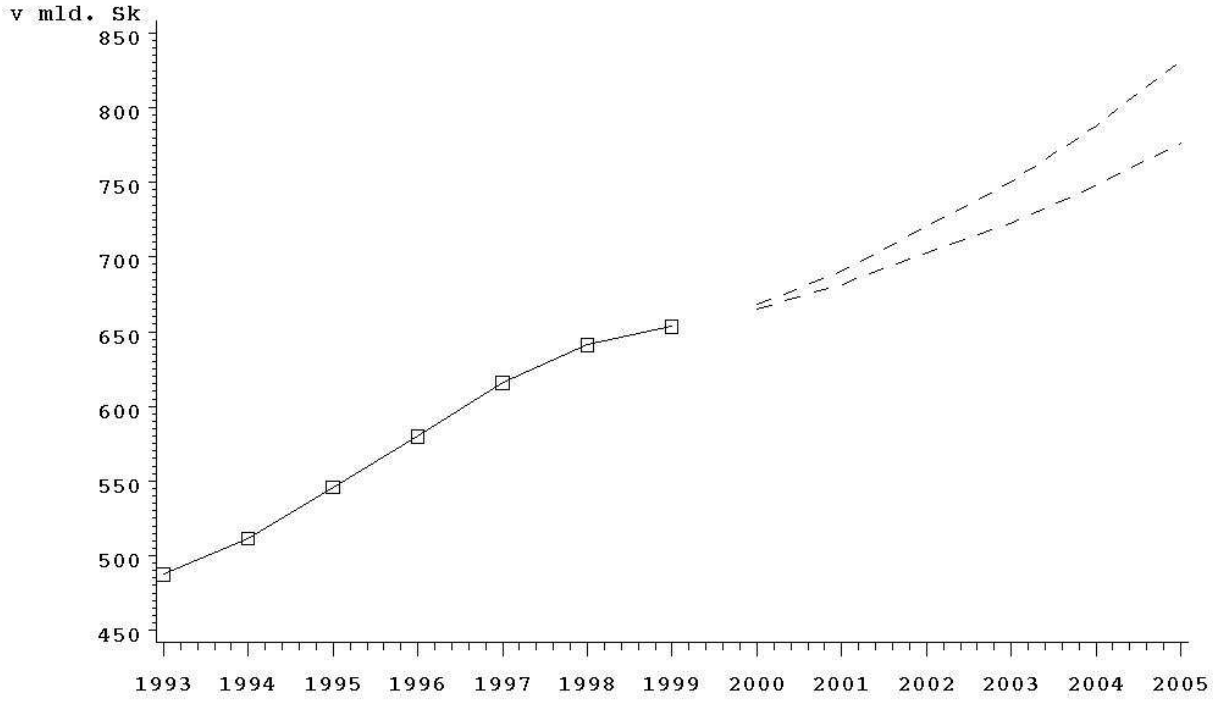
V rámci 1. okruhu bola jednou z tém, problematika hospodárskeho rastu meraného objemom HDP (v s. c. 1995, v metodike ESA95). Výsledky prognóz jednotlivých autorov sú v tab. 1. Tab. 2 obsahuje minimálnu a maximálnu verziu rastu HDP z uvedených prognóz. Údaje tab. 2 sú prezentované aj na obr. 1.

Tab.1 Prognóza vývoja ročného objemu HDP (v mld. Sk. s. c. 1995, metodika ESA95, v %)

Rok	**Barto**		**ČSOB**		**Chajdiak**		**Infostat**		**Kárász**	
1999	653,3	Rast	653,3	Rast	653,3	Rast	653,3	Rast	653,3	Rast
2000	667,7	2,2	665,1	1,8	668,1	2,3	665,7	1,9	667,0	2,2
2001	689,0	3,2	683,7	2,8	685,5	2,6	684,1	2,8	685,4	3,4
2002	716,6	4,0	709,7	3,8	705,5	2,9	706,7	3,3		
2003	748,8	4,5	741,6	4,5	728,1	3,2	734,9	4,0		
2004	785,5	4,9	778,0	4,9	753,3	3,5	769,5	4,7		
2005	825,6	5,1	815,3	4,8	781,1	3,7	809,5	5,2		
Rok	**Páleník**		**Ševčovic**		**Šujan**		**Tóth**			
1999	653,3	Rast	653	Rast	653,3	Rast	653,3	Rast		
2000	666,4	2,0	667	2,1	666,4	2,0	667,7	2,2		
2001	681,6	2,3	687	3,0	684,4	2,7	690,6	3,4		
2002	703,1	3,2	715	4,0	708,3	3,5	720,2	4,3		
2003	722,5	2,8	746	4,4	735,3	3,8	750,4	4,2		
2004	747,9	3,5	783	5,0	768,4	4,5	787,8	5,0		
2005	776,1	3,8			804,6	4,7	831,7	5,6		

Tab.2 Minimálna a maximálna verzia rastu HDP (v mld. Sk. s.c. 1995, metodika ESA95; v %)

Rok	min	%	max	%
2000	665,1	1,8	668,1	2,3
2001	681,6	2,5	690,6	3,4
2002	703,1	3,2	720,2	4,3
2003	722,5	2,8	750,4	4,2
2004	747,9	3,5	787,8	5,0
2005	776,1	3,8	831,7	5,6
2005/1999		18,8		27,3

Obr. 1 Vývoj ročného objemu HDP a minimálna a maximálna prognóza

Z uvedených výsledkov jednotlivých prognóz môžeme konštatovať ich pomerne vysokú mieru zhody a urobiť nasledujúce závery:

1) Všetci prognostici očakávajú rast HDP s tempami od 1,8 % (ČSOB, 2000/1999) po 5,6 % (J. Tóth, 2005/2004).
2) Rast HDP by sa mal podľa jednotlivých prognóz postupne zrýchľovať, pričom u časti prognóz sa predpokladá volebný cyklus v raste HDP, t. j. rýchlejší rast v roku 2002 s kompenzačným spomalením v roku 2003.
3) V neformálnej diskusii sa objavila otázka – čo je recesia? Klasickou odpoveďou je, že recesiu vyjadruje záporný rast HDP, t. j. pokles jeho objemu v čase. Iný pohľad predstavuje, že recesiou je pomalší rast HDP ako je rast HDP v Európskej únii. Z tohto druhého pohľadu pri raste HDP v EÚ o 3 % recesiu môžeme jednoznačne vyhlásiť v roku 2000, u vyše polovici autorov aj v roku 2001 a pri dvoch menej optimistických prognózach až do roku 2004.

V druhom okruhu problémov o nezamestnanosti sa prakticky všetci prednášatelia zhodli na malej pravdepodobnosti výraznejšieho zníženia miery nezamestnanosti v najbližších niekoľkých rokoch.

V treťom okruhu prezentovali prednášatelia svoje názory na možnosti zavedenie európskej menovej jednotky euro v podmienkach Slovenskej republiky. Predniesli rôzne námety a zamyslenia k danej problematiky. Z vyjadrení autorov sa zdá, že táto nesporne veľmi zložitá úloha bude pre nás aktuálna najskôr o desať rokov.

Podrobnejšie sa možno s obsahom vystúpení oboznámiť v Zborníku príspevkov, ktorý obdržali účastníci konferencie. Zborník bol daný k dispozícii členom vlády SR a bol distribuovaný vybraným knižniciam.

Na záver konferencie sa k prednášaným témam vyjadrili v krátkych diskusných vystúpenia aj prihlásení účastníci. M. Kovačka (EU) prezentoval diskusný príspevok pohľadu na ekonomiku z filozofickej reflexie. S. Kozlík (poslanec za HZDS) sa kriticky vyjadril k referátu I. Mikloša ako aj k výsledkom vlády M. Dzurindu z hľadiska diskutovaných problémových okruhov. Pán Marenčík z Asociácie bánk SR stručne informoval o činnosti tejto ustanovizne a poukázal na problematiku medzinárodných účtových štandardov (IAS).

Na základe priamej reakcie účastníkov konferencie, či už v prestávkach rokovania, alebo v spoločenskej časti po ukončení oficiálnych vystúpení, možno konštatovať , že konferencia bola priaznivo prijatá a možno ju považovať za úspešnú z niekoľko pohľadov. Z pohľadu výberu tém (problémových okruhov), z pohľadu výberu referujúcich a taktiež z organizačného hľadiska, kde bolo kladne hodnotené priame pozvanie účastníkov z rozličných „vrstiev“ ako napríklad poslancov NR SR, odborových predákov, predstaviteľov štátnej správy a samosprávy, akademickej obce a ďalších odborných záujemcov.

Konferenciu zorganizoval programový a organizačný výbor v zložení:
Doc. Ing. Jozef Chajdiak, CSc. – predseda, RNDr. Ján Luha, CSc. – tajomník, RNDr. Peter Mach, Ing. Michal Olexa, PhD., RNDr. Viliam Páleník, PhD., Ing. Juraj Kvetko, CSc.

POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2002

Slovenská štatistická a demografická spoločnosť zorganizovala 11. apríla 2002 v hoteli Fórum v Bratislave v poradí druhú konferenciu Pohľady na ekonomiku Slovenska pod záštitou podpredsedu vlády SR pre ekonomiku Ivana Mikloša. Konferencie sa zúčastnilo vyše 120 účastníkov - predstavitelia štátnej správy a samosprávy, poslanci Národnej rady SR, zástupcovia zamestnávateľov a odborový predstavitelia, predstavitelia podnikovej sféry, vysokých škôl a výskumných ústavov, študentov, predstavitelia tlače a iní odborníci. Konferencia sa zamerala na dva okruhy problémov:

1. prognózy vývoja HDP a opatrenia na zabezpečenie jeho rastu,
2. prognózy vývoja bežného účtu platobnej bilancie a opatrenia na zlepšenie jeho stavu.

Konferenciu otvoril a rokovanie viedol Peter Mach, predseda Štatistického úradu SR a predseda Slovenskej štatistickej a demografickej spoločnosti. V úvode

informoval o činnosti Slovenskej štatistickej a demografickej spoločnosti a o cieľoch konferencie.

Predsedajúci najprv udelil slovo doc. Chajdiakovi, ktorí stručne informoval o aktuálnom ekonomickom vývoji SR na báze základných makroekonomických veličín.

S referátom k problematike konferencie vystúpil podpredseda vlády SR Ivan Mikloš. Vo svojom vystúpení vyjadril svoju radosť, že sa zúčastňuje už na druhom ročníku konferencie. V referáte sa venoval obom okruhom problémov, najmä z pohľadu vlády SR. Prezentoval názor, že ekonomika SR sa stabilizovala a akcentoval nutnosť pokračovať v reformách ekonomického a sociálneho systému a potrebu integrácie ako nevyhnutný predpoklad ďalšieho ekonomického rastu.

Jednotliví prednášatelia si vylosovali poradie, podľa ktorého prednášali príspevky a tiež diskutovali na vzájomné príspevky a na námety z pléna.

S príspevkami k 1. okruhu problémov vystúpili: M. Olexa (Infostat), M. Barto (SLSP), S. Kozlík (RHRS), J. Tóth (ING Bank), M. Gabriš (ČSOB), K. Morvay (MESA10), J. Chajdiak (FHI EU), V. Páleník (ÚSSE SAV).

V diskusii k prvému okruhu a vystúpenie p. Mikloša vystúpili I. Šujan, A. Nemcová, a P. Gajdoš.

Ku 2. okruhu vystúpili v rovnakom poradí s malou zmenou za Infostat: J. Haluška (Infostat), M. Barto (SLSP), S. Kozlík (RHRS), J. Tóth (ING Bank), M. Gabriš (ČSOB), K. Morvay (MESA10), J. Chajdiak (FHI EU), V. Páleník (ÚSSE SAV).

K tejto časti diskutovali: J. Bleha, I. Šujan, I. Škultéty, P. Gajdoš, Ľ. Odor, A. Šebejová a J. Blaha.

Podrobnejšie sa možno s obsahom vystúpení oboznámiť v Zborníku príspevkov, ktorý obdržali účastníci konferencie. Zborník bol daný k dispozícii členom vlády SR a bol distribuovaný vybraným knižniciam. Prípadným záujemcom môže organizačný výbor poskytnúť prepis zvukového záznamu konferencie.

Podobne ako pri prvom ročníku možno na základe priamej reakcie účastníkov konferencie, či už v prestávkach rokovania, alebo v spoločenskej časti po ukončení oficiálnych vystúpení, možno konštatovať, že konferencia bola priaznivo prijatá a možno ju považovať za úspešnú z niekoľko pohľadov. Z pohľadu výberu tém (problémových okruhov), z pohľadu výberu referujúcich a taktiež z organizačného hľadiska, kde bolo kladne hodnotené priame pozvanie účastníkov z rozličných „vrstiev“ ako napríklad poslancov NR SR, odborových predákov, predstaviteľov štátnej správy a samosprávy, akademickej obce a ďalších odborných záujemcov.

Konferenciu zorganizoval programový a organizačný výbor v zložení:
Doc. Ing. Jozef Chajdiak, CSc. – predseda, RNDr. Ján Luha, CSc. – tajomník, RNDr. Peter Mach, Ing. Michal Olexa, PhD., RNDr. Viliam Páleník, PhD.

POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2003

Dňa 8. apríla 2003 sa uskutočnil v hoteli Fórum v Bratislave tretí ročník konferencie POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA. Aj tentokrát prevzal záštitu nad konferenciou podpredseda vlády Ivan Mikloš (pre zmenu podpredseda

vlády a minister financií). Prípravu konferencie zabezpečil programový a organizačný výbor v zložení: Jozef Chajdiak – predseda, Ján Luha – tajomník, Peter Mach, Michal Olexa, Viliam Páleník.

Konferencie sa zúčastnilo vyše 200 účastníkov - predstavitelia štátnej správy a samosprávy, poslanci Národnej rady SR, zástupcovia zamestnávateľov a odborový predstavitelia, predstavitelia podnikovej sféry, vysokých škôl a výskumných ústavov, študentov, predstavitelia tlače a iní odborníci.

Konferenciu otvoril a viedol počas celého odborného programu predseda Štatistického úradu SR Peter Mach. V priebehu rokovania konferencie ohlásil P. Mach termín štvrtého ročníka. Takže konferencia sa bude znovu konať 6. 4. 2004 a témami budú HDP a zahraničný obchod. Konferenciu počas diskusie viedol tajomník programového a organizačného výboru konferencie Ján Luha.

V rámci tohoto ročníka mali za úlohu pozvaní ekonomickí analytici a prognostici prezentovať výsledky a názory na dva okruhy problémov:

- RAST HDP – prognózy a námety
- ZLEPŠENIE STAVU SALDA ŠTÁTNEHO ROZPOČTU – prognózy a námety.

S úvodným slovom vystúpil garant konferencie podpredseda vlády a minister financií Slovenskej republiky. Vyjadril sa, že sa rád opäť zúčastňuje na konferencii a vyzdvihol jej vysokú úroveň. Vo svojom vystúpení hovoril o nutnosti reforiem z hľadiska cieľa, ktorým je udržanie ekonomického rastu. Potom vo vopred vylosovanom poradí referovali jednotliví analytici a prognostici. Ku prvej téme: J. Chajdiak (Ekonomická univerzita), J. Haluška (INFOSTAT), S. Kozlík (RHRS), V. Páleník (Ústav slovenskej a svetovej ekonomiky SAV), P. Ševčovic (NBS), J. Tóth (ING Bank N.V.) a M. Gábriš (ČSOB) V rovnakom poradí vystúpili aj ku druhej téme, okrem P. Ševčovica, ktorý sa pre pracovné zaneprázdnenie nemohol zúčastniť na celej konferencii.

Výsledky prognóz rastu HDP v stálych cenách vyjadrené v % prírastku u jednotlivých autorov sú v tabuľke 1:

Tab. 1

	Tempo prírastku HDP v stálych cenách						
Rok	ČSOB	Chajdiak	Infostat	Kozlík	Páleník	Ševcovic	Tóth
2003	3,8	5,5	4,2	2,9	2,9	3,9-4,3	3,6
2004	4,0	6,1	4,5	2,1	4,0	4,2	4,0
2005	4,0	6,6	4,8	2,5	4,2	4,4	5,4
2006	3,5	6,9	5,1	3,1	4,4	4,6	5,4
2007				3,5	3,5	4,7	
2008				4,1	3,8	4,7	

Odhady vývoja príjmov, výdavkov a salda štátneho rozpočtu SR v mld Sk sú v tab. 2:

Tab. 2

	Kozlík			Páleník		
Rok	príjmy	výdavky	saldo	príjmy	výdavky	saldo
2003	235	292	57	233,8	290,0	56,2
2004				256,1	310,7	54,6
2005				276,0	324,4	48,4
2006				298,8	345,3	46,4
2007				322,7	369,2	46,4
2008				345,5	393,0	47,4

	Chajdiak			Ševcovic		
Rok	príjmy	výdavky	saldo	príjmy	výdavky	saldo
			min			
2003	do 240	nad 300	60	235	291	-56
2004				255	305	-50
2005				280	320	-40
2006				305	340	-35
2007				330	360	-30
2008				360	385	-25

V diskusii vystúpili viacerí účastníci konferencie, napr.: M. Kovačka, F. Hajnovič, M. Cár, J. Gašperan, ktorí okrem niektorých názorov vyslovili zaujímavé otázky na ktoré postupne reagovali referujúci, takže plánovaný koniec konferencie sa oddialil viac ako o pol hodinu.

Podrobnejšie sa možno s obsahom vystúpení oboznámiť v Zborníku príspevkov, ktorý obdržali účastníci konferencie. Zborník bol daný k dispozícii členom vlády SR a bol distribuovaný vybraným knižniciam, tak ako pri predchádzajúcich ročníkoch tejto konferencie.

Určitý obraz o odbornom obsahu konferencie môže dať obsah uvedeného zborníka:

Mach Peter: Úvod

Chajdiak Jozef, Luha Ján: Z histórie Slovenskej štatistickej a demografickej spoločnosti

Haluška Ján, Olexa Michal: Makroekonomický rámec vývoja Slovenskej ekonomiky v roku 2003 (s výhľadom do roku 2006)

Kvetan Vladimír, Páleník Viliam: Prognóza vývoja HDP a jeho zložiek užitia

Páleník Viliam, Ďuraš Ján: Prognóza príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu po zavedení daňovej reformy

Chajdiak Jozef: Krátkodobá prognóza štvrťročného objemu HDP na roky 2003 a 2004

Chajdiak Jozef: Výhľady štátneho rozpočtu

Kozlík Sergej: Pohľad na ekonomiku Slovenska

Gábriš Marek, Dufek Petr: Hrubý domáci produkt a štátny rozpočet pohľadom analytikov ČSOB

Bezáková Valéria: Ako vníma ekonomickú situáciu na Slovensku spotrebiteľ
Chajdiak Jozef, Luha Ján: Pohľad na predošlé konferencie POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA
Chajdiak Jozef, Luha Ján:Výsledky prognóz a skutočnosť
ŠÚ SR: Štatistická správa o základných vývojových tendenciách v hospodárstve SR v roku 2002 a prognóza vývoja na 1. polrok 2003
Ševčovič Peter: Pohľady na ekonomiku Slovenska v strednodobom horizonte
Zostavovatelia: Súhrn jednotlivých prognóz

POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2004

Štvrtý ročník konferencie sa uskutočnil znova v hoteli Fórum 6. apríla 2004 v Bratislave opäť záštitou podpredsedu vlády SR Ivana Mikloša.

Prípravu konferencie zabezpečil programový a organizačný výbor v zložení: Jozef Chajdiak – predseda, Ján Luha – tajomník, Peter Mach, Michal Olexa, Viliam Páleník.

Konferencie sa zúčastnilo okolo 180 účastníkov – v tradičnom zložení: predstavitelia štátnej správy a samosprávy, poslanci Národnej rady SR, zástupcovia zamestnávateľov a odborový predstavitelia, predstavitelia podnikovej sféry, vysokých škôl a výskumných ústavov, študentov, predstavitelia tlače a iní odborníci.

Konferenciu otvoril a viedol predseda Slovenskej štatistickej a demografickej spoločnosti a Štatistického úradu SR Peter Mach. V priebehu rokovania konferencie ohlásili P. Mach a J. Chajdiak témy piateho ročníka: vývoj HDP a zavedenie EURA.

V rámci ročníka 2004 mali za úlohu pozvaní ekonomickí analytici a prognostici prezentovať výsledky a názory na dva okruhy problémov:

- RAST HDP – prognózy a námety
- ZLEPŠENIE STAVU SALDA ZAHRANIČNEHO OBCHODU – prognózy a námety.

Po otvorení konferencie P. Machom vystúpil s príspevkom o doterajšom vývoji HDP a zahraničného obchodu J. Chajdiak. Potom predniesli svoje názory na dané témy vo vopred vylosovanom poradí jednotliví analytici a prognostici: Viliam Páleník (Ústav slovenskej a svetovej ekonomiky SAV), Ján Tóth (ING Bank N.V.), Jozef Chajdiak (Ekonomická univerzita), Marek Gábriš (ČSOB), Ján Haluška a Michal Olexa (INFOSTAT). V zastúpení garanta konferencie podpredsedu vlády a ministra financií Slovenskej republiky vystúpil štátny tajomník MF SR Vladimír Tvaroška.

Na záver vystúpili s diskusnými príspevkami účastníci konferencie. Na tieto príspevky reagovali postupne jednotliví referujúci.

Podrobnejšie sa možno s obsahom vystúpení oboznámiť v Zborníku príspevkov, ktorý obdržali účastníci konferencie. Zborník bol daný k dispozícii členom vlády SR a bol distribuovaný vybraným knižniciam, tak ako pri predchádzajúcich ročníkoch tejto konferencie.

Určitý obraz o odbornom obsahu konferencie môže dať obsah uvedeného zborníka:

Mach Peter	Úvod
ŠÚ SR	Štatistická správa o základných vývojových tendenciách v hospodárstve SR v roku 2003 a prognóza vývoja na 1. polrok 2004
Chajdiak Jozef	Ekonomický vývoj SR (1993 - 2003)
Haluška Ján, Olexa Michal	Makroekonomická prognóza vývoja slovenskej ekonomiky v rokoch 2004 až 2008 (Vybrané výsledky)
Ďuraš Ján, Kvetan Vladimír, Páleník Viliam	Prognóza vývoja HDP a jeho zložiek užitia na roky 2004 až 2006
Chajdiak Jozef	Všeobecné poznámky k ekonomickému vývoju SR a prognóza vývoja HDP a zahraničného obchodu do roku 2008
Kozlík Sergej	Pohľad na ekonomiku Slovenska 2004
Tóth Ján	Slovenská ekonomika: odhad do roku 2008
Gábriš Marek, Dufek Petr	Přímé zahraniční investice ovlivňují výhled ekonomiky
Bezáková Valéria	Ako vníma ekonomickú situáciu na Slovensku spotrebiteľ
Chajdiak Jozef	Zrútil sa domček z karát alebo revolúcia
Chajdiak Jozef	Modely vyhodnotenia referenda
Chajdiak Jozef, Luha Ján	Vývoj volebných preferencií
Chajdiak Jozef, Luha Ján	Pohľad na predošlé konferencie PODĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA
Zostavitelia	SÚHRN JEDNOTLIVÝCH PROGNÓZ

POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2005

Vlaňajší ročník konferencie sa uskutočnil 19. apríla v Kongresovej sále Únie žien Slovenska už po piaty krát pod záštitou podpredsedu vlády SR pre ekonomiku a ministra financií Ivana Mikloša.

Konferenciu už tradične organizoval programový a organizačný výbor v zložení: Jozef Chajdiak – predseda, Ján Luha – tajomník, Peter Mach, Michal Olexa, Viliam Páleník.

Konferencie sa zúčastnilo vyše 150 účastníkov – v tradičnom zložení: predstavitelia štátnej správy a samosprávy, poslanci Národnej rady SR, zástupcovia zamestnávateľov a odborový predstavitelia, predstavitelia podnikovej sféry, vysokých škôl a výskumných ústavov, študentov, predstavitelia tlače a iní odborníci.

Konferenciu otvoril a na začiatku viedol predseda Slovenskej štatistickej a demografickej spoločnosti a Štatistického úradu SR Peter Mach. Ďalší priebeh konferencie viedol Ján Luha.

V priebehu rokovania konferencie ohlásili P. Mach a J. Chajdiak témy šiesteho ročníka: vývoj HDP a DPH.

Pri vlaňajšom ročníku mali za úlohu pozvaní ekonomickí analytici a prognostici prezentovať výsledky a názory na dva okruhy problémov:

- RAST HDP – prognózy a námety
- ZAVEDENIE EURA – prognózy a námety.

Po otvorení konferencie vystúpil s príspevkom o doterajšom ekonomickom vývoji a predvolebných preferenciách J. Chajdiak. Potom predniesli svoje názory na dané témy, vo vopred vylosovanom poradí, jednotliví analytici a prognostici: Jozef Chajdiak (Ekonomická univerzita), Ján Tóth (ING Bank N.V.), Ľudovít Ódor (IFP MF SR), Ján Haluška a Michal Olexa (INFOSTAT),Viliam Páleník a Ján Ďuraš (Ústav slovenskej a svetovej ekonomiky SAV), Peter Ševčovič (NBS). V zastúpení garanta konferencie podpredsedu vlády a ministra financií Slovenskej republiky vystúpil Ľudovít Ódor. Všetci účastníci predpokladali termín zavedenia eura k 1.1.2009. Pred začiatkom diskusie vystúpil Ivan Šramko guvernér NBS s informáciami o riadení kurzov v Eurozóne, o menovom programe a o zavedení Eura k 1. 1. 2009.

Na záver vystúpili s diskusnými príspevkami účastníci konferencie. Na tieto príspevky reagovali postupne jednotliví referujúci.

Podrobnejšie sa možno s obsahom vystúpení oboznámiť v Zborníku príspevkov, ktorý dostali účastníci konferencie. Zborník bol daný k dispozícii členom vlády SR a bol distribuovaný vybraným knižniciam, tak ako pri predchádzajúcich ročníkoch tejto konferencie.

Obraz o odbornom obsahu konferencie môže dať obsah uvedeného zborníka:

Mach Peter	Úvod
ŠÚ SR	Štatistická správa o základných vývojových tendenciách v hospodárstve SR v roku 2004 a prognóza vývoja na 1. polrok 2005
Chajdiak Jozef	Makroekonomický vývoj SR do marca 2005
Chajdiak Jozef, Luha Ján	Odhad zloženia novej vlády – predpoklad odhadov budúceho makroekonomického vývoja
Haluška Ján, Olexa Michal	Vybrané výsledky prognózy vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2005 (s výhľadom do roku 2008)
Ďuraš Ján, Kvetan Vladimír, Mlynek Martin, Ondko Peter, Páleník Viliam, Radvanský Marek	Makroekonomická prognóza ekonomiky SR na roky 2005 až 2009
Páleník Viliam, Šikulová Ivana	Rozšírenie Európskej menovej únie a vstup Slovenska do Eurozóny
Ševčovic Peter	Pohľad na ekonomiku Slovenska zo strany NBS
Kačurová Mária	Predpoklady a podmienky pre úspešné členstvo SR v eurozóne
Valachy Juraj	Prognóza HDP a potenciálny produkt

Tóth Ján	Rast HDP zrejme presiahne 5% v najbližších rokoch
Tóth Ján	EURO – prognózy a námety
Chajdiak Jozef	Hrubý domáci produkt a daň z pridanej hodnoty
Chajdiak Jozef	EURO a my: pohľad z roku 2005
Bezáková Valéria	Ekonomika Slovenska v pohľade verejnosti
Luha Ján, Chajdiak Jozef	Pohľad na predošlé konferencie PODĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA
Gábriš Marek	Prijatie EURA. Čo si myslí trh?
Zostavitelia	SÚHRN JEDNOTLIVÝCH PROGNÓZ

Názory prednášajúcich na vývoj HDP v rokoch 2005 až 2009, dátumu momentu zavedenia eura a kurz koruny pri zavedení eura boli nasledujúce:

Tab. Odhad tempa rast HDP v stálych cenách, dátumu momontu zavedenia eura a kurzu

Meno autora:	Olexa, Haluška	Páleník	Odor	Toth	Chajdiak	Ševčovic
Rok	% rastu HDP					
2005	5,0	5,0	4,9	5,1	6,2	5
2006	5,3	5,2	5,3	6,0	6,7	5
2007	6,0	6,1	6,1	6,0	6,4	>5
2008	5,5	5,6	5,2	5,0	7,2	5
2009	5,1	5,6	5	5,5	7,2	

Dátum momentu zavedenia eura:	1.1.2009	1.1.2009	1.1.2009	1.1.2009	1.1.2009	1.1.2009
Kurz eura v momente zavedenia eura:	35	35		33-34	35	

POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2006

Práve prebieha.

Súhrn jednotlivých prognóz na roky 2006 až 2009

Autor: Marek Gábriš, ČSOB

Rok	% rastu HDP	mld. Sk DPH
2005	6,0	122
2006	5,8	130,5
2007	6,5	138,1
2008	5,5	146,4
2009	5,4	154,8

Autor: Jozef Chajdiak, EU

Rok	% rastu HDP	mld. Sk DPH
2005	6,0	122
2006	6,7	130
2007	6,4	130
2008	7,2	134
2009	7,2	138

Autor: EU SAV

Rok	% rastu HDP	mld. Sk DPH
2005	6,0	122
2006	5,02	129,5
2007	5,44	137,5
2008	5,26	144,9
2009	6,87	152,9

Autor: INFOSTAT

Rok	% rastu HDP	mld. Sk DPH
2005	6,0	117
2006	5,9	126,7
2007	6,3	136,2
2008	5,8	145,3
2009	5,3	155,2

Autor: Jan Toth

Rok	% rastu HDP	mld. Sk DPH
2005	6,0	117
2006	6,2	127
2007	6,7	135
2008	5,7	142
2009	5,2	151

Autor: NBS

Rok	% rastu HDP	mld. Sk DPH akruál
2005	6,0	117,0
2006	6,2	128,7
2007	6,9	136,8
2008	5,1	144,7
2009	-	153,2

OBSAH

Mach Peter	Úvod	3
	Hodnotenie stavu a vývoja ekonomiky Slovenska za rok 2005 a oproti roku 2004	4
ŠÚ SR	Štatistická správa o základných vývojových tendenciách v hospodárstve SR v roku 2005 a prognóza vývoja na 2. polrok 2006	5
Chajdiak Jozef	Makroekonomický vývoj SR do marca 2006	11
Chajdiak Jozef, Luha Ján	Vývoj predvolebných preferencií k 10.3. 2006 a odhad zloženia novej vlády – predpoklad odhadov budúceho makroekonomického vývoja	21
Janáčová Jana	Daň z pridanej hodnoty v praxi z pohľadu daňovej správy	28
Haluška Ján, Olexa Michal	Prognóza vývoja makroekonomickej výkonnosti slovenskej ekonomiky v roku 2006 (s výhľadom do roku 2009)	34
Ševčovic Peter	Očakávaný makroekonomický vývoj v strednodobom horizonte	44
Kvetan Vladimír, Mlynek Martin, Páleník Viliam, Radvanský Marek	Prognóza vývoja ekonomiky SR na roky 2005 až 2009 s dôrazom na vývoj HDP a DPH	47
Tóth Ján	Prognóza rastu ekonomiky v najbližších rokoch	53
Gábriš Marek	Ekonomika rastie solídnym tempom. Pozitívny výhľad ostáva zachovaný…	55
Chajdiak Jozef	Je DPH časťou objemu produkcie?	56
Chajdiak Jozef	Hrubý domáci produkt a daň z pridanej hodnoty (rok 2004 a rok 2005)	59
Bezáková Valéria	Ekonomika Slovenska v pohľade verejnosti	60
Luha Ján, Chajdiak Jozef	Pohľad na predošlé konferencie PODĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA	64
	SÚHRN JEDNOTLIVÝCH PROGNÓZ	75

Konferencia
POHĽADY NA EKONOMIKU SLOVENSKA 2006

Programový a organizačný výbor:
Prof. Ing. Jozef Chajdiak, CSc. – predseda
RNDr. Ján Luha, CSc. – tajomník
RNDr. Peter Mach
Ing. Michal Olexa, PhD.
Doc. RNDr. Viliam Páleník, PhD.
Ing. Magdaléna Šipková

Vydala SŠDS

Zostavili: Prof. Ing. Jozef Chajdiak, CSc.
RNDr. Ján Luha, CSc.
Recenzovali: Prof. Ing. Jozef Chajdiak, CSc.
RNDr. Peter Mach
RNDr. Ján Luha, CSc.

Odovzdané do tlače: marec 2006
Vyšlo: apríl 2006

ISBN 80-88946-42-5
EAN 9788088946427

OTVÁRAME CESTY NA ZAHRANIČNÉ TRHY

► *zlepšiť prístup k úverom komerčných bánk*

► *zvyšovať konkurencieschopnosť vášho vývozu*

► *eliminovať riziká súvisiace s úhradou platby za vývoz*

Malým, stredným aj veľkým podnikateľským subjektom ponúkame:

NAŠE BANKOVÉ PRODUKTY:

- Refinančné úvery
- Priame úvery
- Platobné záruky (na nákup technológie, vývozné financovanie)
- Neplatobné záruky (všetky druhy kontraktačných záruk)
- Eskontné úvery – priame a refinančné
- Eskontné úvery – odkupovanie pohľadávok
- Faktoring (pre malé a stredné podniky)
- Forfaiting

Kontakt:
Odbor veľkých klientov - Ing. Eduard Bohunický, tel.: 02/ 59398610
Odbor MSP - Ing. Radim Bobek, tel.: 02/ 59398709
Odbor zmenkových obchodov - Ing. Rudolf Žilka, tel.: 02/ 59398322

NAŠE POISTNÉ PRODUKTY:

- Poistenie krátkodobých vývozných úverov proti komerčným rizikám
- Poistenie krátkodobých vývozných úverov proti politickým rizikám
- Poistenie tuzemských krátkodobých pohľadávok vývozcov súvisiacich s vývozom proti komerčným rizikám
- Poistenie strednodobých a dlhodobých dodávateľských úverov proti politickým a komerčným rizikám
- Poistenie odberateľských úverov proti politickým a komerčným rizikám
- Poistenie výrobného rizika
- Poistenie investícií slovenských právnických osôb v zahraničí
- Poistenie potvrdeného neodvolateľného vývozného dokumentárneho akreditívu
- Poistenie vývozných záruk

Kontakt:
Odbor poistenia obchodovateľných rizík – Ing. Mária Bílkovičová, tel.: 02/ 59398302
Odbor poistenia neobchodovateľných rizík - Ing. Boris Kuchťák, tel.: 02/ 59398214

EXIMBANKA SR, Grösslingová 1, 813 50 Bratislava, **www.eximbanka.sk**

EXIMBANKA SR
EXPORTNO-IMPORTNÁ BANKA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

JULIO, s.r.o.

Spoločnosť JULIO, s.r.o. vykonáva tieto činnosti:

- ◄ tesárske práce
- ◄ murárske práce
- ◄ maľovanie interiéru a exteriéru
- ◄ pokladanie sadrokartonu
- ◄ lepenie dekoratívnych líšt
- ◄ sprostredkovateľskú činnosť v oblasti obchodu, služieb a prenosu informácií

Kontakt:

Adresa: JULIO, s.r.o.
Gerlachov 205
086 04 Kružľov
Slovenská republika
Telefón: 054/ 488 4215
0903 381 409
Fax: 054/ 488 4216
E-mail: dorinmiroslav@stonline.sk

COLSPEDIA s.r.o.

NÁCESTNÉ COLNÉ STREDISKO ŽILINA

.....služby.....

COLNÁ DEKLARÁCIA A COLNÝ SKLAD

tel.: +421 41 5074 463, 5072 162
fax: +421 41 5121 163
INTRASTAT-SK
zmluvné zastupovanie
e-mail: deklaracia@colspedia.sk

CESTNÉ ZASIELATEĽSTVO

tel./fax: +421 41 5121 164, 5121 169
mobil: +421 908 768 823
e-mail: kollar@colspedia.sk

ŽELEZNIČNÉ ZASIELATEĽSTVO

tel.: +421 41 5000 281, 5074 464
fax: +421 41 5000 280
mobil: +421 907 809 847
e-mail: horvat@colspedia.sk

SKLADOVÁ LOGISTIKA

- formou outsourcingu, oprava vysokozdvižných vozíkov, vnútropodniková logistika a externé sklady
tel.: +421 41 5121 174, 5121 278
fax: +421 41 5121 167
e-mail: colspedia@colspedia.sk

ELEKTRONICKÝ OBCHOD

- zmluva môže byť uzatvorená pomocou elektronickej pošty bez Vašej fyzickej prítomnosti

www.colspedia.sk

Toyota Financial Services Slovakia s.r.o.

Lízingová spoločnosť Toyota Financial Services Slovakia, s. r. o., začala na slovenskom trhu aktívne pôsobiť od februára 2005. TFSSK je súčasťou globálneho zoskupenia Toyota Financial Services, captive lízingových spoločností druhého najväčšieho výrobcu automobilov na svete, ktoré pôsobia v 27 krajinách sveta - od Nového Zélandu, cez Austráliu, Áziu, Európu, Južnú Afriku až po Severnú a Južnú Ameriku. V Európe pôsobí 13 spoločností, v strednej Európe okrem Slovenska aj v Českej republike, Maďarsku a Poľsku. Toyota Financial Services Slovakia je zároveň sesterskou spoločnosťou k distributérovi automobilov Toyota a Lexus do Slovenskej republiky – spoločnosti Toyota Motor Slovakia s.r.o. Vlastníkom spoločnosti TFSSK je Toyota Financial Services (UK) plc z Veľkej Británie. Toyota Financial Services Slovakia s.r.o. ponúka finančné produkty a to Toyota Leasing, Toyota Kredit a nový úverový produkt Toyota Genio.

FINANCIAL SERVICES | TOYOTA